

בעזרת השם יתברך

מי שלומד בכל יום ארנ שלשת
הלמודים האלו, בונה לעצמו

בי"ת נצחי

זוה מרה שהו'ף לפניו ק'עז'מי
עז'מים ולנצח נצחים (אשר בחל).

למוד יומי

ב'בלי י'רושלמי ת'וספתא
בעריכה מפארת מונקדת ומפסקת

פרשת דברים תשע"ח

לוח שעורי למוזים לאנשי שלומנו "חסידי ברסלב" תלמידי "היכל הקדש"

שבוע פרשת _____

שב"ק	ו	ה	ד	ג	ב	א	
							חמש ורשי עם התרגום
							תנ"ך
							משניות
							בבלי
							ירושלמי
							תוספתא
							מדרש רבה
							מדרש תנחומא
							רמב"ם
							טור
							שלחן ערוך
							זהר
							תקוני זהר
							לקוטי מוהר"ן
							לקוטי הלכות

רבנו ז"ל אמר: מעט גם כן טוב, על כן ראה ללמד מכל שעור מעט או הרבה כפי הפנאי.

זבחים. פרק אחד עשר – דם חטאת דף צג עמוד א – מתוך מהדרות "אבן ישראל" (שטיינזולץ) קצו
 רש"י תוספות

1 יתו על בני טמא. וטמא בנגיעתו בו מהי דם פסול כאילו טמא קודם לכן ובעי כיוס או דלמא כיון דרביעדתא דנפול עליה אכתי כשר דהוה חיי פסול דם וטענת כיוס לבגד
 2 באין באחד בדמפרש ואיזיל לה רב הונא בריה דרב יהושע מריקא מיבעי ליה הכי. מכלל דפשיטא ליה טמא קודם לכן דלא בעי כיוס ואע"ג דהיתה לו שעת הבושר ש"מ קסבר בו
 3 ומיהו היכא דפסול דם ותבילת בגד באין באחד מיבעי ליה הכי בו מי אמרינן דה"מ דפסולה אין דמה טעון כיוס. בזה אורח. והו' שפסול ואח"כ ניתו. ובריקא מתיירין אביי. למיתחיה דרבה
 4 דפריש פלוגתיהו דר' אלעזר ורבנן. מתיירין. את הארזים שטמאת מה כאילו לא טמא: שהרי גזר. שטמא במת מין עליה לפני טבילת נדרתה ותובלת לשתי הטומאות טבילה אחת
 5 שלא מצויה בחורה שהורקה לטובל שדה

6 תחלה ולקבל הואה וטהרה כשתטבל ויש מיכן
 7 ראה למי חטאת שנטמא קודם הואתן
 8 בדמפרש רבה ואיזיל ואמר רבה. ר' אלעזר
 9 שנובחה ראה מחזאת נדה שנינו דומה לו
 10 דאילו נדה הואה וטמאת המים באין באחד
 11 ואין זו ראה לנטמא קודם חייה: אלא שאמרה
 12 כשיטת רבי עקיבא רבי. דאמר כל הטומאות
 13 שנטמאין מי חטאת העובר על אירור הלכך
 14 נטמאו המים משעבר על אירור נדרה הואה לא
 15 הוהא עד שנגעו המים בבשרה חוץ לתורה.
 16 שהיה התגרם סתוק לבתול וחלוץ כבתול ובו לגין
 17 האדם עומד חוץ לתגרם כלומר לחלוץ מן התגרם
 18 שהתגרם מפסוק בנינו בלו בתולה העברת בלי
 19 של מי חטאת: והתבירו ק"מ התורה. על איר פה
 20 שכל תוריהם פירם למעלה ונשא את הלגין.
 21 של מי חטאת ונבנסת פדה תנינן לה ומעלה
 22 היא למי חטאת ואיתיה אביי גרסין: מודה ר'
 23 עקיבא א"ר שנתחב לגין של מי חטאת מודה
 24 הוא בחזאה שהעבירה בו שדיה מוח על האדם
 25 ותגר טמא מנפיקו ועברה החזאה על כל התגרם
 26 למעלה כלפמה. באחל כבניגעה: ד"ג ושאר
 27 כל המאחלים יאיתו אבן חנונית. אלמא
 28 בחזאת נדה ליכא למישר לרבי עקיבא משבחה
 29 למעלה באורע על הנדה נטמאת אלא אמר אביי
 30 דע"כ אשילו במי חטאת לאו כמנהג ימי. אלא

31 לענין לגין הוא דגור רבי עקיבא גזירה שמת
 32 ניתנה בתוך האירור דרך העברתו אבל בחזאה
 33 שאינו מעביר אלא וזרקה מודה הוא וסדור
 34 דכיון דנפס מנפס נדף לגמרי ואין בידו להבנסת
 35 לתורה ורבי אלעזר. דמיתיה ראייה למיתתה
 36 מחזאת נדה ורבנן דאמר אינה ראייה ברע"ג
 37 מופאה קריפה. בנות מי חטאת שנטמאו לפני
 38 הואתן טמאת טמאת שעה כגון חזאת נדה
 39 שטמאת דמים הואה באין באחד קמפילגי רבי
 40 אלעזר סבר דנין וטמא סברי אין דנין. ולגבי ניתו
 41 דם חטאת על בגד טעון דאביעאי לן לעיל נמי
 42 פלוגתא דרבי אלעזר ורבנן הוא דלרבי אלעזר
 43 אין טעון כיוס וטמאת שבישעת פנילה
 44 כטומאת שלפני פנילה ולרבנן לא דמי אפודי
 45 והאי אבמרנן אילבא דרבה ודמפרש אביי ולא אמרינן אילבא דאביי ולא נחלק עליו אלא ון לפניו ותיירם דהבר לפניו ויהיה
 46 לה: דבילי עלטא אין דנין. ורבי אלעזר טומאת קדומה טמאת קדומה ליה דרבי אלעזר סבר הואה צריכה שיעור ומטפסין לחזאת וכו' נפלה הואה קמיתתא עלה אכתי לאו הואה
 47 היא לטורה ואע"ג שנטמאת החזאה דראשונה כשינגע בה חזרת ומצטרפת עם השניה להשלים השיעור אלמא מי חטאת שנטמאו לפני הואה מתיירין: ורבנן סברי אין הואה צריך
 48 שיעור. ומחזאת קמיתתא אסתלקא לה חזאה וליכא למילק' מינה טמאת קדומה דרבי נדה טמאת שבאותה שעה היא: פירשה. מיעוטא היא דמה של זו ולא דמה של אחרת: רבי
 49 עקיבא ורבי שמעון פליגי בהאי פסולה דמיעט קרא ולפרשיה קאתו: כתיב אותה. בתורה דקרא דכיוס ומריקה ושיטה כתיב כל זכר כבתים יאכל אותה (ויקרא ו) אותה פרש לתירומה.
 50 באמריקה ושיטה קאי בדאמרינן לקמן בפרקין (דף נ"ג:) ורבי שמעון למעשה. לקמן במתניתין (דף ע"ג:) תניו מן הצואר על הגבר כו'. בדמפרש טמאת בגמרא: מן הקרן. של
 51 מוחב ומן היסוד של שירים ובפרק בית שמאי (לעיל לג.) תרינגמא דמן הקרן מן הקרן ממש ומן היסוד מן הראוי ליסוד דמשנתין מתן דמה אין שירים טענין כיוס וטמאת מפרש
 52 בגמרא: הכי גרסינן במתניתין: נשפך על הרצפה ואוסף אין טעון כיוס אלא חדם שנתקבל בבלי כו' ובגמרא פריך דהוה למי ליה נשפך על הרצפה. מצואר בהמה:
 53 גמ' בראוי להחאה. שנתקבל בבלי

בָּעָא מִיּוֹנֵה רְמוּי בַר הַמָּא מֶרְבַּח הַסְּפָא, נִיתוּ עַל
 בְּגָד מְמָא, מְהוּ. אָמַר רַב הוֹנָא פְּרִיָה דְרַב יְהוֹשֻׁעַ,
 מִדְּקַמְפִּיעֵינָא לִיה הִכִּי, שְׁמַע מִיּוֹנֵה, הִתְהַת לֵה שַׁעַת
 הַבוֹשֵׁר וְנִפְסָלָה, אִין דְּמָה טַעוֹן כִּיּוֹס. הִנֵּי מִיּוֹלֵ,
 בְּהָ אַחֵר וְהִי אֵבֶל בַּבַּת אַחֵת, לֹא. אוּ דִלְמָא, לֹא
 שָׂנָא. אָמַר לִיה, פְּלוּתָא דְרַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבְּנָן, אֵלִיבָא
 דְּרַבְּהִי וְכַדְמָא מִתְרַץ אַבְי. דְּתַנְיָא, רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר,
 מִי חֲטָאת, שְׁטַמְמָא, שְׁחָרְרִין נִדְהָ מִיּוֹן עֲלֶיהָ.
 וְאָמַר רַבָּא, רַבִּי אֶלְעָזָר, בְּשִׁשִּׁת רַבִּי עַקִּיבָא רַבִּי, אִמְרֵהּ. דְּאָמַר, הַעֲבַרְתָּ כְּלִי עַל גְּבִי מְקוֹם
 מְמָא, כְּמוֹנָה דְמִי. דְּתַנְנָן, תְּהֵה עוֹמֵד חוּץ לַתְּגוּר, וְשָׂרִיץ בְּתַגּוּר, וְהוֹשִׁיט יָדוֹ לְחַלּוֹן, וְנָטַל אֶת
 הַלְגִּין, וְהַעֲבִירוֹ עַל פִּי תְּגוּר, רַבִּי עַקִּיבָא מְמָא, וְהַכְּמִים מִתְּחִירִין. וְהָאֵה פְּלִיגִי. דְּרַבִּי עַקִּיבָא
 סָבַר, כְּמוֹנָה דְמִי. וְרַבְּנָן סָבְרִי, לֹא כְּמוֹנָה דְמִי. וְאִיתִיבֵיהָ אַבְי, מוֹדֵה רַבִּי עַקִּיבָא, בְּהוֹאָה
 שְׁהָעִבְרָה עַל גְּבִי כְּלִי חֲרָס מְמָא, עַל גְּבִי מִשְׁכָּב וּמוֹשָׁב מְמָא, שְׂהִיא מְהוֹרָה. שְׂאִין לָךְ דְּבַר
 שְׁטַמְמָא לְמַעַל פְּלַמְטָה, אֵלֹא פְּזִית מִן חַמַּת, וְשָׂאָר כֹּל הַמְּאֹחֲלִין. לֵאחֻזִּי, אֲבָן הַמְּגוֹנְעָת.
 אֵלֹא אִמְרָא אַבְי, דְּכֹבֵל עֲלֵמָא, לֹא כְּמוֹנָה דְמִי. וְהָאֵה, בְּהָאֵה מְפִילְגִי. דְּרַבִּי עַקִּיבָא סָבַר,
 גְּזִירִין שְׂמָא נִיתוּ. וְרַבְּנָן סָבְרִי, לֹא גְזִירִין. וּמוֹדֵה רַבִּי עַקִּיבָא בְּהוֹאָה, כִּיּוֹן דְּנִפְקַן נִפְקַן. וְרַבִּי
 אֶלְעָזָר וְרַבְּנָן, כְּמָא קְמִיפְלִיגִי. אָמַר אַבְי, בְּדִינִי טוֹמֵאָה קְדוּמָה מְטוֹמֵאָה שְׂבֹאֲתָהּ שַׁעַת,
 קְמִיפְלִיגִי. מִר סָבַר, דְּנִי. וְיִמֵר סָבַר, אִין דְּנִי. רַבָּא אָמַר, דְּכֹבֵל עֲלֵמָא, אִין דְּנִי. וְהָאֵה, בְּהָא
 קְמִיפְלִיגִי. דְּרַבִּי אֶלְעָזָר סָבַר, הוֹאָה שְׂרִיבָה שְׂעוּרָה, וּמְצַרְפִּין לְהוֹאֲתָה. וְרַבְּנָן סָבְרִי, הוֹאָה
 אִין צְרִיבָה שְׂעוּרָה: פְּסֻלָּת פְּסֻלָּה כּו'. תְּנֵן רַבְּנָן, מְדֻמָּה, מְדַם שְׂפִירָה, וְלֹא מְדַם פְּסֻלָּה.
 רַבִּי עַקִּיבָא אָמַר, הִתְהַת לֵה שַׁעַת הַבוֹשֵׁר וְנִפְסָלָה, דְּמָה טַעוֹן כִּיּוֹס. וְלֹא הִתְהַת לֵה שַׁעַת
 הַבוֹשֵׁר וְנִפְסָלָה, אִין דְּמָה טַעוֹן כִּיּוֹס. וְרַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, אֶחָד זֶה וְאֶחָד זֶה, אִין דְּמָה
 טַעוֹן כִּיּוֹס. מֵאִי שְׁמַעוֹן דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן, כְּתִיב 'אוֹתָהּ', וְכְתִיב 'מְדֻמָּה', חַד, לְחִיקָא דְּהִתְהַת
 לֹא שַׁעַת הַבוֹשֵׁר, וְחַד, לֹאֵל הִתְהַת לֹא שַׁעַת הַבוֹשֵׁר. וְרַבִּי עַקִּיבָא, 'אוֹתָהּ' פְּרַט לְתַרְוָמָה.
 וְרַבִּי שְׁמַעוֹן לְמַעְמֵיהָ, דְּאָמַר, קְרָשִׁים קְלִים אִין טַעוֹנִין מְרִיקָה וְשִׁמְפָה, וְכָל שְׁבִין תְּרוּמָה:
 מִשְׁנֵה נִיתוּ מִן הַצְּוָאר עַל הַתְּגוּר, אִינוּ טַעוֹן כִּיּוֹס. מִן הַקְּרָן וּמִן הַיְסוּד, אִינוּ טַעוֹן כִּיּוֹס.
 נִשְׁפָּךְ עַל הַרְצָפָה וְאֶסְפּוּ, אִין טַעוֹן כִּיּוֹס. אִין טַעוֹן כִּיּוֹס, אֵלֹא דָם שְׁנִתְקַבַּל כְּפִלִי וְרָאִי
 לְהוֹאָה: גְּמָרָא תְּנֵן רַבְּנָן, וְכֹל נִיתוּ מִן הַצְּוָאר עַל הַתְּגוּר, וְהֵא טַעוֹן כִּיּוֹס. תְּלַמּוּד לֹמַר
 'אִשֵּׁר יְהִי', לֹא אִמְרִיתִי לָךְ אֵלֹא פְּרָאִי לְהוֹאָתָה. תְּנֵינָא אִידֵךְ, וְכֹל נִיתוּ מִן הַקְּרָן וּמִן הַיְסוּד,
 וְהֵא טַעוֹן כִּיּוֹס, תְּלַמּוּד לֹמַר 'אִשֵּׁר יְהִי', פְּרַט לָהּ שְׁכַבְרָה הוֹיָה: נִשְׁפָּךְ עַל הַרְצָפָה כּו':
 חֵא

1 מוה טעם קאמור. מתוך הדין משמע דהא דקסיא ליה הא דהו לול קאי אלפי שאין
2 טעון כביוס בו ותימה ועשיר על הרפעה למה לי את שמעיתן לה מניחו מן הצואה:
3 **אלא** אצבע בנאי מקנה. בפ"ק דמנחות (דף פו ב) בקונטרס לפי שהיה מודה מרמז בדר
4 הדמשהח לא נבא פניו אהל מועד ופרה לפניו שרפת לאחר שירד מן הדר והיא ידה היה
5 בין כל הזאה והוא מדר ומשחח לקנה בנאי
6 הפרה וקשה מוא דאמר לקנה בריש פרק בתרא
7 (דף ק"ג) חשה שלא נבגד הפתח פסולה עשומא
8 השזו והזה מה הוא אהל כנגד הפתח אף שהיטה
9 כנגד הפתח דמשמע שהיה אהל הכל במקום אחד
10 ונראה כמו שפירש כאן בקונטרס שלא היה יכול
11 לקנה אצבע בנאי הפתח שלא יתכלך אצבעו מן
12 הענין והכי נמי אשכחן דחיישנין לענין פרק כל
13 כתבי היד ושם שמו (קטו) בני מופשטין. אלא הפסח
14 היה עשיר על דם החטאת.
15 **מנין** לרשות שק על כלי מיני בנדים כן. מדראוק
16 רבינו לוק וכל כלי מיני בנדים משמע
17 דער אף שהשופטש לא בעי כביוס לרבי אלעזר
18 ורס"י במילתיה יכול שאני מרבה את העור
19 שהדכיסת בריש בקונטרס ול"ג עד שלא השפט
20 מדר"כ וזהו משמע שהשופטש לא כביוס וזה אה
21 דר"א לא במיא אלא שם ומיני בנדים ועמתיין
22 ליה נמי במתיין דאף שהשופטש אין טעון
23 כביוס לא בעי מחייב דאורכיה בעי שהשופטש
24 ואינו מחוסר שום דבר לא תיקון ולא מחשבה
25 לקבל טומאה טעון כביוס אפילו ל"א דהא
26 (שהשופטש נטמא) לא ממשא אלא מטעם דאמרי
27 דבר הנקבל טומאה בלא דראוהו בבחייתו בעלן
28 אי מקבל טומאה השתא טעון כביוס וכסמך
29 נמי קאמר ערבא חשיב לקענה איכא בנייהו
30 דלרבי אלעזר לא בעי כביוס משום דאני מקבל
31 טומאה עד שיקענה אבל אם קענה או לא
32 חשיב לקענה והשתא אי מקבל העור טומאה
33 כיון כביוס הוא הורביש שק ושאר מיני בנדים
34 משום דאפילו ידו דאין כלל בני כן
35 צמר ופשתים כדפריש"י ורצ"י יתור לרבות' והיה
36 המהואה יתור נמי שאני ער ואי רס"י כ"א
37 שהשופטש מיידי שתי עורין צריך מחשבה קודם
38 שקיבל טומאה אי צריך שיבטל מחשבו חשיב
39 הערבא לקענה וכן פריש"י והשתא איני מקבל
40 טומאה לא בעי כביוס ולרבי יהודה בעי כביוס
41 כיון דראוי לקבל אלא בשעת ע"י יתור מדר
42 אבל ר"א לא מיידי בעור שצריך תיקון ומעשה
43 קודם שקיבל טומאה הוהאני אפי' רבי יהודה
44 מודה דלא בעי כביוס דהא איני ראוי לקבל דהא
45 מחוסר מניעה אבל קשה אי גריס שהשופטש
46 משאט בעי מאי בנייהו ליבעי פירוש דר"א ער
47 מהשופטש דאינו מקבל טומאה השתא אבל
48 ראוי לקבל ע"י מחשבה דהכי משכתת לא ר"א
49 מחוסר מעשה אפי' רבי יהודה מודה דהא אינו
50 ראוי מיהו הינו נמי מאי בנייהו וקאמר שצריך
51 לעשות ובעינא מכה דברי שניהו ואי גריס
52 אף במילתיה דר"א עד שלא הושפט' אינו טעון
53 מאי בנייהו אבל קשה ממתניוחן אי גריס אף
54 שהשופטש: וזהו השתא אפילו גריס שהשופטש
55 ע"כ אל לפניו ר"י ור"א אלא דר"י דרש מה
56 בגד ראוי לקבל טומאה ור"א דרש מה בגד
57 מקבל טומאה ומשום הכי ר"י ודרש"י ראוי מרבה
58 ער שהשופטש דראוי לקבל טומאה במחשבה
59 ואין מחוסר מעשה ור"א דרש"י מקבל ממש
60 ער שהשופטש אפי' דראוי משום דבעי דבר
61 לקבל טומאה אינו מחוסר אפילו מחשבה אבל
62 המעשה מחשבה טומאה בלא שום מעשה
63 דאי מחוסר מעשה אפילו ר"י מודה דלא בעי

1 **מוה** טעם קאמור. מתוך הדין משמע דהא דקסיא ליה הא דהו לול קאי אלפי שאין
2 טעון כביוס בו ותימה ועשיר על הרפעה למה לי את שמעיתן לה מניחו מן הצואה:
3 **אלא** אצבע בנאי מקנה. בפ"ק דמנחות (דף פו ב) בקונטרס לפי שהיה מודה מרמז בדר
4 הדמשהח לא נבא פניו אהל מועד ופרה לפניו שרפת לאחר שירד מן הדר והיא ידה היה
5 בין כל הזאה והוא מדר ומשחח לקנה בנאי
6 הפרה וקשה מוא דאמר לקנה בריש פרק בתרא
7 (דף ק"ג) חשה שלא נבגד הפתח פסולה עשומא
8 השזו והזה מה הוא אהל כנגד הפתח אף שהיטה
9 כנגד הפתח דמשמע שהיה אהל הכל במקום אחד
10 ונראה כמו שפירש כאן בקונטרס שלא היה יכול
11 לקנה אצבע בנאי הפתח שלא יתכלך אצבעו מן
12 הענין והכי נמי אשכחן דחיישנין לענין פרק כל
13 כתבי היד ושם שמו (קטו) בני מופשטין. אלא הפסח
14 היה עשיר על דם החטאת.
15 **מנין** לרשות שק על כלי מיני בנדים כן. מדראוק
16 רבינו לוק וכל כלי מיני בנדים משמע
17 דער אף שהשופטש לא בעי כביוס לרבי אלעזר
18 ורס"י במילתיה יכול שאני מרבה את העור
19 שהדכיסת בריש בקונטרס ול"ג עד שלא השפט
20 מדר"כ וזהו משמע שהשופטש לא כביוס וזה אה
21 דר"א לא במיא אלא שם ומיני בנדים ועמתיין
22 ליה נמי במתיין דאף שהשופטש אין טעון
23 כביוס לא בעי מחייב דאורכיה בעי שהשופטש
24 ואינו מחוסר שום דבר לא תיקון ולא מחשבה
25 לקבל טומאה טעון כביוס אפילו ל"א דהא
26 (שהשופטש נטמא) לא ממשא אלא מטעם דאמרי
27 דבר הנקבל טומאה בלא דראוהו בבחייתו בעלן
28 אי מקבל טומאה השתא טעון כביוס וכסמך
29 נמי קאמר ערבא חשיב לקענה איכא בנייהו
30 דלרבי אלעזר לא בעי כביוס משום דאני מקבל
31 טומאה עד שיקענה אבל אם קענה או לא
32 חשיב לקענה והשתא אי מקבל העור טומאה
33 כיון כביוס הוא הורביש שק ושאר מיני בנדים
34 משום דאפילו ידו דאין כלל בני כן
35 צמר ופשתים כדפריש"י ורצ"י יתור לרבות' והיה
36 המהואה יתור נמי שאני ער ואי רס"י כ"א
37 שהשופטש מיידי שתי עורין צריך מחשבה קודם
38 שקיבל טומאה אי צריך שיבטל מחשבו חשיב
39 הערבא לקענה וכן פריש"י והשתא איני מקבל
40 טומאה לא בעי כביוס ולרבי יהודה בעי כביוס
41 כיון דראוי לקבל אלא בשעת ע"י יתור מדר
42 אבל ר"א לא מיידי בעור שצריך תיקון ומעשה
43 קודם שקיבל טומאה הוהאני אפי' רבי יהודה
44 מודה דלא בעי כביוס דהא איני ראוי לקבל דהא
45 מחוסר מניעה אבל קשה אי גריס שהשופטש
46 משאט בעי מאי בנייהו ליבעי פירוש דר"א ער
47 מהשופטש דאינו מקבל טומאה השתא אבל
48 ראוי לקבל ע"י מחשבה דהכי משכתת לא ר"א
49 מחוסר מעשה אפי' רבי יהודה מודה דהא אינו
50 ראוי מיהו הינו נמי מאי בנייהו וקאמר שצריך
51 לעשות ובעינא מכה דברי שניהו ואי גריס
52 אף במילתיה דר"א עד שלא הושפט' אינו טעון
53 מאי בנייהו אבל קשה ממתניוחן אי גריס אף
54 שהשופטש: וזהו השתא אפילו גריס שהשופטש
55 ע"כ אל לפניו ר"י ור"א אלא דר"י דרש מה
56 בגד ראוי לקבל טומאה ור"א דרש מה בגד
57 מקבל טומאה ומשום הכי ר"י ודרש"י ראוי מרבה
58 ער שהשופטש דראוי לקבל טומאה במחשבה
59 ואין מחוסר מעשה ור"א דרש"י מקבל ממש
60 ער שהשופטש אפי' דראוי משום דבעי דבר
61 לקבל טומאה אינו מחוסר אפילו מחשבה אבל
62 המעשה מחשבה טומאה בלא שום מעשה
63 דאי מחוסר מעשה אפילו ר"י מודה דלא בעי

1 **מוה** טעם קאמור. מתוך הדין משמע דהא דקסיא ליה הא דהו לול קאי אלפי שאין
2 טעון כביוס בו ותימה ועשיר על הרפעה למה לי את שמעיתן לה מניחו מן הצואה:
3 **אלא** אצבע בנאי מקנה. בפ"ק דמנחות (דף פו ב) בקונטרס לפי שהיה מודה מרמז בדר
4 הדמשהח לא נבא פניו אהל מועד ופרה לפניו שרפת לאחר שירד מן הדר והיא ידה היה
5 בין כל הזאה והוא מדר ומשחח לקנה בנאי
6 הפרה וקשה מוא דאמר לקנה בריש פרק בתרא
7 (דף ק"ג) חשה שלא נבגד הפתח פסולה עשומא
8 השזו והזה מה הוא אהל כנגד הפתח אף שהיטה
9 כנגד הפתח דמשמע שהיה אהל הכל במקום אחד
10 ונראה כמו שפירש כאן בקונטרס שלא היה יכול
11 לקנה אצבע בנאי הפתח שלא יתכלך אצבעו מן
12 הענין והכי נמי אשכחן דחיישנין לענין פרק כל
13 כתבי היד ושם שמו (קטו) בני מופשטין. אלא הפסח
14 היה עשיר על דם החטאת.
15 **מנין** לרשות שק על כלי מיני בנדים כן. מדראוק
16 רבינו לוק וכל כלי מיני בנדים משמע
17 דער אף שהשופטש לא בעי כביוס לרבי אלעזר
18 ורס"י במילתיה יכול שאני מרבה את העור
19 שהדכיסת בריש בקונטרס ול"ג עד שלא השפט
20 מדר"כ וזהו משמע שהשופטש לא כביוס וזה אה
21 דר"א לא במיא אלא שם ומיני בנדים ועמתיין
22 ליה נמי במתיין דאף שהשופטש אין טעון
23 כביוס לא בעי מחייב דאורכיה בעי שהשופטש
24 ואינו מחוסר שום דבר לא תיקון ולא מחשבה
25 לקבל טומאה טעון כביוס אפילו ל"א דהא
26 (שהשופטש נטמא) לא ממשא אלא מטעם דאמרי
27 דבר הנקבל טומאה בלא דראוהו בבחייתו בעלן
28 אי מקבל טומאה השתא טעון כביוס וכסמך
29 נמי קאמר ערבא חשיב לקענה איכא בנייהו
30 דלרבי אלעזר לא בעי כביוס משום דאני מקבל
31 טומאה עד שיקענה אבל אם קענה או לא
32 חשיב לקענה והשתא אי מקבל העור טומאה
33 כיון כביוס הוא הורביש שק ושאר מיני בנדים
34 משום דאפילו ידו דאין כלל בני כן
35 צמר ופשתים כדפריש"י ורצ"י יתור לרבות' והיה
36 המהואה יתור נמי שאני ער ואי רס"י כ"א
37 שהשופטש מיידי שתי עורין צריך מחשבה קודם
38 שקיבל טומאה אי צריך שיבטל מחשבו חשיב
39 הערבא לקענה וכן פריש"י והשתא איני מקבל
40 טומאה לא בעי כביוס ולרבי יהודה בעי כביוס
41 כיון דראוי לקבל אלא בשעת ע"י יתור מדר
42 אבל ר"א לא מיידי בעור שצריך תיקון ומעשה
43 קודם שקיבל טומאה הוהאני אפי' רבי יהודה
44 מודה דלא בעי כביוס דהא איני ראוי לקבל דהא
45 מחוסר מניעה אבל קשה אי גריס שהשופטש
46 משאט בעי מאי בנייהו ליבעי פירוש דר"א ער
47 מהשופטש דאינו מקבל טומאה השתא אבל
48 ראוי לקבל ע"י מחשבה דהכי משכתת לא ר"א
49 מחוסר מעשה אפי' רבי יהודה מודה דהא אינו
50 ראוי מיהו הינו נמי מאי בנייהו וקאמר שצריך
51 לעשות ובעינא מכה דברי שניהו ואי גריס
52 אף במילתיה דר"א עד שלא הושפט' אינו טעון
53 מאי בנייהו אבל קשה ממתניוחן אי גריס אף
54 שהשופטש: וזהו השתא אפילו גריס שהשופטש
55 ע"כ אל לפניו ר"י ור"א אלא דר"י דרש מה
56 בגד ראוי לקבל טומאה ור"א דרש מה בגד
57 מקבל טומאה ומשום הכי ר"י ודרש"י ראוי מרבה
58 ער שהשופטש דראוי לקבל טומאה במחשבה
59 ואין מחוסר מעשה ור"א דרש"י מקבל ממש
60 ער שהשופטש אפי' דראוי משום דבעי דבר
61 לקבל טומאה אינו מחוסר אפילו מחשבה אבל
62 המעשה מחשבה טומאה בלא שום מעשה
63 דאי מחוסר מעשה אפילו ר"י מודה דלא בעי

זבחים. פרק אחד עשר – דם חטאת דף צד עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – שטיינזולץ"
 ר"א תוספות

1 כיכוס הוא אינו ראוי וכל שכן אי גיטין עד שלא הפשט שיש הוכחה שלאחר
 2 הפשט מקבל טומאה בלא שום מעשה עד כאן הגדה ותימה בפי' במה טומנין (שבת
 3 דף מט) משמע דאין עור מקבל טומאה עד לאחרי עיבוד דהניא ערות בין עבודים
 4 בין שאינן עבודים מותר לטלטל בשבת ולא אמרו בעובדים אלא לענין טומאה בלבד
 5 ופי' שם כקנטנסין דאין עור מקבל טומאה עד
 6 לאחרי עיבודו ושמואל יש לפרש דאחרי עיבוד
 7 אפילו מחשבה לא בעי אבל קודם עיבוד בעי
 8 מחשבה ביה חיים מפרש כפי ריב"א דהתם
 9 מיידי באותם ששורותיהם בכשרים הותן פ'פ'
 10 העור הדרטוב (תולין דף קכב) וכולן שיעיבין
 11 ואם שחך בתן כדי עבודה שחורין הו'ק לא
 12 אמרו שיש זילוק בין עבודין ולשאין עבודין
 13 אלא לענין טומאה ובאותם ששורותיהם בכשרים
 14 קודם עיבוד טמאין בבית ברחן כשר המת
 15 ונבלה ושרץ בכערה ולאחרי עיבוד שחורין
 16 עד שיהא בו משהל עד משהל עור
 17 ואתי' דמשמע הכא דער משהופשט אפילו
 18 לא מקבל טומאה במחשבה הוא דומיא דער
 19 שחך הפשט קמריה דהוי לו מחשבות טמא
 20 במחשבה לענין טומאה אם בו מחשבות טמא
 21 בשבת כדאשכחן בפרק כל הכלים (שבת דף
 22 קכג) במת שמינה יקובה בגלמי דכין דזינצין
 23 ודמיצין עלה משהל ליה נמא עור לטלטלו
 24 וקשה מכאן לר"ת דמפרש במה טומנין (שם
 25 דף מט) גבי טומנין בשרחין ומטלטלין אותן
 26 דמיידי ביישין אבל לוחן לא משום דקמאי
 27 ליה התיא דכל כתבי הקודש (שם דף קטו)
 28 גבי מפתיון את הפסח עד החוה דקאמר לא
 29 נטעלו עור אגב שר אבל בשר לא וכן
 30 בפי' דביצה (ר"א דף יא) גבי עור לפני החרוק
 31 והתיירו סופן משהו תחילתן קאמר מזה דתימא
 32 טעמא דר"ה משום דהוי למונא עליה ואפילו
 33 בעיט קמל ר"ל דאע"ג דמקבל טומאה
 34 במחשבה כאן (לרא סברת) שיהיה לשיבה
 35 בעד שהוא לח אסור לטלטל וכן צ"ל גבי
 36 מתי שיעלו חרידי וא עוקה דאסורין לטלטל
 37 אע"ג דאם איתקא ולתוחט טמא כדתנן במס'
 38 כלים (פרק י' גי' מ"ח) ובקורטוס י"ב פ"ב כל כתבי
 39 הקודש (שבת דף קד) דהתיא דבמה טומנין
 40 דער במה גמא והפירושו ע"ך לאוקומה נמי
 41 דהתיא דביצה בדמהו דקה י' דהתיא דכל כתבי
 42 דגבי פסח וטעמא דער במה דקה לא חתיא
 43 למונא כולי האי ותי' דמקבל כל כתבי (שם)
 44 פורטין עור של גדי וכן עורן להעמידה (ב"ב)
 45 ששידורו אישיבה י' נמי בליקיה תתיירו שפי
 46 כדאמר התם ולפרת' אתו שפיר דמיידי ביישין
 47 כי חתיא דבמה טומנין (שבת דף מט.) **מאי**
 48 בעייה. פירוש לרבי יחודה על כרחא איירי קרא
 49 בבגד דאניו מקבל טומאה אלא דראוי לקבל
 50 ולרבי אלעזר איירי קרא בבגד דמקבל טומאה
 51 אבל בבגד דראוי ואינו מקבל לא בעי כיכוס
 52 והשתא אייה בגד הוא זה הרואי אפילו
 53 ואיכא בעייהו לרבי יחודה בעי כיכוס ולרבי
 54 אלעזר לא בעי כיכוס. **לשלת** פירש בערוך
 55 צואת הרנוולץ.
 56 **מקנהה** בסמרטוט. אבל ליתן מים אסור
 57 משום שריתיו זהו כיכוסו הוא דאמר בפי' דביצה (ר"א י"ח) נדה מערמת ותובלת בבגדיה אומר ר' לית
 58 בגדים כשנבטה בנדה לנבשה ממה שחבבתיין וכן תיכי הילולת דבריש במה אשה (שבת דף נו) לא אסורין אלא שמת
 59 חטלם והעבדים ארבע אמות בשבת

1 וכל מיני בגדים השריעו הדין וסורקין יבול שאני מרבה עור משהופשט. גיטין רבוי
 2 אלעזר משהופשט מיד בלא שום יתרון מה בגד המקבל טומאה. דרבי אלעזר גמר בגד
 3 דרבא מבגד האמור בשרצים (ויקרא י"א) שהוא מקבל טומאה ואינה מחרוס מחשבה. מאי
 4 ביעייהו. במאי פליגי ריבין מיעניו בגד הרואי לקבל טומאה ואינה מקבלתה ולי' ר' יחודה
 5 מיעניו דאי [בין] חשיב עלה. לתקן חלוסי: קכב
 6 אמי. בגד גדול נמי משכחת לה דראוי לקבל
 7 ואינו מקבל בגד שחישט עליו לצדיה במעשה
 8 רווק דכל כמה דלא ציירי' או מביטל מחשבתו
 9 לאו כלי הוא: דאי גבי כפסל ליה למחשבת
 10 הא דקימאן לן מחשבה אינה מוציאה מיד
 11 מחשבה לענין הוציאה מותרת טומאה הן
 12 (כלים פרק בה מעשה) ח' ומשמירו לטומאתן
 13 במחשבה אין מחשבה חרות ומוציאה אבל
 14 לתרויך לטומאה קי'ל (שם) כל הכלים יורדין
 15 לידי טומאתן במחשבה עוצבא. שטיח לאבול
 16 עליו או כלכלם עליו והובן מל השרי' וש עעשי'ן
 17 מן הבגד וק"ל שאם חישב עליו לערובא אין
 18 צריך קיעוד דריוני' ד' בע"ז לפרותו ודבלאו
 19 קיעוד חלו לערובא ב"ק מייחי' לה בפי' מרובה
 20 (ר"ק סו) אבל כלכלם עליו לקיעוד אינה
 21 מקבלת טומאה עד שיקעודה דארמיתין לקמן
 22 ואיבטל מחשבתו והל'ך בגד טעומה לערובא
 23 וחשיב עליו לקיעוד הרי ראי' לקיעוד טומאה
 24 דאי בעי מבטל למחשבתיה ואינו מקבל ערוך
 25 ובתא פליגי לרבי יחודה כל בגד במעשה ושי
 26 בגד שאינו מקבל טומאה אלא ראי' לטומאה ור'
 27 אלעזר כבגד האמור בשרצים בעיני' והתיא
 28 בנחוצות: עד שיקענה. או יבטל מחשבתו דק"ל
 29 (שם) כל הכלים יורדין לן טומאתן במחשבה
 30 דרבי ניריה הוא. דאין מבטלים אוחותו אלא
 31 גורדי: היתה עליו לשלת. במס' שבת תנן לה
 32 היתה על הבר של בגד ניעול של רוק או של
 33 זואה מקחו בסמרטוט בשבת ואינו נותן עליה
 34 מים לבלותה להעבירה מפני שהוא מנכס
 35 וכיכוס אב מלאכה הוא היינו מלכין ואם היתה
 36 לשלת זו על בר של עור נותן עליה מים עד
 37 שתכלה בשטיפת מים ומיזא שחשבו דברים לא
 38 ומתקנין נותן עליה מים אין כיכוס ביה:
 39 מכבסו. גבי דם תטאת קא: פסאיה. בשבת
 40 קרא. גבי נגעים דכתיב (ויקרא י"ג) כיכוס ביה
 41 [ומנין]. דרבא דרקיני העור טעון כיכוס: ב"ב
 42 דרבי הכל וכו' פליגי אחרים והבן בקשי: לאו
 43 מילתא היא דרבי. אלא קרא ריבין דהא
 44 קרא טמא ארבי' לא שנת ר' ולא שנת אשה
 45 דמי לא סקנין דקרא אפילו אבטלמו קאמר
 46 דקשיין אן אבסלגא עור שלוק וקשה: ומשיא
 47 ליה ר' הל'ך קרא דרעית אפילו בקשי
 48 ומתניין ריבין ופלוטא בקשי:
 49 כ"ח

37 מילתא היא דאמרי. ינקו, נימא ליה לקרא, דכי תתיבין, ריבין תתיבין, מי לא יסקנין, ככלי
 38 אבסלגא, הבאים ממוינתים הים, וקאמר רתמאן ניבעי כיכוס. אלא אמר רבא, צרעה, פון
 39 דמגופיה קא פרתה, מתחלה ליה, ומשי' ליה ר' דאמר רבא, אי קשיא ליה, הא קשיא ליה.
 40 כ"ח

1 ברשות הדיין ולא משום שרייתו ודו כיבוסן דרך טיפוף הוא ומאי טעמא נמי שרי לקב
 2 ידו בנפה בשבת: **א** הכי שלוחם נמי. הרי חיים גרים שחלימ: **א** מותר תלת חומרי
 3 נקט. הימה מימ קשה זה חומר רשמעו זה חומר ותו לא בדיקייטא בפי' הוהב (כ"מ דף נו)
 4 [ובי] אלו בדיים שאין להם אונאה בשלמות היטות זה חומר ותו לא אלא הקדש זה חומר
 5 ותו לא ומידו בלאו הכי קשה תדע מאי קאמר

6 בשלמא חומר זה חומר ותו לא אבתי איבא
 7 (עב) תשלומי כפל אדיתה בהדיט וליתיה
 8 בהקדש ושומר חנם שנשבע להדיט ואין נשבע
 9 להקדש ויהי דלא רמי תהו ותו לא הכי
 10 מירטא בשלמא בהדיט שייך למיתני זה חומר
 11 לפי שמעושת חומרות של הדיט משל הקדש
 12 וכשמרמא [וחומר]א שייך למיתני זה חומר עליה
 13 אבל חומרין דהקדש משל הדיט נפיש ואינו שום
 14 הדיט דליתני עלה זה חומר לפרושה זה נחא
 15 האב וכן מסכת ריבין פירק פירק האומר משקלי על
 16 (דף ע"ג) דקתני זה חומר בטרדים מנערבין ובגמי
 17 חשיב טפי מבריייתא ואי גרסינן ותו לא יש לפרש
 18 משום הדימרא באונאה שביחא אבל חומר
 19 דרובב ד' ה' ובפל ושבעת שומר חנם ותשלומי
 20 שומר שבר לא שפח חמי חומרין בהדיט אלא
 21 הקדש זה חומר ותו לא אבתי איבא טובא
 22 דשביח לפרושה זה לא מתיראן ק"ו רשמעת
 23 הדימא דערבין: **א** שאל אלא שלא שריב
 24 כדי מעפורת אבל שריב כדי מעפורת חומר.
 25 מליתא דריה אינמר בהיער הרוטבן (תולין דף
 26 קכג) אהיאא דטלית שהתחיל בה לקורעה כ"ו
 27 שנקרע בה רובה שוב ארס ותורה ומשמע
 28 דתורה לגמרי ותימה אמאי אינה נטמא מנגע
 29 מדרס דרובא בפי' בהמה דמקשה (שם דף ע"ב)
 30 שלשה על שלשה שנחלק טהרות מן הטהרות
 31 אבל טמא מנגע מדרס דרבי רבי מאיר ומסקי דהת
 32 בשלש על שלש בהתא מנגע גדול כבולי עלמא
 33 בשעת פירשון מאבידון מקבלת טומאה מאבידון
 34 ואפי' מיידי לה רבית בשלא נטמאה מדרס אלא
 35 מנגע טומאה בעלמא מימ כל כמה דאשתייב סה
 36 שלש על שלש שהוא שיעור טומאת מנגע לא
 37 פקעה מינה טומאת מנגע ואי לא ק"ו דרשמתין
 38 דהו מצנין מלימיר טהרות דקתני מן המדרס
 39 קאמר ודא דלא קתני אבל טמא מנגע מדרס
 40 כרתניי בהדיט ומקשה משום דלא רתח
 41 להשמיענה ביהמה של טהרה אלא קפיל אפי' ג'
 42 דטלית גדולה (תרבה יותר) עדיין יותר מג' על ג'
 43 אפיה טהרה מן המדרס הואיל ולא חייא
 44 למלאכחו ראשונה (ולדעתנן) אבל קשה מהך
 45 משעתא דאי לא פקעה מינה טומאת חומר
 46 מביטוי דאי אבתי טמא הוא
 35 **לְקַלְעִים** וְנִכְסוּ וְשֹׁכְרוּ בְּמִקְוֹם קְדוֹשׁ. וְנִמְאָה חוּצוֹ לְקַלְעִים, וְנִקְבּוּ וְנִכְנְסוּ, וְשֹׁכְרוּ בְּמִקְוֹם
 36 קְדוֹשׁ. כְּלֵי נִחְשֵׁת שִׁיעָא חוּצוֹ לְקַלְעִים, וְנִכְנְסוּ וְמוֹרְקוּ, וְשׁוֹמְפוּ בְּמִקְוֹם קְדוֹשׁ. וְנִמְאָה חוּצוֹ
 37 לְקַלְעִים, פּוֹחֲתוֹ וְנִכְנְסוּ, וְמוֹרְקוּ וְשׁוֹמְפוּ בְּמִקְוֹם קְדוֹשׁ: **ג**מֵרָא מִתְקַרְפוּ לֵה רַבְּנָא, 'קוֹרְעוּ'
 38 'בְּגֵדוֹ' אִמְרוּ רַחֲמֵנָא, וְלֹא בְּגֵד הוּא. דְּמִשְׁיַר בֵּיהּ כְּדִי מַעְפֹּרְתָּהּ. אִינוּ, וְהָאִמְרוּ רַב הוּא,
 39 לֹא שָׁנוּ אֲלֵא שְׂלֵא שִׁיר בַּהּ כְּדִי מַעְפֹּרְתָּהּ. אֲבָל שִׁיר בַּהּ כְּדִי מַעְפֹּרְתָּהּ, חֲבוּרָה הֵי.

פְּרִים וּבְקֻרָתוֹ, דְּרִבְיָן נִינְהוּ, וְתַנּוּ, הִיתָה שְׁל עוֹר, נוֹתָן
עֲלֵיהּ מִיּוֹם עַד שֶׁתִּכְלָה. אֲלֵא אִמְרוּ רַבָּא, כָּל כִּיבוֹם
דְּלִית לֵיהּ בְּיִסְכּוּם, לֹא שְׁמֵיהּ כִּיבוֹם. וְהָא דְאִמְרוּ רַבָּא,
חִיָּיא בְּרֵי אִשִּׁי, וְיִמְיָן סְנִיאִין, תַּוּה קְאִימָנָא קְמִייה דְּרַב,
וְשִׁשְׁבִּי לִיהּ מְסֻאֵינָה בְּמִיא. שְׁכֻשְׁדוּ, אִין. אֲבָל כְּבוֹם,
לֹא. אִי בְּרַבְיָן, וּבְדַבְרֵי חֶבְל. אִי בְּשִׁשְׁבִּי, וְכִאֲחֵרִים.
אִי הֲכִי, בְּגֵד נָמִי. בְּגֵד, שְׂרִיתוֹ וְהוּ כִּיבוֹסוּ. [וְרַבָּא
לְטַעְמֵיהּ, דְּאִמְרוּ רַבָּא, וְרַק סוֹדֵר לְפָנִים, חֵיב. וְרַק וְרַע
שִׁפְתָן לְפָנִים, חֵיב. בְּשִׁלְמָא סוֹדֵר, עֲבִיד כִּיבוֹם.] אֲלֵא
וְרַע פְּשָׁתוֹ, מֵאָה טַעְמָא. וְכִי מִיָּקָא, מֵשׁוּם דְּמִקְדָּה.
אִי הֲכִי, חִיפִי וְשַׁעֲרֵי נָמִי. הִנֵּה, אִית לְהוּ רִירִי. אִי
הֲכִי, שְׁלָחִים נָמִי. תַּחֲס, קְעִבִיד לִישָׁה. דְּרַשׁ רַבָּא,
מוֹתֵר לְכַבֵּס מִנְעַל בְּשֵׁתָהּ. אִמְרוּ לִיהּ רַב פֶּפֶא לְרַבָּא,
וְהָאִמְרוּ רַבִּי חִיָּיא בְּרֵי אִשִּׁי, וְיִמְיָן סְנִיאִין, תַּוּה קְאִימָנָא
קְמִייה דְּרַב, וְשִׁשְׁבִּי לִיהּ מְסֻאֵינָה בְּמִיא. שְׁכֻשְׁדוּ, אִין.
אֲבָל כִּיבוֹם, לֹא. תַּרְו אִוְקוּ רַבָּא אִמְרוּרָא עֲלֵיהּ, וְרַשׁ,
דְּרִבְיָן שְׂאִמְרֵיהּ לְפָנֵיהּ טַעְתָּהּ הִם בְּיָדֵי. בְּרַם כְּדִי
אִמְרוּ, שְׁכֻשְׁדוּ מוֹתֵר, כִּיבוֹם אִסוּר: הַכִּיבוֹם בְּמִקְוֹם
קְדוֹשׁ כו': מֵאָה הֵי מִילֵי. דְּתַנּוּ וְבָנְוּ, 'הַכַּבֵּס בְּמִקְוֹם
קְדוֹשׁ'. שְׁבִירַת כְּלֵי חָרָם, מְנִיין. תְּלַמְדוּ לִזְמִירָא, כְּכֵלֵי
חָרָם אִשִּׁר תְּבַחֵשׁל בּוּ שְׁבַר'. מִרְיָקָה לְאִוְמֵר, כְּכֵלֵי
נִחְשֵׁת, מִתְּנֵן. תְּלַמְדוּ לִזְמִירָא 'וְאִם כְּכֵלֵי נִחְשֵׁת בּוּשְׁלָה,
וְמוֹרְקוּ וְשׁוֹפְפוּ בְּמִיּוֹם: יְה הוֹמֵר בְּחֻפָּאת כו': וְהוּ
לְרַבָּא, וְהָאִיבָא, שְׁנִכְנַס דְּמָה (לְפָנֵי) לְפָנֵים. בְּחֻפָּאת
תְּחִיצוּתָהּ. [חִיצוּתָהּ נְמִין], שְׂאִם נִכְנַס דְּמָה (לְפָנֵי
וְ) לְפָנֵים פְּסוּלָה. פְּרַבִּי עֲקִיבָא דְאִמְרוּ, כָּל דְּמִיּוֹם שְׁנִכְנַסוּ
דְּהִדְבֵל לְכַפֵּר, פְּסוּלִין, שְׁפָן מְכַרְפֵּין עַל חֵיבֵי בְּרִיתוֹת.
בְּחֻפָּאת דְּשִׁמְעֵת הַקּוֹל, שְׁפָן מְעֻנָה אֲרַבַּע מַתְּנוֹת.
פְּרַבִּי וְשִׁמְעָאֵל דְאִמְרוּ, כָּל דְּמִיּוֹם מְעֻנָה אֲרַבַּע מַתְּנוֹת,
עַל אֲרַבַּע קְרָנוֹת. וְלִישְׁעִימִיד, הָאִיבָא קְרָן (בְּרַם).
הָאִיבָא אֲצַעַב. הָאִיבָא חוּדְהָ, אֲלֵא, חַד מוֹתֵר, תְּלָתָא
חוּמְרִי, נִקְטוּ: **מִשְׁנָה בְּגֵד שִׁיעָא חוּצוֹ לְקַלְעִים, נִכְנְסוּ**
וּמְכַבְּסוּ בְּמִקְוֹם קְדוֹשׁ. נְמִימָא חוּצוֹ לְקַלְעִים, קוֹרְעוּ
נִכְנְסוּ, וּמְכַבְּסוּ בְּמִקְוֹם קְדוֹשׁ. כְּלֵי חָרָם שִׁיעָא חוּצוֹ
 35 **לְקַלְעִים, נִכְנְסוּ וְשֹׁכְרוּ בְּמִקְוֹם קְדוֹשׁ. וְנִמְאָה חוּצוֹ לְקַלְעִים, וְנִקְבּוּ וְנִכְנְסוּ, וְשֹׁכְרוּ בְּמִקְוֹם**
 36 **קְדוֹשׁ. כְּלֵי נִחְשֵׁת שִׁיעָא חוּצוֹ לְקַלְעִים, נִכְנְסוּ וְמוֹרְקוּ, וְשׁוֹמְפוּ בְּמִקְוֹם קְדוֹשׁ. וְנִמְאָה חוּצוֹ**
 37 **לְקַלְעִים, פּוֹחֲתוֹ וְנִכְנְסוּ, וְמוֹרְקוּ וְשׁוֹמְפוּ בְּמִקְוֹם קְדוֹשׁ: **ג**מֵרָא מִתְקַרְפוּ לֵה רַבְּנָא, 'קוֹרְעוּ'**
 38 **'בְּגֵדוֹ' אִמְרוּ רַחֲמֵנָא, וְלֹא בְּגֵד הוּא. דְּמִשְׁיַר בֵּיהּ כְּדִי מַעְפֹּרְתָּהּ. אִינוּ, וְהָאִמְרוּ רַב הוּא,**
 39 **לֹא שָׁנוּ אֲלֵא שְׂלֵא שִׁיר בַּהּ כְּדִי מַעְפֹּרְתָּהּ. אֲבָל שִׁיר בַּהּ כְּדִי מַעְפֹּרְתָּהּ, חֲבוּרָה הֵי.**

1 כרים ובקרתו דרבינ ניהו. דאן ששין אותן אלא מעור קר שיהא נוח לישב עליה
 2 ככבוס. משפשה צדו זה על צדו זה כדרך המכבס בגדים אחרו בשתי ידיו ומשפשה
 3 לא שמה כיוסם. הילכך נותן עליו מים עד שתכלה שרי בעור ואפילו קר ולקמן פריך אי
 4 הכי בגד נמי כיוסם לא ותי אלא על ידי כסבוס: בני נמי. עליו מים עליו ואמאי בטא
 5 כמפרש שטרטוטו. ורע פשתן במים חיים.
 6 כדמפרש ואולי: דמיקרה. פשתן במים הודיא לה
 7 זריעה: הכי שרינין אי הכי זרעו ושערי נמי דהך
 8 אית להו רירא אי הכי שלחם ותי חתם קעביד
 9 על ידו פשתן אית להו רירא. ורע פשתן במים
 10 נפקא רירא מניה ומדברי אהרדי: אי הכי
 11 שלחם נמי. אי משום דמדברך ברייתו מחויבין
 12 להו בשלחם נמי שרות שאינן עבודין ותנן
 13 בגמרי רירא קפקא חמיתיה: ומשני חתם. נבי ורע
 14 פשתן כי בדמקת ברייא דנפקי מיהוה הו
 15 תולדות לישעה אבל שלחם לא שייבא בריבאק
 16 דידו עינן לישעה אמר ליה רב פפא. לארד
 17 שייב לו דמתורנגן: הדי אוקי. באותה שעה
 18 חזר ואמר למתורנגן עמד ודמע לרביס שאני
 19 חזור כי במה שדרשתי: ולי. חרס. בהר כיוסו
 20 כתיב: ותיבא. אבתי חומר בחטאת שרתי כי
 21 בהן דמן נכנס לפנים מה שאין בשאר קדשים:
 22 ומשני בחטאת חמיתיה: ומשני חתם. נבי ורע
 23 בחטאת חמיתיה: ומשני חתם נמי איבא שחם נכנס דמה
 24 לפנים פסולה. כדכתיב (ויקרא ו') וכל חטאת
 25 אשר יביא: ומשני כירי עקבא. עקבא ליה
 26 לתנא דרין: דאמר כל דמיס כו'. בכל החובת
 27 שנמקרה (לעיל דף פא): והאיבא שכן נעושה
 28 ארבע מתנות. מוספקות ושאר קדשים שתי
 29 מתנות שחן ארבע ואין בהן אלא מוסק שתי
 30 מתנות: כי ישמעאל. דאמר באידו מוקמן
 31 (לעיל דף ג'ז) כל הדמים מעונין פיסוק ארבע
 32 מתנות לב' קרנות: ויבינין לה ישמעאל איבא
 33 חומר בחטאת שהוא טען ארבע קרנות:
 34 ולישמעאל מובא איבא. שרתי חטאת טענה קרן
 35 ושאר דמים ניתנין למטה מן החוט ואיבא
 36 שטענה אצבע ושאר דמים נורקין מן הבלי
 37 מדרוק למבט ותענה חודה של קרן מה שאין
 38 כן בשאר דמים: **מתנן**. בני. שניתו עליו דם
 39 חטאת ריבא חוץ לקלעיב: נכנס. לעורה ומכבסו
 40 במקום קדוש: נכנס חוץ לקלעיב. לאחר שיבא
 41 ואי אפשר לרביסו טומאה לעורה: קויעו. ותורו
 42 מטומאה ומותר לרביסו ונכנס ומכבסו במקום
 43 קדוש: נקבו. דלחרו מטומאתו: פוחתי. דכל
 44 מתכות אינו טהור בנקב כל דהו אלא בנקב
 45 גדול: **ג**מ' אבד רחמנא. שיהא שם בגד
 46 עליו בשעת כיוסו: דמשייב ביה. שלא יכדיל
 47 אלא הקרע על פני כולו לחזק את הבגד לשנים
 48 אלא משייב בו כדי רוחם סודר וממטמאתו טהור
 49 הואיל ונקרע רובו ובין ששייב בו כדי מעפורת
 50 ראוי לחבוט ושמו עליו ונגד קרית ביה: והאמר
 51 רב הונא. בפרק העור הרוטב (תולין דף קכג)
 52 כל שנו דטלית וטמאה שהתחיל בה לקרוע בין
 53 שנקרע רובה טהורה אלא שלא שייב באותה
 54 מעוט כדי מעפורת: אבל שייב בה כדי מעפורת
 55 חיבור הוי. ועיינן הוא בטומאה:

זבחים. פרק אחד עשר – דם חטאת דף זה עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזליץ)"
רש"י תוספות

מדרבנן. גיירה דילמא לא אתאי למקדע רובה אבל מדאורייתא טהרה ומותר להכניסה משום מצות כיבוש. נראה בעיני שחסר מן הספרים דגבי כלי דרס לא שייך לשנוי דמריץ ליה מריץ האי שניטיא גבי כלי נשתה הוא דהכי פריך פחתו כלי אמר רחמנא האי לאו כלי הוא בשעת מריקה ושפיטה ומשני ריפא ליה מריץ. אורי פסתוחו מנין עליו קורטנס ומתברר וחוץ שם כלי עליו וגבי כלי חרס איבא

למימר דנקיבו דמתניתין במוציא משקה לטהר ויעיין כלי הוא לקבל וזיתם במס' שבת בפרק המציע (דף צ"ה) ע"ל. של בגדי כהונה שניתו עליו דם חטאת ויצא ארבע לקלעים ונטמא מוכניס מקום הרס לפנים; בפחות משלש על שלש. שאינו מוכניס שיעור בגד טמא לעזרה לפי שאי אפשר לקרועו ולהכניסו משום שאמרו לא יקרעו העינים. בגד עב והרביץ. פלטיא שאינו ארוג; אין כהן משום שלש על שלש. דלא לביששה חוץ ולאו לחתן כהן חלוק אלא לישב עליו וקרע שלשה על שלשה ומעיל עב הוא כדקיל בסדר יומא (דף ע"א) חזון כפול שנים עשר ואפי' שלש על שלש איבא כנס אביהון. כשהוא מחובר בכגד חשוב ג' על ג' דידעה. והא

בעי. דם חטאת שבעה סוממין העניין במס' הרה (דף ס"א) לענין כהנים ורק תפל ומי רגלים ותרס ובזיתא ואורל וקמניא ואשאל ודוכי מעינין מן רגלים לעזרה ואמנתי פקריה. וסראות נענים. שהוקיע הכתוב נגעי בגדים לכיבוש דבתיב ובכסא את אשר בו. דגנע. ותניא. בפיוסם הקטרת (בריתא ו.ו.) שאין מבניסין מן רגלים למקדש.

הב

טמא מדרבנן כדמסקין הוא חדרו תימה מ"ש דלענין טומאה לא מקריה בגד מן התורה אינ' דשייך בה כדי מעפרת ולגבי חטאת מקריה בגד ובמון כן קשה בסמוך גבי כלי חרס שניטמא וכו' נוקבו וכו' (הפריך) ליה אמר רחמנא האי לאו כלי הוא ומשני דנקיב ליה בבדי שורש קטן והשתא איב' לאו כלי הוא שדרי משהו מנוטמא ונראה לפרש כיון שמועיל כלי ייחוד לאותו בגד ששייר בו כדי מעפרת שלא הבדיל הקרעים על פני כולו ולאותו כלי שניקב בשורש קטן שאם היה מיוחד לזיתים או לירמון היה מקבל טומאה מכאן ולהבא חשיב הוא כלי ובגד לענין דם חטאת כיון שאין מחוסר משקע אלא יושב בעלמא הוא דקאמר בסמוך גבי כלי נשתה פחתו כלי אמר רחמנא האי לאו כלי הוא ומשני דריפא ליה מריץ אין לפרש במו רציניו מריץ דהתק רשבת (דף ע"ז) פי' שיתקן הפחיתא שחבה כקורטנס ומתברר וחוץ שם כלי עליו דאיב' נמי לישני באורי' שיהו חפרי לארץ שקדעו חט' ע"ב חתוב חשיב כלי חרס וכלי חדש וכו' וכלי חדש וכו' אינו ראשון וריפא ליה דינו שהופר צד פנים לצד חוץ ורץ חוץ לרץ פנים וענין תוכו גבו וגבו תוכו ומיטור בכך שמוטמא וקצת תימה מה שייך באותו שיעור דשורש קטן לענין טהרת כלי שאותו שיעור הוא לענין הכשר ורעים בסוף המציע (שבת דף צ"ה) ואם הכלי מיוחד לאוכלין שיעורו ביחיים אבל בשורש קטן לא ואם הוא מיוחד למשקן שיעורו ככונס משקין ובקונטנס פירש שדורש קטן איבא למד' שהו שיעור נקיבו לטהר ואי אפשר לומר כן דהא פלוגתא דאמוראי הוא בסוף המציע (שם דף צ"ה) רבדי שורש קטן ובדי מוציא אורי' פי' שם בקונטנס דפליגי לענין הכשר ורעים לענין טומאה מהנה היא במסכת כלים (פ"ג) העשוי לאוכלין שיעורו כזיתים ומשקן ככונס משקה מיהו חם לאותו פי' קשה דתנאי' לאותו פי' קשה דתנאי' דהא במס' עוקבין (פ"ב מ"ו) דלחבשירי ורעים בשורש קטן ומפרש רית דלענין צמיד פתיל פליגי לחיטב פתח כסתם כלים אבל לענין טומאה לא פליגי ויש לפרש ברווח דהאי כלי חרס עשוי לאוכלין ולמשקן שהרי משקליו בו חטאת ויש בו מרק ולכך שיעורו בשורש קטן ואין עליו לא חרות כלי העשוי למשקן ולא חרות כלי העשוי לאוכלין וכל דמי לאו דרסי' במס' כלים (פ"ג מ"א) העשוי לכך ולכך משילין אותו לחומרא ביחיים היינו בשעה שנוטמא בו משקן אין מניחו בו אוכלין וכשמניחו בו אוכלין אין מניחו בו משקן אלא שנוטמא בו אוכלין בפני עצמן שנוטמא אבל הבא בקריה שנוטמא בו שלשה העשוי לחיטב אוכלין ומשקן על ידי חרובת הוא דאין שיעורו ככונס משקה אדתי' ראי' לבשל בה שיכול לחיטב כהן בגדו חתוב וכן המרק שהוא ממניד המרק שלא יצא לכך שיעורו בשורש קטן והאי ולא קאמר בסוף המציע (שבת דף צ"ה) שש מדות בכלל חרס משום זמדה וזו של שורש קטן קדשיה (זה) לענין הכשר ורעים ומיוחד קשה דבראי' תנן במס' כלים (בפ"ג מ"ב) האילפס והקריה שיעורן ביחיים ואי הוא אמנתי שדיעור וזיתם דבעינן מדרבנן היה נראה כדקאמר גבי בגד אבל מדאורייתא אין ניקב בשורש קטן טהור:

מעיל שנטמא מוכניסו בפחות משלש על שלש ומכוסה. בסוף כירה (שבת דף מ"ז). גבי נעיים לעינים משמעו מוחך פירוש הקונטרס בשלש על שלש כדי עשירי ולא מקבל טומאה ככל דהא דתנן (כלים פרק ב' מ"ב) שלש על שלש לטמא מת היינו דוקא בעינים אבל בעשירים בעי שלשה על שלשה וקשה לר"ת מוחך דמעיל דפריך עלה דר"ב שחלש על עיניו והריב"ז והשתא למה ל' לאקשיי ממוחאי הוא בגדי כהונה בגדי עשירים הם דאין עניות במקום עשירות וישירוקן בשלשה על שלשה ועוד תניא בפ' במה מדליקין (שבת דף פ"ב) שלש על שלש מניין ת"ל רהבג והתם לא מפליגי בין עניים לעשירים לא בקרא ולא בשמעתא ואמרו ר"ת דלענין טומאה מה ושרץ אין עינים לעשירים אלא לענין שרץ איידי חתם דבעי שלשה על שלשה לעשירים היינו טעמא דהמדרס ייחוד חילאי מילתא אין דרך שער לייחד למדרס פחות משלשה על שלשה ואפילו ייחד בטלה דיעו ועוד הביא ר"ת ראי' דבטומאת מדרס הוא דאפלוגי בין עניים לעשירים דרבסי' כלים (פרק ב' מ"ב) תנן רבגן מטמא משום שלשה על שלשה לטמא מת ובעל כרחין בעשירים ארי' דאי בעיניו אהי בתן פני (מה מוח) בגדי עניים א"פ שאין בהם שלשה על שלשה נטמאין מדרס ושם משפוח ש' בתן א"פ שאין בתן שלש על שלש ודומה שהוא טהור. **מכניסו** פחות משלש. אפילו לאמא דאמר בריש תל פסולין (לעיל דף ל"ב) ביאה במקצת שמה ביאה שאני בגד הואיל ויכול לחתובו לא חשיב כאילו כונס בול. **והא** בעי שבעה סממנין. פי' בקונטרס דאמתניתין פריך וקשה דלעיל היה זה ציף לאקשיי ונראה לרש"י לקש דוקא פריך דאריי' בבגדי כהונה בהריא אבל מתי' איבא לאקוומה בבגדי הירוש שיכול להעביר ולכנס ע"י צפון אבל מעיל דבין גדול אינו יכול לכנסו ע"י צפון משום דאמרינן במסכת נדה (דף ס"ב) דאפילו צבנא גמי מעבר מיהו אמילתא דרבה רב אבהו גופא דקאמר דהו חטא דקאמר דהו חטא וסממנין עזריכן' א' סממנין דבין יהו מעי' לאקשיי הוא אין מבניסין מן רגלים למקדש:

מ"מ לו טהילת ובגד דשמעתין שאני שדה כלל ועליון ובשקדעו כיון דהוא שלם 1
כלי מעייתו טהור לגמרי אבל בבזמה המוקשה (חולין דף ע"ב) מיידי בחיובתו בגד דעלמא 2
ואין שם כלי עליו ולא טהר ממגע מדרס א"פ שטהור מן המדרס ובפ' העיר הרוטב (שם) 3
דף קכ"ג) פי' בקונטרס דהדיא דאבא טבאטא מדרס ששהיה בו ב' טומאות טהור וטהרה 4
ונגע וב' ודאני וחלוקה לטקטא מדרס ר"ת לא חוץ 5
ליה ופשא ליה טומאת מגע דחויא לשלש 6
אנבעתא אבל ביהודי הרוטב (שם) מיידי לרביא 7
אלא חרא טומאה או מגע וב' בלא חכבדה או מגע 8
שרץ ונבלת חור שמהו הוי ונבלה טומאה שלשה 9
על שלשה היא וקריעה מהניא לבטולי' שמה מינה 10
וחו לא פני עלה מיידי ואין זו שם סבא לחלק בין 11
נטמא אחת לשתי טומאות דכיון שנשאר בטלית 12
שלש על שלש שיעור טומאת מגע היאך 13
ידיה טהור ובתחילת הסוגיא פי' שם בקונטרס 14
טלית שהתחיל בה לקורעה ולהבטלה מתורת טלית 15
אמחר שאין ראוי למלאכה בארשה והא שמה 16
עליה מיטהרת א"פ שיש בשירים שלש על שלש 17
ועיין דלעיל לקבל טומאה טהור שמוטמאן 18
ראשונה ראיין דכלל חרס דשיברתו מטרתו 19

מדרבנן הוא: כלי חרס שניצא כו' פל' אמר רחמנא, ולא כלי הוא. שניקב בשורש קטן; כלי נחשת (כו') פוחתו (כו'); והא, לאו כלי הוא. דריפא מריץ (הוא). אמר ריש לקיש, מעיל שניטמא, מכניסו בפחות משלש על שלש, ומכניסו, משום שניצאמו לא יקרעו. מותבי רב אדא בר אבהו, העיניו והרסי, אין בהו משום שלש על שלש. אבא אביהו, חשיבו. והא פגי' שעתא סממניו, דאמר רב נחמן אמר רבה בר אבהו, דם חטאת ומראות נענים, עזריכן שנתת סממנין. ותניא, אלא שאין מבניסין מן רגלים למקדש. וכו'

ושברוי מקבלין טומאה כדאמר באלו טריפות (שם דף נ"ג) וכן וקרייתין אין (זו) משם 20
ראה דהתם מיידי כשיחיד השמים אח"כ אבל אלא ייחוד לא דפרשיטתא שם ונראה לפרש 21
דקריעה דבגד וטלית מיידי תריודו כשקורע קריעה דרבה אבל כן אחר רוחב שלשה וכו' 22
קאמר טהורה לגמרי אינ' עשויין כל הקרעות מחוברין בסופן לא ויחבר הוא כלי 23
קרע וקרע שקרע דה רובה של טלית (בפחות משלשה על שלשה) הוי כאילו גמר כל אחד 24
ואחד דהו סופן ובגון שלא שייך בטלית באותו מיעוט שלא נקדע כדי מעפרת דאם שייך הוי 25

טמא מדרבנן כדמסקין הוא חדרו תימה מ"ש דלענין טומאה לא מקריה בגד מן התורה אינ' דשייך בה כדי מעפרת ולגבי חטאת מקריה בגד ובמון כן קשה בסמוך גבי כלי חרס שניטמא וכו' נוקבו וכו' (הפריך) ליה אמר רחמנא האי לאו כלי הוא ומשני דנקיב ליה בבדי שורש קטן והשתא איב' לאו כלי הוא שדרי משהו מנוטמא ונראה לפרש כיון שמועיל כלי ייחוד לאותו בגד ששייר בו כדי מעפרת שלא הבדיל הקרעים על פני כולו ולאותו כלי שניקב בשורש קטן שאם היה מיוחד לזיתים או לירמון היה מקבל טומאה מכאן ולהבא חשיב הוא כלי ובגד לענין דם חטאת כיון שאין מחוסר משקע אלא יושב בעלמא הוא דקאמר בסמוך גבי כלי נשתה פחתו כלי אמר רחמנא האי לאו כלי הוא ומשני דריפא ליה מריץ אין לפרש במו רציניו מריץ דהתק רשבת (דף ע"ז) פי' שיתקן הפחיתא שחבה כקורטנס ומתברר וחוץ שם כלי עליו דאיב' נמי לישני באורי' שיהו חפרי לארץ שקדעו חט' ע"ב חתוב חשיב כלי חרס וכלי חדש וכו' וכלי חדש וכו' אינו ראשון וריפא ליה דינו שהופר צד פנים לצד חוץ ורץ חוץ לרץ פנים וענין תוכו גבו וגבו תוכו ומיטור בכך שמוטמא וקצת תימה מה שייך באותו שיעור דשורש קטן לענין טהרת כלי שאותו שיעור הוא לענין הכשר ורעים בסוף המציע (שבת דף צ"ה) ואם הכלי מיוחד לאוכלין שיעורו ביחיים אבל בשורש קטן לא ואם הוא מיוחד למשקן שיעורו ככונס משקין ובקונטנס פירש שדורש קטן איבא למד' שהו שיעור נקיבו לטהר ואי אפשר לומר כן דהא פלוגתא דאמוראי הוא בסוף המציע (שם דף צ"ה) רבדי שורש קטן ובדי מוציא אורי' פי' שם בקונטרס דפליגי לענין הכשר ורעים לענין טומאה מהנה היא במסכת כלים (פ"ג) העשוי לאוכלין שיעורו כזיתים ומשקן ככונס משקה מיהו חם לאותו פי' קשה דתנאי' לאותו פי' קשה דתנאי' דהא במס' עוקבין (פ"ב מ"ו) דלחבשירי ורעים בשורש קטן ומפרש רית דלענין צמיד פתיל פליגי לחיטב פתח כסתם כלים אבל לענין טומאה לא פליגי ויש לפרש ברווח דהאי כלי חרס עשוי לאוכלין ולמשקן שהרי משקליו בו חטאת ויש בו מרק ולכך שיעורו בשורש קטן ואין עליו לא חרות כלי העשוי למשקן ולא חרות כלי העשוי לאוכלין וכל דמי לאו דרסי' במס' כלים (פ"ג מ"א) העשוי לכך ולכך משילין אותו לחומרא ביחיים היינו בשעה שנוטמא בו משקן אין מניחו בו אוכלין וכשמניחו בו אוכלין אין מניחו בו משקן אלא שנוטמא בו אוכלין בפני עצמן שנוטמא אבל הבא בקריה שנוטמא בו שלשה העשוי לחיטב אוכלין ומשקן על ידי חרובת הוא דאין שיעורו ככונס משקה אדתי' ראי' לבשל בה שיכול לחיטב כהן בגדו חתוב וכן המרק שהוא ממניד המרק שלא יצא לכך שיעורו בשורש קטן והאי ולא קאמר בסוף המציע (שבת דף צ"ה) שש מדות בכלל חרס משום זמדה וזו של שורש קטן קדשיה (זה) לענין הכשר ורעים ומיוחד קשה דבראי' תנן במס' כלים (בפ"ג מ"ב) האילפס והקריה שיעורן ביחיים ואי הוא אמנתי שדיעור וזיתם דבעינן מדרבנן היה נראה כדקאמר גבי בגד אבל מדאורייתא אין ניקב בשורש קטן טהור:

מעיל שנטמא מוכניסו בפחות משלש על שלש ומכוסה. בסוף כירה (שבת דף מ"ז). גבי נעיים לעינים משמעו מוחך פירוש הקונטרס בשלש על שלש כדי עשירי ולא מקבל טומאה ככל דהא דתנן (כלים פרק ב' מ"ב) שלש על שלש לטמא מת היינו דוקא בעינים אבל בעשירים בעי שלשה על שלשה וקשה לר"ת מוחך דמעיל דפריך עלה דר"ב שחלש על עיניו והריב"ז והשתא למה ל' לאקשיי ממוחאי הוא בגדי כהונה בגדי עשירים הם דאין עניות במקום עשירות וישירוקן בשלשה על שלשה ועוד תניא בפ' במה מדליקין (שבת דף פ"ב) שלש על שלש מניין ת"ל רהבג והתם לא מפליגי בין עניים לעשירים לא בקרא ולא בשמעתא ואמרו ר"ת דלענין טומאה מה ושרץ אין עינים לעשירים אלא לענין שרץ איידי חתם דבעי שלשה על שלשה לעשירים היינו טעמא דהמדרס ייחוד חילאי מילתא אין דרך שער לייחד למדרס פחות משלשה על שלשה ואפילו ייחד בטלה דיעו ועוד הביא ר"ת ראי' דבטומאת מדרס הוא דאפלוגי בין עניים לעשירים דרבסי' כלים (פרק ב' מ"ב) תנן רבגן מטמא משום שלשה על שלשה לטמא מת ובעל כרחין בעשירים ארי' דאי בעיניו אהי בתן פני (מה מוח) בגדי עניים א"פ שאין בהם שלשה על שלשה נטמאין מדרס ושם משפוח ש' בתן א"פ שאין בתן שלש על שלש ודומה שהוא טהור. **מכניסו** פחות משלש. אפילו לאמא דאמר בריש תל פסולין (לעיל דף ל"ב) ביאה במקצת שמה ביאה שאני בגד הואיל ויכול לחתובו לא חשיב כאילו כונס בול. **והא** בעי שבעה סממנין. פי' בקונטרס דאמתניתין פריך וקשה דלעיל היה זה ציף לאקשיי ונראה לרש"י לקש דוקא פריך דאריי' בבגדי כהונה בהריא אבל מתי' איבא לאקוומה בבגדי הירוש שיכול להעביר ולכנס ע"י צפון אבל מעיל דבין גדול אינו יכול לכנסו ע"י צפון משום דאמרינן במסכת נדה (דף ס"ב) דאפילו צבנא גמי מעבר מיהו אמילתא דרבה רב אבהו גופא דקאמר דהו חטא דקאמר דהו חטא וסממנין עזריכן' א' סממנין דבין יהו מעי' לאקשיי הוא אין מבניסין מן רגלים למקדש:

זבוחם פרק אחד עשר – דם חטאת דף צה עמוד ב – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזלץ)

עיריה לתוכו רוחח מנין ליה אשר תבשל בו ישבר. מכאן מדרקד ר"ת דעיריה כבלי ראשון ומדעיש כמובשל ונראה דאדרבה קשה מכאן דאז קרי ליה בסמוך בלוע בלא בישול מיהו י"ל דחשיב ליה בלוע בלא בישול לפי שאינו מתבשל ממתחביל דרבלי אלא תבשל ורבינו שמואל האי מדרקד דעיריה כבלי שני מהו דנתן בפרק כירה (שבת דף א) ויהי ארולס הקריירה שהעביר

הכי נר"י וכי ויתמא דמבילע ליה כבדי שבעה סומנני ומעבר ליה לכוליה כחה: שלא כסדרין. כסדר שון שנויין במשנה זה אחר זה כסדר העברות: ציורין לבסבס. צריך לשפסף הכתם שלשה פעמים בכל אחד והכי אמרין בנדה. **מתני'** ואי שר קדשים קלים ב"ו. ובגמי מפרש טעמא ואם תאמר הרי דבלוע נותר ופולטו בותר לארז מן מרוד רכב שמעון דבעי הגעלה ברותחין ומותרו

מרוחחין לא יתן לחוכן תבלין דמשמע ה' לערות מהם על התבלין שרי ועוד היה מדרקד מהא דקילי כשמואל דאמר תתאה גבר דתניא כותיה ב"פ כיצד עולין (פסחים דף ע"ג.) ויהי מותר מתוך כך לערות רוחחין מכלי ראשון על התרנגולת כו"ל למולגה ור"ת אומר דאדרבה דוק מספא אבדו לתוך הקשרה ואל לערות מאילס על התבלין אסור ועוד דבריו שר' הדיא משנה למיד לעלה גבר אלא אידי דתנא רישא דהמחם שפיתו לא יתן לתוכו מים אבל גוון לתוך המיחור חב סתפא נמי האילס הקריירה לא יתן לתוכן (מס' ותבלין) אבל נתון לתוך הקשרה ויברושלמא משמע דעיריה כבלי ראשון דאמרין עליו בלוע בגמי מהו לתן תבלין למטה ולעלות עליון לממלעה רבי יונה אמר עיריה כבלי ראשון חיללה דרי יונה מן הדיא וכל כלי חרס אשר תבשל בו ישבר אין לי אלא כבשילי בו עיריה לתוכו רוחח מנין ת"ל ואשר תבשל בו ישבר מ"מ (וכה אמר הכין) איז יוסי נתן כלי חרס בולע תבלין אינו מבשל פירוש כלי חרס בולע טפי משאר כלים איתכן רבי יוסי בר' חייא ונתני אף כבלי נחשת כי את לך למימר כלי נחשת בולע פי' וכי בלע יתור שבער כלים בתמיחה השתא מנין דהתם כמו שבתעל על ידי עיריה כבן כמבשל ע"ע עיריה ש"מ מתינתא כותיה דרבי יונה אלמא הילכתא כותיה ואנ"י דקילי כותיה דשמואל דאמר תתאה גבר מודה שמואל דמבשל כדי קליפה דהא ברייתא דמסיעי ליה קתני זה לתוך עונן מריה ופרקי ה"ש"ס אדמוקד ליה בלע פירוש קודם שיצטנן וחס שלמעלה בלוע ממנו מקנת בתוחתן ומשני אימא חס לתוך עונן קליף ועוד מריה ר"ת מהא דקאמר בפרק כל שנה (פסחים דף ל"ז) דהמיעסה ביש שטרין ובה מחייבין החליטה ביש מחייבין ובהי הלל פטרין ואז היא המיעסה ואיזו היא החליטה המיעסה קמוח על בני מוגלשין פירוש מוגלשין מיד רוחחין ופרקי מ"מ המיעסה ומאי שני החליטה מוגלשין ביש מישנה זו לא שני זה

וכי תימא, דמבילע ליה ביהי' שבעה סומנני, ומעבר ליה לכוליהו פחה. והתנן, העבירין שלא כסדרין, או שהעבירי שבועתן פארה, לא עשה ולא כלום. וכי תימא, דמבילע ליה ביהי' תר' כסמסמנני, והא צריך לקבשם שלש פעמים בכל אהד ואהד, תנן, אלא, דמבילע ליה ברוק תפלי דאמר ריש לקיש, רוק תפלי, צריך שיהא עם כל אהד ואהד: משנה אהד קדשים, ואהד קדשים קלים, מעוניין מריקה וישמטה. רבי שמעון אומר, קדשים קלים, אין מעוניין מריקה וישמטה: נמר'א תנן רבנן, 'אשר תבשל ב'ו, אין לי אלא שבישיל בו, עיריה לתוכו רוחח, מנין. תלמוד לומר (ו)אשר (תבשיל) בו ישבר'. בעי רמי בר תמא, תלאו באיור תנור, מהו. אבישיל וביעוין, הוא דקפיד רחמנא. או דילמא, אבישיל בלא בילוע, אמר רבא, תא שמע, אהד שבישיל בו, ואהד שעיריה לתוכו רוחח. בלוע בלא בישול, לא קמפיצא לן. כי קמפיצא לן, בישול בלא בילוע. מאי. תא שמע, דאמר רב תנן אמר רבה בר אבהו, תנור של מקדש, של מתקת דהו, ואי סלקא דעתך, בישול בלא בילוע, לא קפיד. ונתגרי של חרס. מנין דאיכא פלוי מנחות דאפייתן בעתו, ואיכא בישול ובילוע, עבדינן של מתקת. תהוא תנורא דאטחו ביה מתימא, אהד רבה בר אהרילי, למיכלה לריפתא לעולם, ואפילו כמילחא. דילמא, אתי למיכלה ככותחא. מתיבין, אין לשיין את העישה כחלב, ואם לש, כל הפת פולה אסורה, מפני היג'ל עבירה. פיצא בו, אין משיין את התנור באלוה. ואם מש, כל הפת פולה אסורה, עד שישוק את התנור. תיבתא דרבה בר אהרילי, אמר ליה רבינא לרב אשי, וכי מאחר דאיתותב רבה בר אהרילי, אמאי אמר רב, קניורות בפפסת, ישברו. אמר ליה, רב מוקי לה לתהיא, גשל מתקת. ואי בעית אימא, בתנור של חרס, זה הפסוק מפקנים, זה הפסוק מנחין. ונעבד תסקר מפקנים. היים גליהו, דמתברי. הילקד, היא מוכיא, הפסוק מבחוחין ואימור. אלא

אלמא אמן דפטר מחלה בקמוח על בני מוגלשין משום דלאו לום הוא כיון שנילוש ברותחין פטר נמי במוגלשין ששפכן על בני קמו אע"פ שנשפכו כלבי שני אלמא עיריה כבלי ראשון מהו קשה דכתי פטר הא אינו מבשל אלא כדי קליפה לשמואל דאמר תתאה גבר מדרקד כותיה ר"ל דמירי כון דליכא אלא כדי חיוב חלה מעומצם אז מעט יתיר דבתר קליפה אין נשאר כשיעור הלח ועוד מביא ר"ת ראיא מהא דאמר בשילוי ע"ז (דף ע"ד) נעור ארתוהו אלמא עיריה כבלי ראשון דאין יובל להכשירו אלא בעיריה ועוד שי לדרקד דמירי בעיריה מתינתא תהו ר"ת יוסי אמרו הורגה לערותן מיד מנעילן ברותחין או חולטן במי יתום והחלטה אינו אלא עיריה כדמפרש בפסחים (דף ל"ז) מוגלשין ע"ז קמו מיהו אין ראייה משם לשאר דברים רבבמה דברים מיקל בין נסך שאין מיקל בשאר איסורין דחולטן במי יתום משמע אפילו עונן כמו תלטי' כל הולא דכל הובשר (תולין דף ק"א.) גבי כבדא וכן עיריה שלשה מיים מעט לענת ויעובד הנהגה מנת לגת שלכ אלו העניינים לא מתינו בשאר איסורים טעמא משום דביין נסך אין איסור רוחחין כלה אלא שהתמיו בו לדחיתו ואף ר"ת התיי' לשפוך רוחחין לתוך החבית שהיה בה יין נסך ולהפכם מצד זה לצד זה בתוך החבית אע"פ שכבר הדי בשל עונן מיד כששופכן חביתו ולא נפלו על כל צד החבית אלא מבלי שני השופכן מצד זה לצד זה ואפילו עיריה מכלי ראשון מכלי ראשון לבען שאר איסורין במה שהוכתינו מנה שכתב משה פסח והתחיל ארידו דר מוחוס הבנת קטרוה ומילידה כבלי שני שמוטשים כשופכן מסיר בתן כך שופכן רוחחין עליון אמר ר"ת דליחה דכל כלים שבעולם מתינתא שפיכת רוחחין

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53

אלא

טורדא:

זבחים. פרק אחד עשר – דם חטאת דף צו עמוד ב – מתוך מהדורת "אבן ישראל – שטיינזלץ" תוספות

בישל במוקצת כלי טעון מריקה וטשיפה כל הבלי או אינו טעון. תימה מאי קמבעיא ליה ומהי טי' דרב רבא ויא' כשמקצת כלי על האש שמשבל בו וחסו ושאר הבלי עונן קמבעיא ליה אם כן מאי קאמר ביטול מפעפע הא לא מפעפע בבוליה כלי ואי בשבל הבלי חס פשיטא דמפעפע בבוליה' מריקה וטשיפה ויא' קמבעיא ליה אי מפעפע בבוליה' כלי או לא אם כן בשאר איסורים עמי חיבעי ליה.

חומר במריקה וטשיפה כו'. תימה אמאי לא

קאמר שומריקה וטשיפה היא לאחר

זריקה מה שאין כן בהואה ויל' ולא חשיב חטוא

אלא מה שפניו זריקה קודם כפרה שתלו

בגבורת הדם.

מדאיצטריך אותה לטעם תרומה כו'.

דמקש קדשים הדת

ממעטנא קדשים קלים וכל שכן תרומה הלכך

דרשנין אותה למעטי' תרומה וזקא דאי דאין

מיטע אחר מיטע אלא לרבות: לא צריכא

מדאמר מר מריקה וטשיפה בעונן. אחר הגעלה

הא אפי' בחמין פירוש תרומה סוג הגעלה ולא

בעיא מריקה וטשיפה בעונן ופרך הניחא למאן

דאמר מריקה וטשיפה בעונן פירוש אחר הגעלה

אלא למד מריקה וטשיפה בעונן דמריקה

היני הגעלה מאי איכא למיטר ומשני טשיפה

יתירתא דריצך לעשות בקדשים טשיפה יתירתא

אחר הגעלה משא"כ תרומה ויש ללמוד מנאן

דכלים האסורין כשמגעילין אין צריך לטושטן

בעונן אחריו כן אף על פי שנתעב עתה לעשות כן.

השפד

הגיא, חומר בהזאה מריקה וטשיפה, וחומר במריקה וטשיפה מבהזאה. חומר בהזאה

ושהזאה ישנה בחטאות החיצונות ובחטאות הפנימיות, וישנה לפני זריקה. מה שאין כן

במריקה וטשיפה. חומר במריקה וטשיפה, ומריקה וטשיפה נוגתין בין קדשי קדשים, בין

קדשים קלים. ביטול במוקצת הבלי, טעון מריקה וטשיפה כל הבלי. מה שאין כן בהזאה.

אמר ליה, אי תניא, תניא. ומקאמא מאי. אמר קרא ואם בכלל נחשת בישלח, ואפילו במקצת

כלי: אהד קדשי קדשים וכו': תנו רבנן, חטאת, אין לי אלא חטאת. כל הקדשים, מנין:

תלמוד לומר קדש קדשים הוא? יכול, שאני מרבה את התרומה. תלמוד לומר, אותה

פרט לתרומה, דבר רבי יהודה. רבי שמעון אומר, קדש קדשים, מעונין מריקה וטשיפה.

קדשים קלים, אין מעונין מריקה וטשיפה, דכתיב קדש קדשים, אין קדשים

קלים. לא מאי טעמא דרבי יהודה, מדאיצטריך אותה למעוטי' תרומה, מפלל דקדשים

קלים מעונין מריקה וטשיפה. ורבי שמעון אמר לך, אותה, פדאמרנין. ותרומה, לא בעיא

טשיפה ומריקה. והתניא, קדרה שביטול בה פשר, לא יבשל בה חלב. ואם ביטול, גנותן

טעם. תרומה, לא יבשל בה חולין. ואם ביטול, גנותן טעם. אמר אבין, לא צריכא אלא

לדאמר מר, ביטול במקצת בלי, צריכא מריקה וטשיפה כל הבלי. הא תרומה, לא צריכא אלא

מקום מר, ביטול אמר, לא צריכא אלא לדאמר מר, בפנים, ולא בקונו.

הא, אפילו בין ואפילו בקונו. רבה בר עולאי אמר, לא צריכא אלא לדאמר מר, מריקה

וטשיפה, בצונן. הא, אפילו בחמין. הניחא למאן דאמר, מריקה וטשיפה בצונן. אלא למאן

דאמר, מריקה בחמין וטשיפה בעונן מאי איכא

למכר טשיפה יתירתא: לא נצרכא אלא

לכדאמר מר. לקמן (דף ע"ג.) מריקה וטשיפה

בצונן, בר מהגעלת חמין הא דתרומה דאימעיט

מתורת מריקה וטשיפה סוג לה בהגעלת חמין

לדחיההו: אלא לפי' מריקה בחמין. והיא

הגעלה שלחן מהשאת ממאי אימעיט תרומה

ומשני טשיפה יתירתא. בעונן איכא בקדשים בחר מריקה דהוא הגעלת חמין ותרומה לא בעי טשיפה צונן: מתני' ביטול בו כי היניל. כלא מריקה וטשיפה ולמסור דרגל מריקה וטשיפה

ועמנא מפרש בגמרא: וכן אבילה כו'. מפרש בגמרא מאי קאמר. מריקה במריקת הכוב. מריקה בכוס של כרבה כדאמרין בכרבת (דף נ"א.) שטעון הדרח בפיט וטשיפה בכרבת.

ואפילו רבי יוסי ברבי יהודה, לא קאמר אלא דעין.

אבל דהרם, לא. רב יצחק בר יהודה, הוה רגיל

קמיה דרבי רב חמא, שביקה ואויל לרב ששת.

וימא חד, פגע ביה. אמר ליה, אלפקטא נקמן,

ריחא אתי לה לך, משום דאולת' לך לקמיה דרב

ששת, הוית לך פי רב ששת. אמר ליה, לאו משום

הכי. מר, פי בעינא מילתא, פשיט לי מסברא. פי

משהתא מיניה, פשיט לי ממתניתא. דכי נמי משבחנא

מתניתא ופרכא, מתניתא ומתניתא היא. אמר ליה,

בעי מינאי מילתא, דאיפשיט לך פי מתניתא. בעא

מיניה, ביטול במקצת בלי, טעון מריקה וטשיפה, או

אין טעון. אמר ליה, אינו טעון, מדי דהוה אחזאה.

והא, לא תנא הכי. אמר ליה, מסתברא כגדר. מה

כגד, אינו טעון פיבוס אלא מקום הרם. אף כלי,

אינו טעון מריקה וטשיפה אלא במקום ביטול. אמר

ליה, מי דמי. דם לא מפעפע, ביטול מפעפע, ועוד.

השפד

הגיא, חומר בהזאה מריקה וטשיפה, וחומר במריקה וטשיפה מבהזאה. חומר בהזאה

ושהזאה ישנה בחטאות החיצונות ובחטאות הפנימיות, וישנה לפני זריקה. מה שאין כן

במריקה וטשיפה. חומר במריקה וטשיפה, ומריקה וטשיפה נוגתין בין קדשי קדשים, בין

קדשים קלים. ביטול במוקצת הבלי, טעון מריקה וטשיפה כל הבלי. מה שאין כן בהזאה.

אמר ליה, אי תניא, תניא. ומקאמא מאי. אמר קרא ואם בכלל נחשת בישלח, ואפילו במקצת

כלי: אהד קדשי קדשים וכו': תנו רבנן, חטאת, אין לי אלא חטאת. כל הקדשים, מנין:

תלמוד לומר קדש קדשים הוא? יכול, שאני מרבה את התרומה. תלמוד לומר, אותה

פרט לתרומה, דבר רבי יהודה. רבי שמעון אומר, קדש קדשים, מעונין מריקה וטשיפה.

קדשים קלים, אין מעונין מריקה וטשיפה, דכתיב קדש קדשים, אין קדשים

קלים. לא מאי טעמא דרבי יהודה, מדאיצטריך אותה למעוטי' תרומה, מפלל דקדשים

קלים מעונין מריקה וטשיפה. ורבי שמעון אמר לך, אותה, פדאמרנין. ותרומה, לא בעיא

טשיפה ומריקה. והתניא, קדרה שביטול בה פשר, לא יבשל בה חלב. ואם ביטול, גנותן

טעם. תרומה, לא יבשל בה חולין. ואם ביטול, גנותן טעם. אמר אבין, לא צריכא אלא

לדאמר מר, ביטול במקצת בלי, צריכא מריקה וטשיפה כל הבלי. הא תרומה, לא צריכא אלא

מקום מר, ביטול אמר, לא צריכא אלא לדאמר מר, בפנים, ולא בקונו.

הא, אפילו בין ואפילו בקונו. רבה בר עולאי אמר, לא צריכא אלא לדאמר מר, מריקה

וטשיפה, בצונן. הא, אפילו בחמין. הניחא למאן דאמר, מריקה וטשיפה בצונן. אלא למאן

דאמר, מריקה בחמין וטשיפה בעונן מאי איכא

למכר טשיפה יתירתא: לא נצרכא אלא

לכדאמר מר. לקמן (דף ע"ג.) מריקה וטשיפה

בצונן, בר מהגעלת חמין הא דתרומה דאימעיט

מתורת מריקה וטשיפה סוג לה בהגעלת חמין

לדחיההו: אלא לפי' מריקה בחמין. והיא

הגעלה שלחן מהשאת ממאי אימעיט תרומה

ומשני טשיפה יתירתא. בעונן איכא בקדשים בחר מריקה דהוא הגעלת חמין ותרומה לא בעי טשיפה צונן: מתני' ביטול בו כי היניל. כלא מריקה וטשיפה ולמסור דרגל מריקה וטשיפה

ועמנא מפרש בגמרא: וכן אבילה כו'. מפרש בגמרא מאי קאמר. מריקה במריקת הכוב. מריקה בכוס של כרבה כדאמרין בכרבת (דף נ"א.) שטעון הדרח בפיט וטשיפה בכרבת.

האבילה

ואפי' לרבי יוסי כו'. במסכת סוכה בפרק החליל (דף נ"ג.) אבל דהיי' לא. כדאמר התם

מאי מיטע מיטע דרס: פגע ביה. רמי בר חמא רב רבא ויחזק: אמר ליה. רמי לרב יצחק

אלפקטא נקמן רח אתי לך ליד משום דאולת' לך קמיה דרב ששת הוית לך פי רב ששת.

משל הוא על גבי הדרח שמתרילין לעמוד במקום דירלים (ואמר) הדרובס אחינו ברי ריח

הגמלובס נקלת' לתוך ידי אלפקטא דובוס

במסכת שבתות (דף ו'.) א"ל לאו. לא לנאה

בתנותני' משבחנא פטניתא. ולא אמרה הכי

פרכא לא למילתיה דרב שמעתא דאמרא

במקום מתנתא לתא: אמר פטניתא.

שמשניות סדורות בפיו כדאמרנין בעירובין (דף

ס"ט.) רב חסדא מרשחן שיפוחיה מתנתי' דרב

שטע וכו' נמי משבחנא כו'. דאיפשיט לך פי

פטניתא. מסברא איפשוט לך וכו' דחוק

במתנתא השבח כותבאי מדי הוה אחזאה. דם

חטאת שניתו על הבגד דתנן במתניתין אין טעון

כיטוס אלא מקום דרס: והא לא נזיח הכי. הא

לא אשכחן פטניתא דקאי כותך ואת אמרת

דמפטש כי מתני': (א"ל) מסתברא כי בני.

דמתניתין היא: מפעפע, מתפשט בכל הבלי.

חומר בחיאה במתירא: כו'. חס חטאת שניתו

על הבגד מריקה וטשיפה אינה בפנימיות ואינה

לפני זריקה. שאין הכותב מדבר אלא בנאכלת

הדסקי' לא (ויקרא י) כל זכר בבחינה יאכל

אותה הכי גימ' בת"כ כל הקדשים מנין תל

קדש קדשים היא ודסקי' ליל כל זכר בבחינה

יאכל אותה קדש קדשים הוא. ולקמן מפרש

דקדש קדשים לאו קדש קדשים אלא חומר

למעטי' תרומה דאי קדש קדשים דקאם אותה

למעטי' מאי אהא לאו לקדשי' דקאם איצטריך

וכש' לתרומה אותה. יאכל אותה בחר מריקה

וטשיפה כתיב: אותה כדאמר. אותה כשורה ולא

פסולה דאפקי' ר' שמוען לעיל (דף ע"ג.) חטאת

שהיתה לה שעת הויהו ונספלה: ואם ביטול

בג"מ. האסור החולין לנצרים למאן בעי הגעלה

לפלוט איסור דתבלע בבלי שלא יאסר אביר

אבין. מריתן הדגעלה בעי ולא נצרכא אלא

דאימעיט מתורת מריקה וטשיפה. אלא מקום

ביטול. הא דאמרנין בקדשים צריך מריקה כל

הבלי גזירה הכותב היא ברית מריקה וטשיפה

אלא לכדאמר מר. בתורת כהנים ומדוק ושטוף

במים במים ולא בין כו': כמון. מים ויין כאחד

שני חלק מים ואחד יין. הא. תרומה אפי' בין

ויפוג וכל קמינין אלא אהעלאת איסור התבלע

בו: הכי גרסין לא נצרכא אלא לכדאמר מר

מריקה וטשיפה בעונן או אפילו בחמין הניחא

למאן דאמר מריקה וטשיפה בעונן אלא למאן

דאמר מריקה בחמין וטשיפה בעונן מאי איכא

למכר טשיפה יתירתא: לא נצרכא אלא

לכדאמר מר. לקמן (דף ע"ג.) מריקה וטשיפה

בצונן, בר מהגעלת חמין הא דתרומה דאימעיט

מתורת מריקה וטשיפה סוג לה בהגעלת חמין

לדחיההו: אלא לפי' מריקה בחמין. והיא

הגעלה שלחן מהשאת ממאי אימעיט תרומה

ומשני טשיפה יתירתא. בעונן איכא בקדשים בחר מריקה דהוא הגעלת חמין ותרומה לא בעי טשיפה צונן: מתני' ביטול בו כי היניל. כלא מריקה וטשיפה ולמסור דרגל מריקה וטשיפה

ועמנא מפרש בגמרא: וכן אבילה כו'. מפרש בגמרא מאי קאמר. מריקה במריקת הכוב. מריקה בכוס של כרבה כדאמרין בכרבת (דף נ"א.) שטעון הדרח בפיט וטשיפה בכרבת.

האבילה

זבחים. פרק אחד עשר – דם חטאת דף צז עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – שטיינזולץ"
 רש"י
 תוספות

האכילא גרדילי ועולין עליו צלי ובגמי דמסתב ע"ז פריך זה ליבון בעי. גמ' ופנית בבקר. על דבר בפרק של חול קאמר וקרי ליה בקר ראשון. אין פניול בריל. אם שחט ע"מ לאכול למחר אתו פניול ואין נותר בריל. אם הותר בשר חטאת למחר אתו נותר הדח וימא הוא לרש"י. אלא זו חלבה. לענין מריקה ושטיפה לחודה ולא לענין פניול ונותר ואי טעניה מתיא קרא דהא אפילו לענין פניול ונותר

הַשְּׁפֹדֹר וְהַאֶסְפָּלָא, מְעַלְוֵין בְּחַמּוּן: נִמְרָא מֵאֵי טַעְמָא דְרַבִּי מְרִפוֹ, דְּאָמַר קָרָא 'וּפְנִיתָ בְּבֹקֵר הַזֶּה לְאֵהָרָה', הַתְּבוּב עֲשָׂאוּ לְכֹלֵין בְּקֹר אַחֶה. מִתְּקִין לָהּ רַב אֲחֵרְדִי בִר אַמִּי, וְכִי אֵין פְּנִיול בְּרַגְלֵהּ, וְאֵין נוֹתֵר בְּרַגְלֵהּ, וְכִי תִימָא הִכִּי נִמְי, וְהִתְנַיָא, רַבִּי יַנָּן אֹמַר, לֹא אָמַר רַבִּי מְרִפוֹ, אֲלָא זוּ בְּלִבְדָּה. אֲלָא פְּרָדִב נִתְמָן אֲבִיהָ, רַבָּה בִר אַבְוֵה, דְּאָמַר רַב נִתְמָן אָמַר רַבָּה בִר אַבְוֵה, פַּל זוּם וְיוֹם נִעֲשֶׂה יַעֲוִל לְחִיבּוּ: וְהַתְּמִין אֲוִמְרִים עַד זְמַן אֲבִיִּלָּה כּו': מֵאֵי קֶאֱמַר. אָמַר רַב נִתְמָן אָמַר רַבָּה בִר אַבְוֵה, מִמְתִּין לָהּ (עַד) זְמַן אֲבִיִּלָּה, וְהָדַר עֵבֵד לָהּ מְרִיקָה וְשִׁטְפָה. מִקְנֵיהָ מִיִּלָּה. אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן מֵשׁוּם אָבָא יוֹסִי בֶן אָבָא, פְּתִיב 'מוֹרֵק וְשׁוֹפָר', וְכִתִּיב 'כֹּל זֶבֶר בְּפָנָיו יִאכַל'. הָא פִּצְרֵה, מִמְתִּין לָהּ עַד זְמַן אֲבִיִּלָּה, וְהָדַר עֵבֵד לָהּ מְרִיקָה וְשִׁטְפָה: מְרִיקָה בְּמִרְקַת הַבוֹס, שְׁטִיפָה בְּשִׁטְפַת הַבוֹס: תַּנּוּ רַבְּנָן, מְרִיקָה וְשִׁטְפָה בְּצִנּוּן, דְּבִרֵי רַבִּי. וְהַקְּמִים אוֹמְרִים, מְרִיקָה בְּחַמּוּן, וְשִׁטְפָה בְּצִנּוּן. מֵאֵי טַעְמָא דְרַבְּנָן. מִדִּי דְהוּא אֲנִיעוּלָּה עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים. וְרַבִּי אָמַר לָהּ, תַּנּוּ הַתַּעֲלָה לֹא קֶאֱמִינָא. אֵי אֲמִינָא, לְמִיקָה וְשִׁטְפָה דְבִתְרַת הַתַּעֲלָה. וְרַבְּנָן, אֵי כֵּן, לְתַבּוּב קָרָא, אוֹ 'מוֹרֵק מוֹרֵק', אוֹ 'שׁוֹפָה שׁוֹפָר'. מֵאֵי 'מוֹרֵק וְשׁוֹפָר', שְׁמַע מֵיָהּ, מְרִיקָה בְּחַמּוּן וְשִׁטְפָה בְּצִנּוּן, וְרַבִּי, אֵי פְּתִיב 'מוֹרֵק מוֹרֵק', הוּוּ אֲמִינָא, תְּרֵי זִמְנֵי מוֹרֵק, אוֹ תְּרֵי זִמְנֵי שׁוֹפָר, לְקָדְשֵׁי פְּתִיב 'מוֹרֵק וְשׁוֹפָר', לְאֹמַר לָהּ, מְרִיקָה בְּמִרְקַת הַבוֹס, שְׁטִיפָה בְּשִׁטְפַת הַבוֹס: מִשְׁנַה בִּישׁוּל קְדָשִׁים וְחֻלִּין, אוֹ קְדָשִׁים קְדָשִׁים וְקְדָשִׁים קְלָים. אִם יֵשׁ בָּהֶן בְּגוֹתָן טַעַם, תְּרֵי תַּקְלִין נֶאֱכָלִין בְּחַמּוּרִין (שְׁבִיחֵן), וְאֵין טַעְמֵיהֶן מְרִיקָה וְשִׁטְפָה, וְאֵין פּוֹסְלִים בְּמַנְעֵי רִקִּיק שְׁנַעֵעַ בְּרִיקִיק, וְהַחֲתִיבָה בְּהַתִּיקָה, לֹא כֹּל רִיקִיקִין (אוֹ) וְלֹא כֹּל הַחֲתִיבָה אֲסוּרִין. אֵינוּ אֲסוּרִין אֲלָא בְּמַקּוֹם שְׁבִילָה: נִמְרָא מֵאֵי קֶאֱמַר. אִם יֵשׁ בָּהֶן בְּגוֹתָן טַעַם, תְּרֵי תַּקְלִין נֶאֱכָלִין בְּחַמּוּרִין, וְטַעְמֵיהֶן מְרִיקָה וְשִׁטְפָה, וְפּוֹסְלִין בְּמַנְעֵי. אִין בָּהֶן בְּגוֹתָן טַעַם, אִין תַּקְלִין נֶאֱכָלִין בְּחַמּוּרִים, וְאֵין טַעְמֵיהֶן מְרִיקָה וְשִׁטְפָה, וְאֵין פּוֹסְלִין בְּמַנְעֵי. נְהִי קְדָשִׁים קְדָשִׁים, לֹא כְּעוֹ. קְדָשִׁים קְלָים, נִבְיַע. אָמַר אַבְוִי, מֵאֵי 'אֵין טַעְמֵיהֶן' דְּקֶאֱמַר, קְדָשִׁים קְדָשִׁים. אָבָל קְדָשִׁים קְלָים, טַעְמֵיהֶן. רַבָּא אָמַר, הָא מִנִּי, רַבִּי שְׁמַעוֹן הָיִי.

גמי נעשה יעול לחיבור. מתוך שהשלמים מציין ברנל אין בלוע שלה נעשה נותר שרדי זמן שלמים לב' ימים וכי ובשל ביה שלמים האידרא חדר מנשה ביה שלמים למחר ובלע משלמים שנשחטו ביום המחרת ופולט מה שבלע חאמוול ובלע מן האחרונים נמצא שאינו בא ליד נותר ואם בא לבלע חטאת הווי לבלע אחריו שלמים ב' ביום ופולט את חטאתו ובלע את שלמים: תא כיצד. כלומר להט סממן החבוב למור ששחטו ועד זמן אבילה כפי שירי היה אפילו יום. מתוך שיעין דכתיב במזבח: לא כל דבר אשר יבא באש: א"כ. תהרייחו חרא היא ומריקה היא היט הנעלה לכתוב ש"מ מריקה שהיא בשניהם ח"ל ומאי מורק חטאת קרי מריקה בריקה שטיפה בעונן. ורבי. אמר ש"מ מריקה במריקה הבוס ושטיפה בשטיפה הבוס לכך שינה בלשון שזה מבחין וזה מבפנים: **מַתְּנִין** יתיר הקלים במחוי. לפנים מן הקלעים ליום וזילה ואין טעמיהן מריקה ושטיפה. זמן טען אבילת תמורס אלא לטוף זמן אבילת קלים ובגמי פריך מאי קאמר דהי של בתן בנותן טעם ואמר דהי הקלין נאכלין בחמוורין ואין פוסלין בנענע. אם נפסלו הקלין תנע בתן שרוב ובלע מן און פוסלין ובגמי מנפש לאל. ריקים, פסול חתמין ברקק כשר ובלע ממנו **גמ'** טעמיהן מריקה ושטיפה. כדון החמוורין ופוסלין בנענע. אם היו החמוורין פוסלין הקלים כשרין ופוסלין הקלים בחמוורין לא פסול את הנענע בתן כדכתיב (ויקרא ו) כל אשר יגע בכשרה יקדש ואומר לקמן לדידות כבודו שאם פסולה הפסול: ואם לא הקלין ב' ואין טעמיהן מריקה. לקמה תרין לטעמיה מיהא כדון הקלין טען זמן אבילתן. אין פוסלין בנענע. אם היה החמוור שנחבל עם הקלין פסול אדחיל ומטען ואין בו בנותן טעם בקלין לא נעשו הקלים כבודו לפסול את הנענעין כששרי אין הם לא נפסלו ואידי דתנא רישא פוסלין נקט סיפא אין פוסלין: אין קדשי קדשים אל בעי. כלומר נהי דלא עם מריקה שלמים זמן אבילת חטאתו דמא מעטין ובלע יביעי מיהא מיהא קלים חטות דאן אבילתן: ויהי דתנא או קדשי קדשים וקדשים קלים. אלא שטעמיהן טעמן לן כרבי שמעון דאמר קדשים קלים זמן אבילתן מריקה ושטיפה: אלא לאבי. דאמר מאי אין טעמיה דקאמר כדון חמוורין תרתי למה לי למתניהי כון דתנא קדשים וחולין ואשמועינן דבטל במיעוט מהו ל' ויהי מהו ל' הני:

הַשְּׁפֹדֹר והאספלא מגעילן בחמוין. אית ליה גרסי בחמוין משום דרבה לומר בסוף ע"ז (דף עו.) מאי הנעלה רקתני מריקה ושטיפה: אל אביי מו דמי מריקה ושטיפה בעונ הנעלה בחמוין ואי גרסינן במשנה גופה בחמוין הדיכי טעו רבה ונראה דשפיר גרסינן ליה וקסבר רבה מריקה בחמוין הוא ודקט רבה ושטיפה בחמוין דאמר ר' יוחנן דאיידי דרבה לעיל דאיבא למיד' בגמי המריקה בחמוין: **ופנית** בבקר. פי בקנטורע על כרוחין בקר של חול קאמר וקרי ליה בקר ראשון וקשה דלמא בייט ובגון שאהלו בתוך החתום ואפי' תימא למור דבעי ראיית פנים ביה ראשון חשבאי קטנא ממי יל למחרתו שהווא חלמי' ד' מנא ליה ונראה לפרש דמשמע ליה בחלוה בתוך אדיר משום כדלחור' דהשלומין דראשון ודגמיה: שי לה השלומים כל ז' ומנאן קשה להשטות אחר שפירש בקנטורע בפסחים בפרק מי ששחט גמא (דף ע"ג) גבי פסח ראשון טעון לינה פסח שני אין טעון לינה דראשון טעון יום אחד והבא מוכח דבעי לינה ז' וכן בסוכה בפרק לולב ותרבה (דף מו.) דרקעי כשם ששבעת ימי החג טעונין קרבן שיר ויבחר (לינה) כך ששני טעון קרבן שיר ויבחר ולינה מאי לאו זמן ז' אברת החוץ ותפלה ד' מן הסתברא אית ס"ד זמן זמן כל ז' מי איבא בחמוין דקרבן ליהה נהיא ליה דהוה כל ז' ושטא יל דהיה דהוה מצו למיפרך מלינה ולטעמיהן ולשינאי דההם אחי הכל שפיר דמשני דבון ז' ממשכתו לא לי אלא ברך כימנא קמא ברך באיך ברך זימו וזימו בני מצו למימר מלינה דעלת ראייה שי לה השלומין כל ז' ויום הבאת קרבנו טעון לינה ואל יחור (היחז) ודך דמפרישני טעון מיעקרא א"ל דהיי' כל ז' מטעמא דשפירשני אבל לא קאי הכי ובספרי מוכח דלא הוי אלא יום אחד ורקתני אין לי אלא אלו זמן לרבות הגמחות והשפעות כ' ח' ולפנית בבקר כל מינה שאהתא פונה אל זה אלא באלו משמע דלא היא לינה אלא יום אחד דומיא דשלמים של כל השנה וקשאי לי' אי לינה ברנל אית קרי' וים א' אמאי פסח שני אין טעון לינה מי חזר וז' מנבאי עוף ואם קודם שעשה נותר עבד מריקה ושטיפה הני טעון לינה ז' אחרי שפיר דקמיל דכסח שני אין טעון לינה קרי' יום אחד. בדרף. **מַתְּנִין** לדם כל זמן אבילה הדר עבד מריקה ושטיפה. אי לפרש דמריקה ושטיפה קודם שעשה נותר כר שלא יבואו קדשים לבית הפסול דהא משמע דאבא דאחרן מן אבילה עבד מריקה ושטיפה ומדחי' ש' פסחים גרסינן ממתין חול זמן אבילה ועוד שי קצת ליקול דמקאמר לעיל לרבי טרפון כל יום נעשה יעול לחיבור ואם קודם שעשה נותר עבד מריקה ושטיפה הני ליעבד רבי בשיל ביה שלמים אמתול כשבא דיום והוקק למריקה ושטיפה אי בשיל ביה שלמים דהאידיא קודם מריקה ושטיפה ליחסור אלא ודאי לא ר' חייב הכתוב עד אשר נעשה נותר. נתי

דאמר, קדשים קלים, אין טעמיהן מריקה ושטיפה. בשלמא לרביא, היינו דקתני' או קדשי קדשים וקדשים קלים. אלא לאבי, תרתי למה לי. צריכי, דאי תנא קדשים וחולין הוה אמאי, חולין הוא דמכפלי קדשים, דלאו מינייהו. אבל קדשי קדשים וקדשים קלים, איתא לא. ואי תנא קדשי קדשים וקדשים קלים, הוה אמאי, קדשים הוא דאלמי' לבטולי קדשים. אבל חולין, איתא לא. צריכא: וקרא (שהגיע) [שנענע] בריק כו': תנו רבנן, כל אשר יגע, יכול, אפילו אפילו לומר 'בבשרה', עך

זבחים. פרק אחד עשר – דם חטאת דף צז עמוד ב – מתוך מהדורת "אבן ישראל – שטיינזולץ"

תוספת

עשה ולידדי את לא תעשה. לאו אתאכל כחומר שבה פריך שתיאכל כלילה ולמחר
 בשלמים האריגאת הדל נותר ואן עשה ודחה את לית שיש בו ברת (בבמות ת) אלא
 אאם פסולה היא תיפסל קרני עשה דאבילת קדשים ולידדי לאו דכל שבקדשים פסול
 בא הבנות לית לית על אבילתו ודקין (א) בני אשאר פסולין ולביא ברת נבן דנשתאו
 כלילה דל רמח חוקין ומקום (חוקי לזבנ) ואו
 ומאי קושיא דלמא גוירת הבחוב הוא דאמר קרא
 יקש ליהות כמה וש לומר דקרא איבא
 לאוקומי בכשרה שתיאכל כחומר שבה עד
 הלילה ומיחו קשה רכי וחי לילה יתוי עשה ודחה
 ונראה דקרא איבא לאוקומי בבישול קדשים
 ותלין כי מתיג ועוד דאם איתא דהבא אל דחי
 מאי חוית דילפת מכלאם בעיצה דעשה ודחה
 את לא תעשה אורבה בליץ מביבא דלא פדי
 ואחז' בעצ שאין בו מוח ואמאי יתוי עשה בו.
 בסוף ביצד גולין (פסחים פה) דריש מדכתיב
 ועצם אל ישערו בו בפסח שני שאין תיל שרדי
 כבר נאמר בכל חוקה תעשה יפשו אותו אבל אי
 לאו קרא דפסח שני ה' אבולו את הבשר בלילה
 הזה בבשר שבתוך העצם ומה אני מקיים ועצם
 לא תשערו בו בעצם שאין בו מוח אבל עצם שיש
 בו מוח שערב ואוכל דיבא עשה ודחה לא תעשה
 הוא דפריך הבא ואמאי יתוי עשה בו הכי פריך
 כלומר ומכאן נבמר דאין עשה ודחה אל תעשה
 בעלמא כי הבא אלא דרמי במקדש שאני ויל
 הדחי פריך יתוי עשה בו בני בחולין ונדק קרא
 וידקש אם כשרה תיאכל כחומר שבה דשריך בה
 ברת אם היא נותר וקביל דהיתוי מצטנף לאיסור
 כדאיאת פרק אלו שברין (שם מה) ובפרק ג' מינן
 (נויר לז) ולא קיים קרא לאם פסולה תיפסל
 דליבא אלא דלא ומשני גלי קרא גבי קדשים
 בעצם שיש בו מוח דלא דחי ולכך נילף קדשים
 מקדשים ולא נילף קדשים מחולין בריך. ואו
 שאני הבא משום דאפשר לקיים שניהם דמח

עד שיבילע. בגון חטאת שמון חטאת וכן ממנו צלי של שלמים ובעל בו ומכאן אנו
 למדיים (פסחים מה). היתר מצטרף לאיסור בקדשים ואין ללמוד מכאן טעם בעיקר שאין
 זה טעם אלא ממש. תאכל כחומר שבה. שרירי יש בה בעשוי יש מינן וכחומר שבנעוהם
 תיבאל: אפאי. תיפסל משום האי פורתאי. יתוי עשה. דובאלו אתום וכדשריה: ולידדי לא
 דלא תאכל דפסולה ואע"ג דאיבא לא
 תעשה באבילת פסולין כדאמרין בפסחים בכל
 שעה (דף כד.) כל שבקשע פסול בא הבחוב
 ליתן לא תעשה על אבילתו: יתוי עשה ולידדי.
 יתוי עשה אבילת מוח דכתיב ובעל את הבשר
 בלילה הוה: זאת הותרה. ודוקשו בולן לו זה
 ללמוד זה על זה לכך ודוקשו בולן לעלה דמה
 עלה טענה בו: אי ניבא מורק. לקבלת דם
 וילף מעולה סיני דכתיב וישלח את נערי בני
 ישראל אתיב עולה דהבו: וישם באננות. ויבין
 דהוור איתקש כולדו שלמים דכתיב ביה
 בהאי קרא וילפני למקן בשמעתיך (דף
 צזא)

מה

דוחה לא תעשה שבמקדש. רב אשי אמר, 'יקדש' עשה הוא, ואין עשה דוחה את לא
 תעשה ועשה. אשכחן הפאת, דמתקדש בבלוע. שאר קדשים, מנלן. אמר שמואל משום
 רבי אלעזר, 'זאת התורה, לעולה ולמנחה ולחטאת ולאישם ולפלואים ולזבח השלמים.'
 [לעולה!]. כי עולה. מה עולה מעונה כלי, אף כל מעונה כלי. מאי כלי. אלימא מורק,
 בשלמי ציבור נמי, כתיב בהו' ויחוק משה הצ' תרם וישם באננות. אלא דספיקו. ועולה
 גופה, מנלן. הכתיב 'ישלח אבדקיהם את ידו ויחוק את האבדקת', והתם, עולה הוא, דכתיב
 'ישלחו לעולה תחת פגו'. מנחה, מה מנחה אינה נאכלת אלא לזכרי כהונה, אף כל
 אינם נאכלין אלא לזכרי כהונה. מאי הוא. אי חטאת ואישם, בהדיא כתיב בהו, 'כל זכר
 פבתנים יאכלנו', ואי שלמי ציבור, מריבוניא דקרא אתי, 'בקדש הקדשים יאכלנו, כל
 זכר יאכל אותו', לימוד על שלמי ציבור, שאינן נאכלין אלא לזכרי כהונה. תנאי הוא.
 אבא

גומרא עלויה ושקיל ליה מוח וירל דהבא הכא לעטמיה ומפרש בסוף ביצד גולין (פסחים פה:) גבי אי נמנין על מוח שבקולית דלא אשפר בגומרא משום פסידא וקדשים אי כ' מקיים
 עשה ודובלו את הבשר בלילה הוה דאי שא לא ישרוף הגומרא מעט מן המוח שבפנים ואפי' אביי שמפרש התם משום פקע לא משום דריל' דגומרא אפשר בלא שריפת מוח אלא קסבר
 דמשום הפסד קדשים עשה מוחא אבתי קשה דהכי הוא האי עשה רדחי אל תעשה הא בעידנא דמתערך לאו דשריפת עצם לא מקיים עשה דאבילת: והתם. עלה הוא
 ברכותו ויעלה לעולה תחת מנו. תימה דאי קרא רשה ליה לענן חילין פב' דחולין (דף טו.) דאמרין מנן לשחטה שדיא בתלוש שבנמר וקח את המאכלת ואומר ר"ח דגמרי בני חולין
 מדכתיב לשחוט את בנו כל כתיב לשחוט את העולה אבל כלי לא שייך למילף בחולין אלא בקדשים כשאר עבודת דבעו ליה שרת ומדכתיב וקח דשמעט דבר תלוש אל כתיב סבין דרשנין
 תלוש בחולין ובלי קדשים מדחזיר מאכלת דהוה מצי למכתב וקח דמתוך ואע"ג דהתם בחולין (שם ז) דודי רבי חיאי וזווחיה דברבורס קביל הבא לא שייך לדחויי הכי ולענין מה
 שהביא דבר תלוש אל סוף על מה שימצא צור וקה מחובר שייך למימר דכתב קרא לאשמעוניה וזווחיה אבל לענן מאכלת שחזיק למה לי למכתב לא אי לאשמעוניה דעלה טענה
 כלי: מוחא אינה נאכלת אל לזכרי כהונה. ופריך כחטאת ואישם בני תיב כל זכר אלא לשלמי ציבור פירש בקונטרס הא דלא ילפנין זכרי כהונה מחטאת ואישם כדילפינן ממונחה
 משום דכתיב בתרייהו גבי אבילת זכרים הוא קדש קדשים הוא דשמעט מיעוט הוא ולא אחר וקשה דברפך איהו מקומן (לעיל דף נה.) איבא תנא דיליף מדיקשא דחטאת מקרא דכתיב
 ועיתים שער עים [ואחז'] לתטאת ושני בבשמי בני שנה לזבח שלמים מה חטאת לזכרי כהונה אף שלמי ציבור לזכרי כהונה הא לא קשיא מדי' דהחיא דיקשא לא איצטרך למילתא אחריתי
 ועוד נראה לפרש דכתיב טעמא הוא דהדיקשא דחטאת ואישם איבא לזכרי כהונה כדמפרש הבא לא מקמינן לה לאבילת זכרים רכין דאינו שיה בכל הנהו דכתיב בקרא אבל
 מנחה על ברוחן שלמי ציבור וכן מלמדת אמרת: אף שלמי ציבור אין נאכלין אלא לזכרי כהונה. ושלמים דהאי קרא בבבשי עתה קאי דקדש קדשים גינחו כל החובטין במקרא
 זה ונראה דעל ברוחן אחריו בני שלמי נזבא דהא פב' (לעיל דף ה.) נפקא לן מהאי קרא שלא לשמו ועוד כבולוהו קרבנותו דטעונו כלי מהבא נפקא לן.
 הקדשים באכלנו כל זכר יאכל אותו וכו' לימוד על זבחי שלמי ציבור בו. האי קרא פורשת קדש כתיב ואף על גב דבז שלמי ציבור לא כתיב דהתם כיון דכתיב בהאי קרא דקש
 ידחך כן וגבי כבשי עתה כתיב פורשת אמור אל הבחונים קודש יהיו לה: לזבח מסתברא וברידוהו מיייר וכו' פירש בקונטרס ועוד ילפינן משום דאיכור קדש קדשים בירלפינן לעיל
 בפרק איהו מקומן (דף נה.) ובפרק שני דטרבין (דף יא.) מדכתיב על עלויהתם ועל זבחי שלמים מה עולה קשי קדשים אף ובזי שלמי ציבור קדש קדשים:

אבא

זבחים. פרק אחד עשר – דם חטאת דף צח עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזליץ)"
 ר"ן תוספות

1 מה שלמים מפגליו ומתפגליו לא נמי תילך משלמים דהוה נמי שלמים כסני הוה אלא
 2 סבין. ולשדחה לאפקי צור וקנה רבלי שרת בעינן. מאי היא די מנייהו יליף לאכול
 3 לזכרי בהונה ממנה: בקדש הקדשים האכלנו. ברוקח קרח תבוי קדשי ידה לך רכתיב
 4 כפייהו דקרא יתירא דוא למילף שלמי ציבור ובכשי עצרת דכתיב ברו קדש יתיר
 5 לבחן: מה חטאת מקדש בבלינו כו. ואף על גב

איכא דנפקא ליה מהקא, ואיכא דנפקא ליה מהקא.

1 'הפאתא', מה חטאת (מתקדשת) בקלוע, (מקדשת) בקלוע,
 2 אף כל, (מתקדשת) (מקדשת) בקלוע, 'אשם', מה
 3 'שליא קדוש בו', קסבר, וילדות קדשים, בהווייתן
 4 קדושים. ודנין אפשר, מה שאי אפשר. 'מולאים', מה
 5 מולאים ומתירין בשריפה, ואין בעלי חיים במותירין.
 6 אף כל, מותרין בשריפה, ואין בעלי חיים במותירין.
 7 'שלימים', מה שלמים מפגליו ובתפגליו. אף כל,
 8 מפגליו ומתפגליו. במתניתא תנא משמיה דרבי עקיבא,
 9 'מתנה', מה מנחה (מתקדשת) (מקדשת) בקלוע, אף
 10 כל, (מתקדשת) (מקדשת) בקלוע. ואיצטרוד למכתב
 11 מנחה, ואיצטרוד למכתב חטאת. דא אשמעינן מנחה,
 12 דאידיד דרכיבא מיכליא. אבל חטאת, איכא לא. ואי
 13 אשמעינן חטאת, משום דקריר. אבל מנחה, איכא
 14 לא. צריכא. 'הפאתא', מה חטאת אינה באה אלא
 15 מן החולין, וביום, וברזו תמינית. אף כל, אינה באה
 16 אלא מן החולין, וביום, וברזו תמינית. והפאתא, מןן.
 17 אמר רב הונאה, אמר רבא, 'הקריב אהרן את פר
 18 החטאת אשיר לו'. משלו, ולא מישל ציבור, ולא מישל
 19 מעשר. 'ביום', מ'ביום צוות' נפקא. רבי נסכה. ברזו
 20 תמינית, מדרבה בר בר חנה נפקא. דאמר רבה בר
 21 בר חנה אמר ריש לקיש, כל מקום שאמר 'אצבע'
 22 'כהונה', אינו אלא ימין. כדי נסכה. ואיבעית אימא,
 23 סבר לה ברבי שמעון, דאמר 'אצבע', לא אצבע 'כהונה'.
 24 'כהונה', אצבע 'אצבע', 'אשם', מה אשם, עצמותיו
 25 מותרין. אף כל, עצמותיו מותרין. אמר רבא, פשיטא לו,
 26 דם

1 **איכא** דנפקא ליה מהכא כו. עוד שי תנא שליש בפרק אהודו מקומן (לעיל דף נוה). דאמר
 2 אלא דיקישא למאי אתא מה טעמא לזכרי בהונה אף זכרי שלמי ציבור לזכרי
 3 בהונה ודא ולא מיתיה להבא משום דסוריא דשמנתא ודא ודא משכח לה ברייתא בהיא:
 4 **מה** חטאת מקדשת בבלוע כו. הא דאמרין בפרק גזי הנשה (תולין דף צח)
 5 לא נרבה (אלא) לטעם בעיקר בקדשים אסור

6 והכא שרי והפרין וליגמר מניה גלי דרמנא
 7 גבי חטאת כל אשר יניג בכשהו יקדש ממעט
 8 דפשיטא ליה דשרא קדשים יליפין מחטאת דיינו
 9 מוקדשא אסור

אף כל אן שפיר ושליא קדוש בו. פירש

10 בקונטרס ואין חל ושהי כליות של שלל
 11 שבבעיה קריבין וקשה דהיה לתנא לפרושי
 12 חלב וכליות של שפיר ושליא כמו שלחיה בחמה
 13 המקשה (תולין דף עה). גיזה ועוד דמשמע
 14 מתוך פירושו דרוקא חלב ושהי כליות הוא דאין
 15 קדושתו לקרב אבל הולדות גופן קדושתן ון ו'א'
 16 לומר כן דתניא תמורה (דף יא). שהחטאת את
 17 החטאת ומצא בה כן ד' נאכל לכול אדם ובלל
 18 מקום ולעולם נמוק ליה למנא דאית ליה בהוייתן
 19 הן קדושתן בריש כיצד מעריבין (שם דף ביה)
 20 דדן עצמן תולין מביט אמן גרמא לפרש לעינן
 21 ולמורן קוראין אן יליף דשפיר ושליא דמבטן
 22 חטאת לאריח שחשטא אמן קדושתן כלל ומצא
 23 אית ליה ולדות קדשים בהווייתן הן קדושתן הוא
 24 דתניא ברייתא בחמה המקשה ותולין דף עה). מה
 25 חלב ושהי כליות האמורין באשם מוצא מכלל
 26 שליל אף כל מוצא מכלל שליל הואת וכן סבר
 27 מביט אמן קדושתן ולכן איצטרך קרא למעטי
 28 חלב ושהי כליות מהקדבה ולפי מה שפירשתי
 29 אלא ושהי אלא דלא יליף מביטא ליה לפי
 30 הקונטרס: **מה** שלמים מפגליו. כו. לעיל בסוף

31 פרק (י' דף כה) איכא תנא דרדשי לה מרכיב
 32 ואם האכל יאכל מביט וכן שלמו מה שלמים
 33 מפגליו ומתפגליו. וכן בפרק (י' דף כה)
 34 (נד). דרדשי לה נמי מהדוא קרא מה שלמים
 35 מותרין שיש להם מותרין כן באדם כן למבח
 36 מפגליו ומתפגליו. פי בקונטרס מפגליו את הנכסים
 37 אם חיטב בובח ובתנח דדק דהוה מצי למימר
 38 שהדם מפגל את הבשר והבשר עצמו מתפגל:

מה חטאת אינה באה אלא מן החולין כו.

39 תרתי דרשי מחטאת דכבר דרש נמי מה טעמא חטאת בבלוע. **ברי**
 40 אימא סבר לה כריש כו. הבא מסיק להני תרי שנייהי אבל בסוף הורדה (מנחות דף פג.)
 41 משני כרי נסכה לחודה ובפרק תולין (דף כג). כדפי' בהונה בעיא אצבע כו. וכן לא תראה
 42 דלמנא דאמר לעיל (דף ג.) דה' הלמד בני אש חור' תלמוד בדיקש צ' וכו' (בבב'
 43 תולין) כדי נסכה דאצבע חטאת נופיה יליפין בני דמזרעו דיידינו מצי לעיל פ' ב'
 44 (דף כד) בבב' דמנחת (דף י') ואם כן לא מצינו למילף בדיקש שאר קרבנות חטאת:
 45 **מה** אשם עצמותיו מותרין כו. פי בקונטרס לעשות מזה כלים אני שמעתי באשם פשוט
 46 לו שעצמותיו מותרין שהרי קשה לחכמים ונתרן בעצמות לא שייך אלא דבר הנאכל
 47 אף כל ואפילו עלה ומיכילי לה הא נמי מחטאת מזה מצי יליף ונראה בעיני דמלו יהיה
 48 יתירא נפקא ליה באשם מרכיב ביה לבחן אשר יכפר בו לו יהיה כך פי בקונטרס והשאת
 49 לפירוש רבותיו ומכאן ידע דעצמות מותרין בכל קדשים הנאכלין וכל אצטרך והשאת
 50 אלא לעצמותיו מותרין עולה קשה לשלמים וא משאר קדשים הנאכלין ניפלח ואלא ודמא יתובט
 51 אשם ועוד דברכא דמחבא מקדש (לעיל דף פג.) דרשי מנש' נאמר באשם לא יהיה נאמר
 52 בעולה לו יהיה וקאמר דמוציני מה אשם עצמותיו מותרין אף עולה כו. והשאת תיפוק לה

53 מוקדשא דהבא וגיל' ש' בין ולא איצטרבא הדיקשא דהבא אלא ניפלח מנייהו דבר אור
 54 שאינו צ' ל בכל הקדשים רק בעולה וכי האי גונא פירשנו לעיל (דף צו) גבי מנחה דילפינן מניה זכרי כהונה ולא יליפין מחטאות אשם ולפי' זה האי תנא לית ליה דרשא דשפיר
 55 ושליא

56 יאבד האחד ויחפשי בשני ואם הפרש קרבן ואבד הפרש אחר תחתינו ומצא הראשון
 57 והקריב את האחד מזה ואת השני מזה ואת זה בשריפה כיון שנתרן מה מילואים:
 58 אלא דהנכסים אשם חטאת אף הנכסים מפגליו ומשי' יליף משלמים דיעק
 59 פיגול בתוב באה קרייר. ורשעשטנירין בלעז' מתוך שהבשר עב נכנס בתוכו השומן
 60 בעומקו. ושא. מה קדשי דכתיב (ביום) כפי יודי' (ויקרא טז) כי ביום הזה יכפר עליכם
 61 ויבין ויטהר. דכתיב אצבע וכוונה ואמר מן לעיל (דף כד) כי מ' שאמר אצבע וכוונה
 62 אינו אלא ימין מותריה בר בר חנה נפקא כו. וקסידו א אצבעו א כהונה ואין כל בכל
 63 אלו שלא נאמר כהן בהקרבנו: כ"ש. כ"ב (שם) בהונה בעי אצבע ובחטאת תרויהו
 64 תכתיב ולקח הכהן מזה החטאת באצבע. מה אשם עצמותיו מותרין. לעשות מזה כלים
 65 אני שמעתי שהרי נאכל לבדנים ונתרן בעצמות לא שייך אלא דבר הנאכל: אף כל
 66 ואפי' עולה ומיכילי לה הא נמי מחטאת מזה מצי יליף ונראה בעיני דמלו יהיה יתירא נפקא
 67 ליה חטאת דכתיב ביה (שם י') לבחן לו יהיה:

זבחים. פרק שנים עשר – טבול יום דף צח עמוד ב – מתוך מהדורת "אבן ישראל – שטיינזלץ" תוספות

1 והיא דלעיל ומאן דרדייש עצמות מותרין מלו יהיה פרק המזבח מקדש (לעיל דף 18) אית
2 ליה הקישא דאשש לבי שפיר וטילא ולפשיי דאמר רבכל הקדשים מן הדין אסורין
3 העצמות דלא התיי הכותב אלא בשר הראי לאבילה וגילה לנו באשש לו יהיה דמשמע
4 שרואת אילך כמו בן דתורי' בכל הקדשים ע"פ דהו' הגהה. קשה בהובאה קרא כתיבי טהאת
5 ואשש פרישתא עז את ארדור כן טהאתא באשש תורה

6 ארת לום האשן אורן ויכפר בו לו יהיה ולמה נקט
7 אשש ויל דעיקר פרישה באשש ועוד דלו יהיה
8 נכתב לו יחיד שמה לא קרי קע' לא האשש דסליק
9 מניה דלא תאקש (חבי בריסין) הא דרדיישתא לעיל
10 בפרק המזבח מקדש (שם) נאמר לו יהיה בעולה
11 ער העולה אשש הקריב לכתוב לו יהיה ונאמר לו
12 היה באשש מה אשש עצמותיו מותרין איל עולה
13 עצמותיה דמזבח מותרין וקאמר רותם מופתי והשתא למח
14 לו בעולה לו יהיה תיפוק לי' מהדיקשא דאשש
15 דשמעתין ויל דלא מרינן מהדיקשא אלא
16 קרבנות האבאלין ומי' קשה א' משמעתא ולו
17 היה דאשש דרשנין עצמותיו מותרין ולפתין
18 מניה שני קרבנות שלמים טהאת תורה ואלא
19 בעולה נמי כתיב לו יהיה וליל גוריה שוה פרק
20 המזבח מקדש (שם) למיגמר מאשש ויל קיל יהיה
21 העולה קאי על הגור ולא להתיי עצמות דחבי
22 כתיב קרא ער העולה לו יהיה: הגהה. לו יהיה לא
23 דריש אלא מתיקוין ושם פירש בקונטרס דפשיט
24 ליה באשש יותר מעולה משום דאף בשרו מותר
25 ואי משום נותר דבריפיה לא שייך נותר אלא
26 במידי דבר אבילה כדתיבי והותר מבשר הובח
27 ואיב לא צריכא למגמר אלא עולה דלכלל הוה
28 כמו שפירש בשמעתין בשם רבותי: הגהה:
29 ובפרק כיצד צולק (פ"ג) מנח בריא
30 כדברי דאן רוחו בעל עצמות ובמנחתא מנח תורה
31 (דף פ"ג) פירש בקונטרס דהא דפשיטא ליה באשש
32 יותר משאר קרבנות האבאלין משום דכתיב
33 באשש הוא לאחר הקטרת אימורין דמשמע הוא
34 אשש על עצמותיו אשש ונרין לודקק ליל תרי קראי לעצמות הקישא דהבא דאית מהוא וגוריה שוה דלו יהיה בפרק המזבח מקדש (לעיל דף 18) ותו קשה לי' דהוא דאשש דרשנין פ"ק
35 (לעיל דף ה) לאשש שניתק לרעהי מידו תרי הוא כתיבי באשש בפרשת ויקרא. בירך.

1 **דָם הַטָּהוֹת לְמִטָּה, וְדָם עוֹלָה לְמִעֻלָּה, טַעֲוֵן כִּיבוֹם.**
2 **בְּעֵי רִבְא, דָם עוֹלָה לְמִטָּה, וְדָם הַטָּהוֹת לְמִעֻלָּה, מְהוּ.**
3 **מִשׁוֹם נֹגַעַ הוּא, וְהָא נֹגַעַ, אוּ דִלְמָא, מִשׁוֹם בְּלַעַן**
4 **הוּא, וְהָא לֹא בְלַעַן. תְּרַד פְּשִׁטָּה, דִּיאֵן מְעוֹנֵין כִּיבוֹם.**
5 **אִמְר רִבְא, פְּשִׁטָּא לִי, דָם עַל בְּגָדוֹ, חוּצֵין. וְאִם מִטָּח**
6 **הוּא, אִינוּ חוּצֵין. רִבְב עַל בְּגָדוֹ, חוּצֵין. וְאִם מִזְכָּר**
7 **רִבְב הוּא, אִינוּ חוּצֵין. בְּעֵי רִבְא, דָם עַל בְּגָדוֹ,**
8 **מְהוּ. וְאִם מִטָּח הוּא, תִּיפּוּק לִי מִשׁוֹם רִבְב. וְאִי מִזְכָּר**
9 **רִבְב הוּא, תִּיפּוּק לִי מִשׁוֹם דָם. לֹא צְרִיכָא, דְעִבְדוּ**
10 **הָא וְהָא. אֲתָרָא לֹא קְפִיד, אֲתָרְתִּי קְפִיד. אוּ דִלְמָא,**
11 **אֲתָרְתִּי נִמְי לֹא קְפִיד. תִּיּוּק:**

הדרן עלך דם הטאות

12 **מִשְׁנֵה טָבוֹל יוֹם וּמְחוּסַר כִּיפּוּרִים, אִינָן חוֹלְקִין**
13 **בְּקָדְשִׁים לְאָבוֹל לְעֵרְב. אוּגוֹ, נֹגַעַ וְאִינוּ**
14 **מְקַרְבִּי, וְאִינוּ חוֹלְקִי לְאָבוֹל לְעֵרְב. בְּפַעֲלֵי מוּמִין, בִּין**
15 **בְּפַעֲלֵי מוּמִין עוֹבְרִין, בִּין בְּפַעֲלֵי מוּמִין קַבּוּעִין, חוֹלְקִין וְאִבְלָן, אֲבָל לֹא מְקַרְבִּין. כֹּל שְׂאִינוּ**
16 **רָאוּ לְעִבּוּדָה, אִינוּ חוֹלְקִי בְּבִשּׁוֹ. וְכֹל שְׂאִין לֹא בְּבִשּׁוֹ, אִין לֹא בְּעוֹרוֹת. אֲפִילוּ טָמֵא**
17 **בְּשַׁעַת זְרִיקַת דָּמִים, וְמִחוּר בְּשַׁעַת הִקְטָר הַלְבִּיִם, אִינוּ חוֹלְקִי בְּבִשּׁוֹ, שְׂאִימְר לְמְקַרְבִּי**
18 **אֵת דָם הַלְבִּיִם (וְאֵת הַחֵלֶב מִבְּנֵי אֲהָרֹן), לוּ (וְהִוְהִ) [תִּרְהוּ שׁוֹק תִּמְנִין לְמַנְה']:**

הדרן עלך דם הטאות

1 **יֹם וּמְחוּסַר כִּיפּוּרִים אִינָן חוֹלְקִים בְּקָדְשִׁים לְאָבוֹל לְעֵרְב.** משמע הבא ומחוסרי כיפורים שהביאו כפרתן בעו עדיין טבילה הוערב שמש וכן משמע פרק בכל מערבין (עירובין דף
2 לב) דמיתיה הא מנתתא האשה שיש עליה לידה או זבה כביאה מעות ותונתן בשופור וטובלת ואובלת בקדשים לערב ובריש תמיד נשחט (פסחים דף ג"ג). נמי אמרי אף מחוסר
3 כפרה בשאר ימות השנה שטבול ואוכל לערב ותימה דנתא פרק חומר בקדש (חגיגה דף כא.) ובשמעתין מיתיה לה האונן והמחוסר כיפורים צריכין טבילה לקדש ובשמעתין נמי בגמי משמע
4 דטבילה דוקא בעי דמיתיה הייא דמחוסר כפרה דחגיגה בפרך תרי הכי טמא שרץ טמא מעליא הוא הוערב שמש בעי משמע דער השתא לא איירי כלל בהערב שמש ועור אמרינן בפסחים
5 כ"ג האשה (דף צ"ג) שוחטין וזורקין על טבול לו ועל מחוסר כיפורים ואין שוחטין וזורקין על טמא שרץ ופריך מאי שנא טבול יום דחוי לאורתא טמא שרץ נמי חוי לאורתא ומשני מחוסר
6 טבילה וחיטתין דלמא פשע אכל במחוסר כיפורים לא חיטתין כשמוסר קנו לכ"ד וכורכר שמעיה דאן ב"ד כל כהנים מתעלצין והשתא מחוסר כיפורים אף בעי טבילה נידוש דלמא פשע
7 אלא ודיא בטמא שרץ דבעי הערב שמש איבא למדוש דלמא פשע ולא שבל ער לאורתא אבל הא דלא בעי הערב שמש למאי נידוש ליה אפילו טבילה יוכל לטבול ויאלע ועור אמרינן
8 בפרק שני דביצה (דף ת"ח) כעו שנתמא אף מתעלצין אותו כיום כוב בולד הטומאה מטבילין אותו בריט ואי כנטיבלה דרבנן בעי הערב שמש אן כן לא יוכל להשתמש בו כיום
9 עד היללה ולצורך חול הוא מטביל ליה ועוד תנן במס' פיה (פ"א מ"ה) כל הטעון ביאת מים מדבר סופרים טמא את הקדש ופוסל את התרומה ומותר בחולין ובמערב לאור ביאתו תותר
10 בבולן ובהודיא אמרינן ובירושלמי במס' תרומות פ' שני נפל דלי לתוך הבור ונפלו כליו לתוך הבור מערים עליון ומטבילין תרין אמוזאן חד אמר באב הטומאה וחי אמר בולד הטומאה מתיב
11 מרד בולד הטומאה למ"ד באב בטומאה אף בולד הוא צריך הערב שמש ומשני ברעה להשתמש שרץ בולן בטוריה משמע בהדיא דלמדו בולד הטומאה נחא דלא בעי הערב שמש ובירושלמי
12 פ' שני דביצה איבא איפכא מתיב מרד באב הטומאה למ"ד בולד הטומאה ואותה גירסא משובשת והדיא דמס' תרומות עיקר נראה פירש דהא דקתני הבא במנתיתין לערב לאו משום
13 מחוסר כיפורים אלא משום טבול יום ובפ' בכל מערבין (עירובין דף לב.) דנקט לערב לאו משום הערב שמש דאי ידעה שהדוקק קנה וראי טובלת ואוכלת לאלתר אלא חלה אלא משום
14 חוקא שאן ב"ד של כהנים מתעלצין עד שילכו כל מעות בשופור ומטעם זה לא תוכל לאכול כל היום וכי תימא משעה שמתחילין להקריב את התמיד של בין הערבים תהא טבולה ואובלת
15 הא אפשר להקריב את הקנים לאחר תמיד כיון שאין למנחם אלא דמה כדאמר בריש תמיד נשחט (פסחים דף ג"ג) וברבה נמי אמרינן דהם מעלה ומלגנה והדיא דתמיד נשחט (שם) ומחוסר
16 כיפורים בשאר ימות השנה שטבול ואוכל בקדשים לערב איירי דנקט תהם גבי פסח שטבול ואוכל פסחו לערב דפסח אינו נאכל אלא בלילה נקט נמי בהדיא לערב הוא דאמרינן
17 בפסחים

1 **דָם הַטָּהוֹת לְמִטָּה וְדָם עוֹלָה לְמִעֻלָּה.** נפל דם טהאת התיחלה על הבגד וחזר וניתו דם עולה
2 על אותו כתום: טעון כיבוים. דהא דם טהאת נוגע בבגד ובלעו בו. וחי' ונאט, שדם עולה
3 נבלע בבגד וכפסג' דם טהאת עליו נוגע עלו בבגד אבל אינו נבלע שדע אשש עולה ליה בבלעו
4 דם עולה חוּצֵין, לענין טבילה בבגד שטמא: ואם שפח הוא. שאינו מקפיד ברם שילע בגדו:
5 שנינו: וחי' חוּצֵין, חציצה בקפידא תליא רבב. כל
6 דבר הנתון כגון שומן וחלב ושערה: ותיפוק ליה
7 משום רבב. שאינו רגיל בו ומקפיד עליו ודמי
8 חציצה: אחרתי קפיד. ואף על גב דרגיל
9 בתריוויה נגאי הוא לוי שאינו שומעם על
10 או דלמא לא קפיד. האילי ובשניהם רגיל.

הדרן עלך דם הטאות

11 מנבל יום ומחוסר כיפורים. הואיל ואין ראויין
12 לאבילה: אין חולקין לאכול לערב. לבששתיהו
13 ובגמרא מפרש טמא: אונן אינו מקריב. כדאמר
14 בפרק שני (לעיל דף טו.) בעלי מומין חולקין.
15 טמא מפרש בגמרא: כל שאינו ראוי לעבודה
16 בו. בגמרא פריך רביה בעל מום: והמור בשעת
17 הקשר. חלבים: שהוא כל היללה כגון שטבל
18 וטורד בהערב שמש: ג' טמא. ורק את הדם
19 וכלא הוא. ריש לקיש גופיה ילף האויל
20 למלתיה ופריך לקרא עד דממלא מנותקא
21 בחלוקה:

משמרה

1 **בְּפַעֲלֵי מוּמִין עוֹבְרִין, בִּין בְּפַעֲלֵי מוּמִין קַבּוּעִין, חוֹלְקִין וְאִבְלָן, אֲבָל לֹא מְקַרְבִּין. כֹּל שְׂאִינוּ**
2 **רָאוּ לְעִבּוּדָה, אִינוּ חוֹלְקִי בְּבִשּׁוֹ. וְכֹל שְׂאִין לֹא בְּבִשּׁוֹ, אִין לֹא בְּעוֹרוֹת. אֲפִילוּ טָמֵא**
3 **בְּשַׁעַת זְרִיקַת דָּמִים, וְמִחוּר בְּשַׁעַת הִקְטָר הַלְבִּיִם, אִינוּ חוֹלְקִי בְּבִשּׁוֹ, שְׂאִימְר לְמְקַרְבִּי**
4 **אֵת דָם הַלְבִּיִם (וְאֵת הַחֵלֶב מִבְּנֵי אֲהָרֹן), לוּ (וְהִוְהִ) [תִּרְהוּ שׁוֹק תִּמְנִין לְמַנְה']:**
5 **מְהוּ**

זבחים. פרק שנים עשר – טבול יום דף צט עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – שטיינזולץ"
 רכא
 תוספות

שמטה בולה. לא זרק את הדם אלא אחד זרק וע' בלן חולקן ואוכלין קמן. פסול
 לעבודה רבנן קן מאיש מותר' לדרומום בהבל וכולן דף כז: בספא ובקדשים
 אוכל דאמרנן במנחתו (ע' דף) איש כאזו איש חולק ואין קטן חולק ומדעמט ליה
 מחלוקה מכלל דאכל ועוד כל זכר בתוכי. ויחלקה. ומתכא נפקא לן מתני' דקתינ טבול

בפסחים כ"ב אלו דברים (ע' דף) סכין שנמצא בידו שחוט בו מיד ביום שונה ומטביל
 פי' שנמצא חוץ לירושלים ולא נזר על ספק כלים הנמצאים בירושלים. דכאמר בפ"ק
 דפסחים (דף יט) ובידו שחוט בו מיד ומסתמא הנהבולו מאתמול כדי שיהא לו הערב
 שמש ולא יחיישין שזאת נטמא בטומאה דרבנן ולא בעי הערב שמש כדי להטביל
 עד יד' וערובין לא הנהבול שיש לו אחש דרבין
 דחוקק להטביל ביום משום טומאה דאורייתא
 לא יחיישין שזאת נטמא אלא דרך כבוד שנים טומאה
 ועוד כשגורו על ספק כלים הנמצאים משום
 חשש טומאה דאורייתא נזרו ולא משום טומאה
 דרבנן ומיהו יש טומאה דרבנן דבעיא הערב שמש
 כדאשכחן בפסחים בסוף האשה (דף צ"ב) כל
 הפרש מן הערלה כפרש מן הקבר ועוד האזה
 שליש ושבעי וכי' הערב שמש ויהיא דרבי
 ישעשאלא כי' קמחית פריק דרביא ולו (זמא דף דמ"ג)
 שנתוה צירא דרשמיין על בגדו (עצור דרביא)
 ובגסוה אחיו ושבעין תחתיו א"ג' טעמיהו
 דרבנן בעיא הערב שמש וכי' יהיא דחומר בקודש
 (נחיה דף כ"ג) דשפרותי שחבהה לחטאת ר'
 הישעה אומר שעתא וטביל ופריך דחבהה מאן
 א' דחבהה חבר ליה לטביל ואי דחבהה ע'
 דארץ ברא נטמא רבי דהערב שמש וטביל משמע
 כדביא דרשמיין ע"ה הערב שמש
 והואו דאין השוקף את הנהר שדיו אחוה ובתנים
 סומכין עילוי דיו כדי לטמאותו לעשות להבטיח
 לבעוקים שדיו אומרים במעורבו שמש היתה
 נעשת ובגדי אוכלי ליה מדרס לחטאת ומשמע
 דבעי הערב שמש: **א"ג'** חלק בבשר שנאמר
 המקריב את דם השלמים ואת החלב. ר"ת ל"ג
 ב"ה משום דבגדין (למקן דף ק"ב) בינא דרבי
 לרש דרש ליה מקרא אחרינא מוכרחין חוקק
 את דם השלמים והוא קרא דמקריב אתא לבחן
 שאינו מודה בעבודה כדרשין בחולין כ"פ היתוע
 (דף ק"ב) כדפרש בקטורת בגמ' לחק רבא
 שאל ומיהו י"ל רובחא לרשמיין דרשין מקרא
 דמקריב דמאות החלב דרשין כון שאינו מודה
 בעבודה והמקריב דרשין שיהא שחור שעת
 זיקה ושעת אחר תרין קרי צריכי' חד לזיקה
 וחד לקבלה דהמקריב משמע בקבלה כדרשין
 בפ"ק (לעיל ג') והקריב זו קבלת הדם ומיהו
 מדקאמר הים בחולין דרומקין רבה (מנחות דף
 ק"ח) לרבות הקבלות והתחאת משמע דאביה לא
 ידעין קבלה.

גמרא **מנא הני מילי.** **אמר ריש לקיש,** **דאמר קרא**
'הבהן' המהפא אותה יאכלנה. פהן המהפא, אוכל.
שאינו מהפא, אינו אוכל. וכלל הוא. והרי המשפחה
בולה דאין מהפאין, ואוכלין. ראוי לחיטוי, קאמרין.
הרי קמן, דאינו ראוי לחיטוי, ואוכל. אלא, מאי
יאכלנה, ויחלקנה. ראוי לחיטוי, חולק. שאינו ראוי
לחיטוי, אינו חולק. הרי בעל מום, דאינו ראוי לחיטוי,
וחולק. פעל מום, ואקמא רביה, 'כל זכר בפתינים'
לרבות פעל מום. ואקמא, 'כל זכר' לרבות טבול יום.
מסתברא, בעל מום הנה ליה לרבינו, טבול אוכל.
אדרבה, מכול יום הנה ליה לרבינו, דלאוהתא מיהו
חוי. השתא מיהא, הא לא חוי. רב יוסף אמר, מקרי
מאי יאכלנה, 'יחלקנה, לכתוב רהמנא 'יחלקנה, מאי
יאכלנה, שמע מיהא, ראוי לאכילה, חולק. שאינו
ראוי לאכילה, אינו חולק. בעי ריש לקיש, פעל מום
והוא טבוא, מהו שיחלקו לו. כיון דלא חוי, ורהמנא
רביה, לא שאנא, מה לי טמא, מה לי בעל מום. אי
דלמא, ראוי לאכילה חולק, שאינו ראוי לאכילה אינו
חולק. אמר רבה, הא שמע, פהן גדול, מקריב אונו,
ואינו אוכל. ואינו חולק לאכול לערב. שמע מיהא, ראוי
ראוי לאכילה ענינו, שמע מיהא. בעי רב אשישיא,
טמא, בקרבנות ציבור, מהו שיחלקו לו. מי אמרין,
'המהפא' אמר רהמנא, והאי נמי 'מהפא' הוא. או
דלמא, ראוי לאכילה חולק, שאין ראוי לאכילה אינו
חולק. אמר רבינא, הא שמע, פהן גדול, מקריב אונו,
ואינו אוכל. ואינו חולק לאכול לערב. שמע מיהא, ראוי
לאכילה ענינו, שמע מיהא: אונו נוגע ואינו מקריב
כו' אונו נוגע, ורבינא, אונו והוסיפן פיפורים, צריך
מבילה לקודש. אמר רבי אמי אמר רבי יוחנן, לא
קשיא. כאן בשפבול, כאן בשלא טבול. וכי טבול, מאי
הוי. הא הדרא עליה אגינות, דאמר רבה רב רב
הונא, אונו שפבול, אגינות חוורת עליה. לא קשיא.
הא דאסח דעתיה, הא דלא אסח דעתיה. היסח
הדעת, 'שליש ושבעי' בעי, דאמר רבי יוסמא רבי
מתון, אמר רבי יוחנן, היסח הדעת, צריך הניא
שליש ושבעי. לא קשיא. הא דאסח דעתיה ממהא
מת, הא דאסח דעתיה ממהא שריץ. ממה שריץ,
ממה מעקייא הוא. הערב שמש עני. ועוד, אפילו
תרוקמא נמי. אמר רבי ירמיה, באומר 'לשמרת' מקריב
המקמואי, ולא לשמרת' מקריב הפוסלני. ומי איפי'
נתיורתא לפלא. אין, והתניא, ועודיה חס על ראשו
מגריה

יבול לאכול: **מדרב** דטמאנא. טומאה דאורייתא דבעיא הערב שמש ולא מדרב הפוסלי לאכילת קדשים מדרבנן
 נשמתי מדרב הפוסלי לקודש אבל נשמתי מדרב הפוסלי מתרומהו דאנו אסור לאכול קודש ולכן לא שמר עצמו מדרב הפוסלי לקודש ולא נתן לו שיהא מותר לערב אבל
 לתרומה מותר איננו. וכל ביום (כדאמרין) תורת אמתית לך לאל אגינות לך לא שמר עצמו מדרב הפוסלי לתרומה ואת מאי ניהו אותה טומאה דקאמר דגמא בה לקודש אבל לא
 לתרומה דקתינ מתני' דחגיגה (דף ק"ג) צריכין טבילה לקודש אבל לא לתרומה מפורש היה חיים כון דאלב כרב שליש של תרומה שפופו שני לקודש אבל לא לתרומה דכאמר
 בפרקי שני דחולין (דף ק"ח) ובסוגין רבי פרושי' הבי (כלל) ולבו על הסל ולא על הגרמייה' טמאה לפסול קודש ואינה פוסלת היה תרומה בסבל דכרי אפי' פוסל כ"ב
 בעל מום. ולמקן מוקמטין לה בפרקין (ד' קב)
 דלחלקה רבייה דאי לאכילה לא מצטרף דהא
 כדביא כתיב ביה (ויקרא כ"א) ומן הקדשים
 יאכל. שכן אוכל. כדכתיב ומן הקדשים יאכל
 דלאורתא חוי. לעבודה כגון הקטר חלבים. רב
 יוסף אמר. לרבות טבול יום לחלקה לא מצית
 אמרת דא קאמנא מאי יאכלנה ילענה כר
 ראוי לאכילה. בעל מום כיון דלא חוי. לעבודה
 לחיטוי ואפילו מקמי טומאה דרומנא רבייה
 לחלוקה לחלק מה לי כשדואה בעל מום לחודיה
 מה לי כשדואה טבול ובעל מום דהא לא קרינא
 ביה המהטא מעיקרא ופליג השתא נמי פלוג
 מקריב אונו. כדכתיב ביה (שם כא) לאביו ולאמו
 לא יטמא ומן המקדש לא יצא אינו צריך לצאת
 מן המקדש כיון שמתא ביה ואמו שבעדותו
 אינה מחוללת את אחר הדיוט שלא יצא חלילה
 ואינו חולק לאכול בערב. כשפיטור מאניעותו
 צלמא צריך לרבות המהטא אתה לא פליג
 דעיקר חלוקה באכילה תלי מדאפקה דרומנא
 בלשון אכילה חלקה מאן דמייתי ראיא ממעל
 מום קודם טומאה דפליג א"ג' דאין ראוי לחיטוי
 ותמיהא שבעת מום לרביי אף לאחד טומאה
 לא ראיא היה דבראוי לאכילה תלו ולא בראוי
 לחיטוי ובעל מום בלא טומאה ראוי לאכילה
 דהא ע"ה שחוקין לו. מקריב ציבור לאכול
 לערב ובדקין ציבור שהקריבדו שחורים קא
 מביעיא ליה א' פלגי מניה להאי טמא הואיל
 דראוי לחיטוי דקרבן עבור דחה טומאה. א'
 דלמא ראוי לאכילה ענינו. אבל בקרבנות
 שטמאן לא מביעין לן שדרי אינו נאכל דקיל
 כביעין ציור' (פסחים ע"ה) קרבנות ציבור
 בטומאה אבל אין באכלין. **מתני'** דקתינ אוני
 נעט בשפבול לאגינותו בו ביום. ודך טבילה לא
 בעיא הערב שמש ומעלה דרבנן בעלמא יהיא
 אוני שפבול. רב ביום דאינתי בעיר מתיק יומא
 ליתיה כדכתיב ואחריתיה כיום מן מחר (דף
 כא.) ה"ג אלא לא קשיא הא דאסח דעתיה ב'
 ההיא דרומנא בקודש מותריה ליה לביבול
 כדביא דרביה. משמרתו גופו משיח שהוא אסור
 בקדשים לכו ביום שפבול מת. מטומאת מת
 שפבול שרין. מטומאת שרין ועוד לתרומה נמי
 לביעין טבילה אלמא נתן חתם צריכין טבילה
 לקודש אבל לא לתרומה. ה"ג באומר נשמתי
 מדרב הפוסלנא ומי מדרב הפוסלי ומדרב
 הפוסלנא טומאה דאורייתא דבעיא הערב
 שמש. הפוסלי לאכילת קדשים מדרבנן ולא
 בעי הערב שמש וכן לבי תרומה באומר דלא
 נשמתי מדרב הפוסלי בתרומה ושעתיא
 דחיקא והוא על מיתוקם במסקא הב'
 מגריה

והרי קטן דאין ראוי לחיטוי אוכל. ואת' אמאי
 לא משעין קטן דרומנא רבייה כדביא
 הגי בעי מום לבתר תמיסי מאי יאכלנה
 יחלקנה וי"ל כיון דקטן ובעל מום אינו מאי
 אתא קרא לאשמועינא אי נדרוש שאינו מחטא
 אתא אוכל אי למשעי טבול על מוחסר פורים
 הא נפקא לן כ"פ השתל (יבמות ע"ד) מקרא
 אחרינא דהביא כפחות אוכל בקדשים הילכן
 נדרוש אינו חולק א"ג' את מה שנה רבייה קרי
 תיקשי ליה אבתי מבעל מום ויחפריהו בסנה:
ד"ג ראוי לחיטוי חולק ותמנה היה כה"ג
 אנו וטמא בקרבנות ציבור דראויין לחיטוי ואינו
 יחלקין כדבספרי יל דעיקר קרא אשטרין ליוק
 דהיינו ראוי לחיטוי חולק. **ד"ג** הא דאסח
 דעתיה כו'. היסת הדעת פוסל לקדשי ואי דנקט
 אותן משום דרגיל לאסורו עתה ליש שאינו
 לא משעין קטן דרומנא רבייה כדביא
 הגי בעי מום לבתר תמיסי מאי יאכלנה
 יחלקנה וי"ל כיון דקטן ובעל מום אינו מאי
 אתא קרא לאשמועינא אי נדרוש שאינו מחטא
 אתא אוכל אי למשעי טבול על מוחסר פורים
 הא נפקא לן כ"פ השתל (יבמות ע"ד) מקרא
 אחרינא דהביא כפחות אוכל בקדשים הילכן
 נדרוש אינו חולק א"ג' את מה שנה רבייה קרי
 תיקשי ליה אבתי מבעל מום ויחפריהו בסנה:
ד"ג ראוי לחיטוי חולק ותמנה היה כה"ג
 אנו וטמא בקרבנות ציבור דראויין לחיטוי ואינו
 יחלקין כדבספרי יל דעיקר קרא אשטרין ליוק
 דהיינו ראוי לחיטוי חולק. **ד"ג** הא דאסח
 דעתיה כו'. היסת הדעת פוסל לקדשי ואי דנקט
 אותן משום דרגיל לאסורו עתה ליש שאינו

יבול לאכול: **מדרב** דטמאנא. טומאה דאורייתא דבעיא הערב שמש ולא מדרב הפוסלי לאכילת קדשים מדרבנן
 נשמתי מדרב הפוסלי לקודש אבל נשמתי מדרב הפוסלי מתרומהו דאנו אסור לאכול קודש ולכן לא שמר עצמו מדרב הפוסלי לקודש ולא נתן לו שיהא מותר לערב אבל
 לתרומה מותר איננו. וכל ביום (כדאמרין) תורת אמתית לך לאל אגינות לך לא שמר עצמו מדרב הפוסלי לתרומה ואת מאי ניהו אותה טומאה דקאמר דגמא בה לקודש אבל לא
 לתרומה דקתינ מתני' דחגיגה (דף ק"ג) צריכין טבילה לקודש אבל לא לתרומה מפורש היה חיים כון דאלב כרב שליש של תרומה שפופו שני לקודש אבל לא לתרומה דכאמר
 בפרקי שני דחולין (דף ק"ח) ובסוגין רבי פרושי' הבי (כלל) ולבו על הסל ולא על הגרמייה' טמאה לפסול קודש ואינה פוסלת היה תרומה בסבל דכרי אפי' פוסל כ"ב

1 ואי משקין בטמא כלי גוריה משום משקה וכו' ובה א"כ אפילו לתרומה נמי ואי משקין שנגעו
2 לטבול יום דאניו תולה אלא לקדש ביה (פרה מ"ח) כל הפוסל התרומה מטמא משקין
3 לידוח תחילה חוץ מטבול יום א"כ אפילו קדש נמי לא מטמא רק לפסול כדאיתא במעילה
4 ורש"י פ' תמאת העוף (דף ת"א) א"כ לא יטמאו זבוגרפיה פסול לקדש וטמאה משמע לעשות
5 פסול אחריו כן מילא קאתר מגרפה פסולה דכי
6 אמרין פ"ק דפסחים (ד' כ) בני הברש טמא למאי
7 אי למנות דאשן ושני בחבת הקדש פתושו דרבי
8 ר"ל צריך של מנחות כו' לכן נראה לפרש
9 ומשכר חלה מנחת על שגבחה דאמרין פ"ק
10 נדה (דף ה) לקדש אבל לא לתרומה א"כ בבגדי
11 תרומה נדרשו לקדש הוא ואמר ולא שמרתי
12 מדבר הפוסלה א"פ משמטתא לקדש כל דבר
13 שאינו (עשה שלישו ונתנה) אמר כן לקדש ק"י
14 פוסלה נמי שלישו של חולין ה"ה ג' דכאבילה
15 עבדו רבנן מעלה. פירש בקונטרס הוא דהוה און
16 צריך טבילה אבאבילה און אבל נמי א"פ לטבול
17 והשתא לא קאי שנייאו דרבי יודנו ונראה
18 דאפשר לקימוי העלמס מתי' בשטבל ההוא
19 הדיגיה ברלא טבל אלא הא דאמר און שטבל
20 דאנינותו חרותו פסול היינו אבאבילה ופ"ה עיקר:
21 **אונן** טובל ואוכל פסחו לערב אבל לא
22 בקדשים. משנה היא בפסחים בפרק
23 האשה (דף צ"א) ו"ל' וחסור כפרים דאון דוקא
24 הוא ולא אביל בקדשים לערב משום אנית
25 לילה אבל מחסור כפרים כיון שחביבי כפרו
26 וטבל למה לא יאכל.
27 **אמר** ר' חסדא פסח כו' נסבית. במסכתא משני
28 כאן קודם ששתחו חרוק עליו כאן לאחר
29 ששתחו חרוק עליו וההיא לא כיא פסחו בשם
30 קודם ששתחו חרוק עליו וההיא דטובל ואוכל
31 לערב כשמת לאחר ששתחו חרוק עליו אבל דין
32 אמוראי לא בעו לשנויי בה משום דקסברי אבילה
33 אעכבא וכיון דלא מעכבא אמאי הדיא
34 אבילה אנית לילה דרבנן טפי משאר קדשים
35 אבל הדיא דקודם ששתחו אף על גב דאבילה
36 לא מעכבא אי לא שרית לאוכלו לא מיתתי ור'י
37 למהו דמשנת דשרי ר'י לשתחו ולרוקו ור'י
38 שנתו לו מת משום דאנית לילה דרבנן והלא
39 אנית יום דאורייתא דל אבילה מרבא מיז
40 הקריב ביום אסור בחטאת עולה ואשם דאסור
41 להביא כשהוא און מרכיבי כרבנן
42 קרבן וכי תימא משום דאני עשה דפסח ור'י
43 עשה דאנית כדכחשא פסח מביא א"כ הכי דייק
44 מנה אנית לילה מדרבנן אפילו לא דאורייתא
45 דהיא ומוחו' פ' הדיקוסר משפע דבר השתא
46 דכחלא אבאבילה בעלמא נראה לפרש כיון
47 דעיקר פסח לא אלא לאבילה כדתנן (פסחים
48 דף ע"ו) פסח טבא טמואה נאכל בטמאה
49 שעיקרו לא בא אלא לאבילה הלכך לא חיישין
50 ביה לאניתו מוכן הקריב אלא כוונן אבילה ואף
51 על גב דאבילה לא מעכבת.
52 ה"י

1 מנייפה. כלי ברזל הוא וראשו רחב ומביליו בו גרורות ותרבוהו בו: לבי על הכל.
2 לשמורו מדבר והטמא אב הטמאה שמטמא כלי וכן טומאתו דרבנן והטמאה אותה
3 לעמא חולין תרומה מדרבנן ולא מדבר הפוסלה לחולין ולתרומה ומיחו טמאה היא
4 להשתמש בה בקדשים: אינלג מילתא. הא ותרומה לעיל מתי' דאון דאיבעי לן לשנויי
5 עלה הך שנינו חזקה של תרומה: עממה וביש
6 שלישו של חולין שנעשו על סדרת תרומה
7 מותר לבע. בתרומה דאניו נעשה ופסול אלא
8 שלישו כמו המאכל שאכל ואסור לאכול
9 תרומה אבל מותר ליעע אלאמא מעלת עבדו
10 רבנן כאבילה ולידנוהו בגניעה וגי' און נמי הא
11 דהוה און צריך טבילה אבאבילה תן אבל נוע
12 אין צריך לטבול. כן פוטמי ביה. און זמני תביר
13 כהן לאכול עמו לערב בחלקו בקדשים אוכל:
14 ורשימו און טובל ואוכל פסחה. משנה היא
15 בפסחים (דף צ"א) ולא גרסינן בה מחסור
16 כפרים דאניו צריך להמוחין לערב אלא מיבא
17 כפרו וטובל ואוכל בקדשים: מובל. כדתנן און
18 צריך טבילה לקדש ואוכל פסחו לערב. אבל לא
19 בקדשים מפרש לה בפסחים (דף צ"ב) קסבר
20 אנית לילה דרבנן ואנית דאורייתא וד' וימא
21 הוא כדכתיב ואחריהם כיום מר (עמס ח) ונגב
22 פסח לא העמידו ובריהם במקום כרת גבי
23 קדשים העמידו ובריהם במקום כרת גבי
24 קדשים כדאמרין: כאן בפסח. מתי' דקתני אינו
25 חולק ואי מומנו ליה לאבילת קדשים אוכל
26 לילי פסחים קאי דמנו דשרו רבנן אבילה
27 פסחים שרו ליה נמי שאר קדשים: וחד דקתני
28 אבל לא בקדשים אשאר ימות השנה קאי. והאי
29 אבל אלא בקדשים לאו אילי פסחים קמחשו
30 ואע"ג דעלה קאי אלא אבל לא בקדשים
31 כל השנה ודיק טובל ואוכל פסחו בערב ודהא
32 לכל הקדשים באותו לילה אבל לא באידי
33 ש שאר ימות השנה ר'י אמר א"י אידי אקדשי
34 לילי פסחים קאי ולא שאר קדשים: שנת
35 ביד וקברו ביד הלכך פסח אוכל אבל לא
36 בקדשים דאנית לילה דרבנן מיתה דרבנן
37 ופתני בשנת ב"ג ופסי אפילו מרבנן: כאן
38 גופיה דרבנן לילי לא תמי אפילו מרבנן: כאן
39 נהא. דתנא ליה דפסחים דהיא לילה אנית ליל
40 יום מיתה דרבנן: מדברי תורה. לקמן ליה לז' לה
41 וכן יודעה בשמעתין מאנתין דארתון ובגני: תיע
42 שריי און כו'. ואי דאורייתא פסח נמי לא
43 ליכול נאכלת בשמחה. יצא בה ידי חובת
44 משנה דכתיב בה שמחה וחתת שלמים ואכלת
45 שש ושמתו (דברים כו) ותודה שלמים אקריא:
46 שאני' און על חטא. הלכך ששלמים דמי' ת"ל
47 ובה. אם ובח שלמים קרבנו: והענין. המתורב
48 עצים מביא קרבן עמוח: קתני מיתה פסח.
49 דבשלמא כולוהו איכא למימר מדרבנן וקרא
50 אסמכתא בעלמא אלא פסח קשיא ארלעיל
51 דתנא טובל ואוכל פסחו: שלמי' פסח. תגינת יד
52 כשהחברתה מרובה

לא

39 קתני מיהא. פסח. אמר רב חסדא, פסח, כו' נסבית. רב ששית אמר, מאי פסח? שלמי

40 פסח. אי הוי, תיניו שלמים. תנא שלמים הפאין מהמת פסח, ותנא שלמים הפאין מהמת עצמן, דאי לא תנא שלמים

41 הפאין מהמת פסח, סלקא דעתך אמינא, הואיל ומהמת פסח אהו, בגופיה דפסח דמו, קא משמע לן, רב ר'י אמר, לא

[דף י"ד ע"א]

אם היה פיקח - מביא שני קרבנות, ואם לאו - מביא שלשה קרבנות. הויך עבידא? מביא על הראשון ועל השני אהד, ועל השלישי ועל הרביעי אהד. אם הביא על האמצעיים - חייב על הראשון בפני עצמו ועל הרביעי בפני עצמו.

רבי יצחק שאל: אף באכילת פרים בן? אמר רבי יוסי: כל זה שאילתה דרבי יצחק לית היא כלום, וכי באכילת פרים הדבר תלויו אילו אכל חצי זית בתוך כדי פרים זה, וחצי זית בתוך כדי פרים זה, שפוא כלום הוא? אכל פמה זיתים וכמה פרים בהעלם אהד - אינו חייב אלא אהת.

רבנן דמיסרין אמרי: עד דין מדי לה לחלבים, ודמינה לשבת, אילו ארג חוט אהד בתוך כדי כגד זה, וחוט אהד בתוך כדי כגד זה, שפוא כלום הוא? ארג חוטין בכמה בגדים בהעלם אהד - אינו חייב אלא אהת!

הרי בא חייב בקרבן בנתיים, ותימר מצטרפין? אמר רבי אבון: תמן חייב בקרבן, ברם הכא שינוי קרבן.

אכל כזית עד שלא נתמנה, וכזית משנתמנה, וכזית משעבר, על דעתין דחברייה דינון אמרי: "משום שהגדולה מכפרת" - כיפרה גדולה על הראשון, וחייב על השני ועל השלישי. על דעתיה דרבי יוסי דו אמר: "אין הטאו וידעתו שוין" - חייב על הראשון ועל השלישי ופטור על השני. אכל כזית, ספק עד שלא נתמנה,

[דף י"ד ע"ב] ספק משנתמנה. ספק עד שלא נתגייר, ספק משנתגייר. ספק עד שלא הביא שתי שערות, ספק משנהביא שתי שערות - מביא אשם תלוי.

אכל ספק כזית, ואין ידוע אם ביום הכיפורים אכלו, אם קודם יום הכיפורים אכלו - ספק כפרה כיפר. אם ביום הכיפורים אכלו, אם לאחר יום הכיפורים אכלו, חברייה אמרי: ספק כפרה כיפר. אמר רבי מתנייה: לעולם אין ספק כפרה מכפר, אלא על מיני דמים.

מתניתא מסייעא לחברייה, שבת ויום הכיפורים ועשה מלאכה בין השמשות! מזה נפשוך יום הכיפורים הוא - כיפר, הול הוא - מותר. והתני: ואכל! אמר רבי יוסי בי רבי בון, באכילת היתר.

אכל חמשה זיתים, ונתוודע לו בספיקו עד שלא נתמנה, ובבית דין משנתמנה, על דעתיה דרבי שמעון בן לקיש חייב, על דעתיה דרבי יוחנן פטור. בן אמר רבי שמעון בן לקיש לחיוב לא לפטור? אלא ביני, אכל חמשה זיתים ונתוודע לו בספיקו משנתמנה, ובבית דין משעבר, על דעתיה דרבי שמעון בן לקיש דו אמר: נתכפר מקצת החטא

[דף ט"ז ע"א]

לא נתכפר כולו, דו אמר פטור. על דעתיה דרבי יוחנן דו אמר: נתכפר מקצת החטא נתכפר כולו, דו אמר חייב.

הכל מודין, שאם היתה ראשונה קיימת – שהיא נדחית. מה יעשה בה? רבי יסא אומר: תלוי בכפרה. אומר רבי זעירא: כל שלא נראית, לא היא ולא דמיה – מתה מיד. מודה רבי יוחנן, שאם היתה ראשונה קיימת, שהיא נדחית. מה יעשה בה? רבי יסא אומר: תלוי בכפרה. אומר רבי זעירא: כל שלא נראית לא היא ולא דמיה – מתה מיד. מודה רבי יוחנן, שאם היתה ראשונה קיימת שהיא נדחית. מה יעשה בה? רבי יסא אומר: תלייה בכפרה.

לפום כן רבי יוסי בי רבי בון הוי עליה, אכל חמשה זיתים ונתוודע לו בראשון ומביא קרבן, בשני ומביא קרבן, בשלישי ומקריב קרבן, ברביעי ומקריב קרבן, בחמישי ומקריב קרבן, רבי יוחנן אומר: נתכפר לו בראשון שהוא לפני אכילת פולחם, והשאר יפלו לנדבה. רבי שמעון בן לקיש אומר: נתכפר לו באחרונה שהוא לאחר אכילת פולחם, והשאר ידחו.

רב חסדא ורב המנונא, רב חסדא – ברבי יוחנן, ורב המנונא – ברבי שמעון בן לקיש. מתיב רב חסדא לרב המנונא: והא מתנייתא מסייעה לך ופליגא עלי! אם היתה ידיעה בנתיים, כשם שהוא מביא הפאת על כל אחת ואחת, כך הוא מביא אשם תלוי על כל אחת ואחת. אילו תנא אשם וקם ליה – יאות. אומר רבי חיננא: אפילו כן, לצדדין. דת מר כן.

אֲשֶׁר נָשִׂיא יִחְטָא. אומר רבן יוחנן בן זכאי: אשרי שהנשיא שלו מביא הפאת! על שנגתו הוא מביא, לא כל שבן על דונו! נשיא שלו מביא הפאת, לא כל שבן ההדיוט! נשיא, יכול נשיא שבטים בנחשושן? תלמוד לומר **ועשה אחת מכל מצות ה' אלהיו**,

[דף ט"ז ע"ב]

ולתקן הוא אומר (דברים יז) **למען ילמד ליראה את ה' אלהיו, אלהיו לגורה שנה**, מה אלהיו שנאמר לתקן – נשיא שאין על גביו אלא אלהיו, אף אלהיו שנאמר כן – נשיא שאין על גביו אלא אלהיו.

(קהלת ח) **אשר יש צדיקים וגו'**, אשריהם הצדיקים שמוגיע אליהם כמעשה הרשעים בעולם הזה, ווי לרשעים שמוגיע אליהם כמעשה הצדיקים בעולם הזה.

מלך ישראל ומלך יהודה שניהן שווין, לא זה גדול מזה ולא זה גדול מזה, ומה מעמא? (מלכים א כב) **ומלך ישראל ומלך יהודה וגו'.** בגזרון? כגזרון. אומר רבי יוסי בי רבי בון: ובלחוד עד דיהוא בן נמשי. ומה טעם? (מלכים ב י) **בני רבעים ישבו לך על כסא ישראל.** מיכן ואילך בליסמייא היו נזמלין אותה.

אי זהו משיח? המשוח בשמן המשחה כו'. אומר רב הונא: דכל אותן ששה הדשים שהיה דוד בורח מפני אכשלום, שעירה הוות מתכפר לו בהדיוט.

תני, רבי יודה בי רבי אלעאי אומר: שמן המשחה שעשה משה בהר, מעשה ניסים נעשו בו מתחילה ועד סוף. שמתחילה לא היה בו אלא שנים עשר לוג, שנאמר (שמות ל) **ושמן זית היין.** אם לסוף בו את העצים לא היו ספק, על אחת כמה וכמה שהאור בולע, והיורה בולעת, והעצים בולעין,

מפניו נמשחו המשפן וכל בליו, המזבח וכל בליו, המנורה וכל בליה, פיור וכנו, מפניו נמשחו אהרן כהן גדול ובניו כל שבועת ימי המילואים, מפניו נמשחו כהנים גדולים ומלכים.

מלך בתיחלה – טעון משיחה. מלך בן מלך – אין טעון משיחה. שצאמר (שמואל א טו) קום משחהו כי זה הוא, זה טעון משיחה, ואין בניו טעון משיחה. אכל כהן גדול בן כהן גדול, אפילו עד עשרה דורות – טעון משיחה.

וכולו קנים לעתיד לבוא, שצאמר (שמות ל) שמן משחת קדש יהיה זה לי לדתכם.

אין מושחין את המלכים אלא על גבי הפעיון, שצאמר (מלכים א x) והרפבתם את שלמה בני וגו' ומשח אתו שם צדוק הכהן ונתן הנביא למלך על ישראל.

אין מושחין את המלכים, אלא מפני המחלוקת. מפני מה נמשח שלמה? מפני מחלוקתו של אדוניו. ויזאש? מפני עתליה. ויהוא? מפני יורם. לא בן כתיב, קום משחהו כי זה הוא, זה טעון משיחה ואין מלכי ישראל טעונין משיחה. ולא יאשיהו? הדיא אמרה באפיבלסמון נמשחו. יזאשו מפני יהויקים אחיו, שהיה גדול מפניו שתי שנים.

אין מושחין מלכים אלא מן הקרן. שאיל ויהוא נמשחו מן הפך – היתה מלכותן מלכות עוברת. דוד ושלמה נמשחו מן הקרן – היתה מלכותן מלכות קיימת.

אין מושחין מלכים כהנים. רבי יודה ענתוריייה: על שם (בראשית מט) לא יסור שבט מיהודה. אמר רבי תייה בר בא: (דברים יז) למען יאריך ימים על ממלכתו הוא ובניו בקרב כל ישראל. מה כתיב בתרייה (שם) לא יהיה לכהנים הלויים.

אמר רבי יוחנן: הוא יהואשו הוא יוחנן, והכתיב (דברי הימים א ב) הכבור יוחנן הכבור למלכות. אמר רבי יוחנן: הוא שלום הוא צדקיהו, והכתיב: השלישי צדקיהו, הרביעי שלום!

[דף ט"ז ע"א]

שלישי לתולדות רביעי למלכות. צדקיהו – שצידק עליו את הדין. שלום – שביןיו שלמה מלכות בית דוד. לא שלום הנה שמויה, ולא צדקיהו הנה שמויה, אלא מותנייה, הדיא היא דכתיב (מלכים ב כד) וימלך מלך בכל את מתניה דדו תחתיו וגו'.

הפשוט בשמן המשחה – בכנין הראשון. למרובה בנדים – בכנין האחרון. ואתאי ביי דמר רב אינא בשם רבי אחא: המשח דברים היה בבית המקדש האחרון חסר מן הראשון, מאי טעמא? (תני א) עלו החר והבאתם עץ וגו', אפכד חסר ה"א. אלו המשח דברים שהיה בית המקדש אחרון חסר מהראשון, ואלו הן, אש, וארון, ואורים ותומים, ושמן המשחה, ורות המקדש.

תני: כהן משיח מכיא פר, אין מרובה בנדים מכיא פר. ודלא כרבי מאיר. מה טעמא דרבי מאיר? משיח, ומה תלמוד לומר כהן? לרבות את המרובה בנדים. מה טעמא דרבנן? משיח. וכל זה המקדש? תלמוד לומר כהן. ומה תלמוד לומר כהן, להוציא מרובה בנדים. הדיא את מר להוציא למרובה בנדים, וכא את מר לרבות למרובה בנדים? אמר רבי הילא: כל מדרש ומדרש לעניינו.

אילו נאמר **מְשִׁיחַ** ולא נאמר **בְּהֵן**, הייתי אומר על העלם דְּבַר מְכִיבָא פּר, ועל שְׁנֵגַת הַמַּעֲשֶׂה מְכִיבָא שְׁעִיר, הֵי, צוֹרֵף הוא שִׂיאֵמֵר **בְּהֵן**. או אילו נאמר **בְּהֵן** ולא **מְשִׁיחַ**, הייתי אומר זה הַמִּלְקָה. אם תאמר בְּפֶר, קְדָמָה פְּרִשְׁת מִלְקָה שִׂימַטְל על העלם דְּבַר מְכִיבָא פּר, ועל שְׁנֵגַת הַמַּעֲשֶׂה מְכִיבָא שְׁעִיר, הֵי צוֹרֵף הוא שִׂיאֵמֵר **מְשִׁיחַ**, וְצוֹרֵף הוא שִׂיאֵמֵר **בְּהֵן**.

אמר רבי יוחנן: עֵבֶר וְהִכְיָא עֲשִׁירִית הַאיפָה שְׁלֹו – בְּשֶׁר. מִתְקִינִין לוֹ בְּהֵן אַחַר תְּחִתִּי שְׁמָא יֵאָרַע בּוֹ פְּסוּל. מַה? מִיִּתְחַדֵּין לִיהָ עֲמִיפָה? אָמַר רַבִּי חֲנַיִי: מוֹשֶׁה, דִּינֵן מִיִּתְחַדֵּין לִיהָ עֲמִיפָה, דּוּ קָטִיל לִיהָ.

אוֹתוֹ. אַחַד מוֹשֶׁחִין, וְאֵין מוֹשֶׁחִין שְׁנַיִם. רַבִּי יוֹחֲנָן אָמַר: מִפְּנֵי הָאִיבָה. עֵבֶר זֶה וְשִׂימֹשׁ זֶה, הִרְאִישׁוֹן – כֹּל קְדוּשַׁת בְּהוּנָה עָלָיו, שְׁנַיִם – אֵינּוּ בְּשֶׁר לֹא לְכַהֵן גָּדוֹל וְלֹא לְכַהֵן הַדְּיוּט. אָמַר רַבִּי יוֹחֲנָן: עֵבֶר וְעֵבֶד – עֲבוּדָתוֹ בְּשֶׁרָה. עֲבוּדָתוֹ מִשָּׁל מִי?

[דף ט"ז ע"ב]

נִישְׁמְעִינָה מִן הַדָּא, מַעֲשֶׂה בְּכֵן אֲלֵם מִצִּיפּוֹרִים, שִׂיאִירַע קָרִי בְּכַהֵן גָּדוֹל בְּיוֹם הַכִּיפּוֹרִים, וְנִכְנַס בֶּן אֲלֵם וְשִׂימֹשׁ תְּחִתִּי. יֵצֵא וְאָמַר לְמִלְקָה, פֶּר וְאִיל הַקָּרְבִּים הַיּוֹם – מִשָּׁל מִי הֵן קְרִיבִין, מִשָּׁלִי אוֹ מִשָּׁל בְּהֵן גָּדוֹל? וְיָדַע הַמִּלְקָה מַהוּ שׁוֹאֵלוֹ, אָמַר לוֹ, לֹא דִיָּדָה שִׂימֹשֶׁת שְׁעָה אַחַת לְפָנַי מִי שִׂיאֵמֵר וְהִתְיָה הָעוֹלָם! וְיָדַע בֶּן אֲלֵם שֶׁהוֹפַע מִכְּהוּנָה גָּדוֹלָה.

מַעֲשֶׂה בְּשִׁמְעוֹן בֶּן קַמְחִית שִׁיֵּצֵא לְמִייל עִם הַמִּלְקָה עֵרֶב יוֹם הַכִּיפּוֹרִים עִם חֲשִׁיכָה, וְנִתְּנָה צִינּוֹרַת שֶׁל רוּחַ מִפּוֹי עַל בְּנֵי גְּבֻדָּה וּמְפֹאֲתָה, וְנִכְנַס וְהִזְדָּה אַחִיו וְשִׂימֹשׁ תְּחִתִּי. אוֹתוֹ הַיּוֹם רָאֲתָה אִיפּוֹן שְׁנַיִם בְּנַיִם בְּהַנֵּים גְּדוֹלִים! שְׁבַעָה בְּנַיִם הֵי לָהּ לְקַמְחִית, וְכִילָן שְׁמוֹשׁוֹ בְּכַהוּנָה גָּדוֹלָה. שְׁלַחוּ וְאָמְרוּ לְקַמְחִית, מַה מַּעֲשִׂים מוֹכִיבִים יֵשׁ בְּיָדְךָ? אָמְרָה לָהּ, יְבוֹא עָלַי אִם רָאוּ קוֹרוֹת בֵּיתִי שְׁעֵרוֹת רֵאשֵׁי וְאִימְרַת חִלּוּקִי מִימִי. אָמְרוּ, כֹּל קַמְחִיתֵי – קַמְחִין, וְקִמְחָא דְקִמְחִית – סוֹלֶת. קְרָאוּ עָלֶיהָ הַפְּסוּק הַזֶּה (תהלים טו): **כֹּל כְּבוֹדָה בַּת מִלְכָּה פְּנִימָה מִמִּשְׁבְּצוֹת זָהָב לְבוּשָׁה.**

יְכוּל (לֹא) יִהְיֶה מוֹשׁוֹת מִלְחָמָה מְכִיבָא עֲשִׁירִית הַאיפָה מִשָּׁלוֹ? תְּלִמּוּד לֹאֵר תְּחִתִּי מִבְּנִי. אֵת שְׁבֵנֵי עוֹמֵד תְּחִתִּי – מְכִיבָא עֲשִׁירִית הַאיפָה. וְאֵת שְׁאֵין בְּנֵי עוֹמֵד תְּחִתִּי – אֵינּוּ מְכִיבָא עֲשִׁירִית הַאיפָה.

וּמִנְיִין לְמִשׁוֹת מִלְחָמָה שְׁאֵין בְּנֵי עוֹמֵד תְּחִתִּיו? תְּלִמּוּד לֹאֵר **שְׁבַעַת יָמִים יִלְבָּשׁם הַכַּהֵן וְגוֹ**, אֵת שְׁהוּא בָּא אֵל אוֹהֶל מוֹעֵד לְשֶׁרַת בְּקוֹדֶשׁ – בְּנֵי עוֹמֵד תְּחִתִּי. וְאֵת שְׁאֵינּוּ בָּא אֵל אוֹהֶל מוֹעֵד לְשֶׁרַת בְּקוֹדֶשׁ – אֵין בְּנֵי עוֹמֵד תְּחִתִּי. וּמִנְיִין שְׁהוּא מִתְּמַנָּה לְהִיּוֹת בְּהֵן גָּדוֹל? (דברי הימים א ט) **וּפִינְחָס בֶּן אֶלְעָזָר נָגִיד הָיָה עָלֵיהֶם לְפָנִים ה' עִמּוֹ.**

רַבִּי יוֹסִי בֶּד הַזֶּה בְּעֵי מִקְנֶתֶרָה לְרַבִּי לְעוֹר בִּי רַבִּי יוֹסִי, הָזֶה אָמַר לִיהָ: **לְפָנִים עִמּוֹ**, בִּימֵי זְמִירֵי מִיחָה, וּבִימֵי פִלְגָשׁ בְּנִכְעָה לֹא מִיחָה. וּמִנְיִין שְׁהִיָּה עוֹבֵד בְּשִׁמּוֹנָה? רַבִּי בָּא בֶר הִיָּה בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחֲנָן; (שמות כט) **וּבְגָדֵי הַקֹּדֶשׁ אֲשֶׁר לְאַהֲרֹן יִהְיוּ לְבָנָיו אַחֲרָיו**. מַה תְּלִמּוּד לֹאֵר אַחֲרָיו? לְגְדוּלָה שֶׁל אַחֲרָיו. וּמִנְיִין שְׁהוּא נִשְׁאָל בְּשִׁמּוֹנָה? רַבִּי יִרְמְיָהּ, רַבִּי אִימִי בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחֲנָן; **וּבְגָדֵי הַקֹּדֶשׁ אֲשֶׁר לְאַהֲרֹן יִהְיוּ לְבָנָיו אַחֲרָיו**. מַה תְּלִמּוּד לֹאֵר אַחֲרָיו? לְקְדוּשָׁה שֶׁל אַחֲרָיו.

בכמה הוא נשאל [ועובד]? אייתיהו רב הושעיה מתניתא דבר קפרא מדרומה ותנא, אינו עובד לו בארבעה של כהן הדיוט, ולא בשמונה של כהן גדול. אמר רבי בא: בדין הוה שיהא עובד בארבעה, ולמה אמרו אינו עובד? שלא יהו אומרינן ראינו כהן הדיוט, פעמים שהוא עובד בשמונה ככהן גדול. אמר רבי יונה: ולא בפנים הוא עובד? והלא בחוץ הוא נשאל! וטועין דבר מבפנים לכהוץ? וכי רבי טרפון, רבן של כל ישראל, לא טעה בין תקיעת הקהל לתקיעת קרבן?

דכתיב (במדבר י) **ובני אהרן הכהנים יתקעו בחיצרות**, תמימים לא פעלי מומין; דברי רבי עקיבה. אמר לו רבי טרפון: אקפח את בני אם לא ראיתי שמעון אחי אימא היגר באתת מרגליו ועומד בעזרה והצוצרתו בידו ותוקעו! אמר לו רבי עקיבה: שפא לא ראיתו אלא בשעת הקהל? ואני אומר בשעת קרבן! אמר לו רבי טרפון: ואקפח את בני שלא הפייתה ימין ושמאל, אני הוא ששמעתי ולא היה לי לפרש, ואתה דורש ומקבים שמועה, הא כל הפורש מפה – כפורש מהוין.

(ויקרא טו) **וכפר הכהן אשר ימשח אתו**. מה תלמוד לומר? לפי שכל הפרשה נאמרה באהרן, אין לי אלא משיח בשמן המשחה, מרובה בגדים מניין? תלמוד לומר **ואשר ימלא את ידו**. ומניין לרבות כהן אחר המתמנה? תלמוד לומר **וכפר הכהן**.

במה הוא מתמנה? רבנן דקיסרין בשם רבי חייה בר יוסף: בפה. אמר רבי זעירא: הוה אמרה, שפמנין זקנים בפה. אמר רבי חייה בר אדא: מתניתא אמרה כן, הוור כף בארבעה דברים שהיית אומר, ונעשך אב בית דין לישראל.

[דף י"ז ע"א]

(ויקרא כא) **הוא, לא תמלך. הוא, לא תגזיר. והוא, לרבות כהן משיח מלחמה. אשה בבתוליה יקח, פרט לבוגרת שפלו בתוליה**. רבי לעזר ורבי שמעון מכשירין כבוגרת.

רבי יצחק שאל: אף בשאר כל הדברים כן? קומין ואחר מקטיר? ומקבל ואחר זורק? שורף ואחר יזה? רבי יעקב בר אידי בשם רבי יצחק: עשו אותה חטאת גזולה שלא נודעה לרבים. הוה אמרה, קומין ואחר מקטיר, מקבל ואחר זורק, שורף ואחר יזה.

רבי ברכיה, רבי יעקב בר אידי, רבי יצחק שאל: היה עומד ומקריב על גבי המזבח ונודע לו שהוא כן גרושה או כן חלוצה מה עבד לה? שמת ויחזור הרוצח למקומו, או יעשה כמו שנזכר דינו בלא כהן גדול ואל יצא משם לעולם.

הלכה ג' מתני' כהן גדול – פורם מלמטון, ויהדיוט – מלמעלן. כהן גדול – מקריב אונן, ואינו אוכל, ויהדיוט – לא מקריב ולא אוכל.

גמרא רבי לעזר בשם כהנא: למעלן – למעלן מקנה שפה, למטון – למטון מקנה שפה. רבי יוחנן אמר: למטון – ממש.

רבי יוחנן סליק למבקריה לרבי חנינה: בד הוה גו איסטרטאי שמע דדמוה, שלח ואיתי מנוי טבייא דשובתא ובועון.

רבי יוחנן פליג על דרבי יהודה תרתין, ואתיין רבי לעזר בשם בהנא, רבי יודה. אין רבי יודה, לא יפרום כל עיקר. לא אתיין דא אלא על אביו ועל אמו בדברי רבי מאיר, דתני, על כל המתים אינו מבדיל קנה שפה, אלא על אביו ועל אמו; בדברי רבי מאיר. רבי יודה אומר: כל קרע שאינו מבדיל קנה שפה – הרי זה קרע של תפלות. מאי בדון? חומר הוא בכחן גדול שיחא מבדיל קנה שפה.

כהן גדול מקריב אוגן ולא אוכל; דברי רבי מאיר. רבי יודה אומר: כל אותו היום. רבי שמעון אומר: גומר כל העבודה שבידו וכא לו. בין רבי מאיר לרבי שמעון חדא, בין רבי יודה לרבי שמעון חדא. בין רבי מאיר לרבי יודה הכנסה.

רבי יעקב בר דסיי מפשק ביניהון, רבי מאיר אומר: היה בפנים – יוצא, היה בחוץ – לא היה נכנס. רבי יודה אומר: היה בפנים – [לא] היה יוצא, היה בחוץ – לא היה נכנס. רבי שמעון אומר: גומר את כל העבודה שבידו וכא לו.

רבי יוסי בי רבי בון בשם רב הונא: מתניתא דרבי שמעון. ומן המקדש לא יצא, עמהן אינו יוצא, אבל יוצא הוא אחריתו, אלא הן נכנסין והוא יוצא, הן נכנסין והוא נגלה, ויוצא אחריתו עד פתח העיר; דברי רבי מאיר. רבי יודה אומר: אינו יוצא מן המקדש, דכתיב ומן המקדש לא יצא, למד אלא לא יצא, יצא – לא היה חוזר.

רבי אבהו בשם רבי לעזר: אין אגינה אלא למת בלבד, דכתיב (ישעיה א) ואנו ואבלו פתחיה. התיב רבי חיייה בר אדא: והכתיב (ישעיה יט) ואנו הדיגים ואבלו כל משליכי ביאור חפה; אמר רבי חגינה: ביני מתניתא, אין אגינה טמאה אלא למת בלבד.

או זו היא אגינה? משעת מיתה ועד שעת קבורה; דברי רבי. והכמים אומרים: כל אותו היום. אשבהת אמר קולת והומרת על דרבי, קולת והומרת על דרבנן. מה מפקה מביניהון? מת ונקבר בשעתו, על דעתיה דרבנן – אסור כל אותו היום. על דעתיה דרבי – אינו אסור אלא אותה השעה בלבד. מת ונקבר לאחר שלשה ימים, על דעתיה דרבנן – אסור כל אותו היום, על דעתיה דרבי – אסור עד שלשה ימים. אתא רבי אבהו בשם רבי יוחנן, רב הסדא, תריהון אמרין:

[דף י"ז ע"ב]

מודה רבי לחכמים שאינו אסור אלא אותו היום בלבד, כהדא דתני, רבי אומר: תדע לך שאין אגינות לילה תורה, שהרי אמרו: אוגן – טובל ואוכל פסחו לערב. והרי אמרו אגינות היום תורה! רבי יוסי בי רבי בון בשם רב הונא: תיפתר, בשנקבר עם דימדומי החמה, ולית שמע מינה בלום. הלכה ד' מתני' כל התדיר מחבירו קודם את חבירו. וכל המקודש מחבירו, קודם את חבירו. פר המשיה ופר העדה עומדין? פר המשיה קודם לפר העדה בכל מעשיו.

האיש קודם האשה לתחיות, ולהשיב אבידה. והאשה קודמת לאיש לכסות, ולהוציאה מבית השכי. בזמן ששניהון עומדין בקלקלה – האיש קודם לאשה.

גמרא לפי שזוהי מכפר וזה מתכפר, מוטב שיקדום המכפר למתכפר, כְּמֵה דְכִתְיִב (ויקרא טז) וְכִפֵּר בְּעֵדוֹ וּבְעֵד בֵּיתוֹ וּבְעֵד כָּל קְהַל יִשְׂרָאֵל.

נְדִבְתַּת מְשִׁיחַ וְנִדְבְּתַת נְשִׂיא – נְדִבְתַּת מְשִׁיחַ קוֹדֶמֶת. נְדִבְתַּת צִיבּוֹר וְנִדְבְּתַת נְשִׂיא – נְדִבְתַּת נְשִׂיא קוֹדֶמֶת. נְדִבְתַּת מְשִׁיחַ וְנִדְבְּתַת צִיבּוֹר מִי קוֹדֵם? נִישְׁמָעִינָה מִן הַדָּא. נְדִבְתַּת מְשִׁיחַ וְשְׁעִירֵי עֲבוּדָה זֶרָה עוֹמְדִין – שְׁעִירֵי עֲבוּדָה זֶרָה קוֹדֶמִין, מִפְּנֵי שְׁדָמֶן נִכְנַס לְפָנִים. לֹא מֵר אֱלָא שְׁדָמֶן נִכְנַס לְפָנִים! הָדָא אִמְרָה, נְדִבְתַּת מְשִׁיחַ וְנִדְבְּתַת צִיבּוֹר – נְדִבְתַּת מְשִׁיחַ קוֹדֶמֶת.

הֵיחָ שָׁם פֶּר עֲבוּדָה זֶרָה וְשְׁעִיר הַבָּא עִמוֹ וְהַטָּאֵת אַחֲרָתָּ? פֶּר קוֹדֵם לְשְׁעִיר, וְשְׁעִיר קוֹדֵם לְהַטָּאֵת אַחֲרָתָּ, וְהַטָּאֵת אַחֲרָתָּ קוֹדֶמֶת לְפָרָ! הֵיךְ עֵבִידָא? אָמַר רַבִּי יוֹסִי: מִכְּיָן שְׁהַשְׁעִיר מְחוּסָר זְמַן לְפָרָ, כְּמִי שְׁקָדְמוֹ פֶּר, וְהַטָּאֵת אַחֲרָתָּ קוֹדֶמֶת לְפָרָ. וּפֶר שֶׁל עֲבוּדָה זֶרָה קוֹדֵם לְשְׁעִיר הַבָּא עִמוֹ, מִפְּנֵי שְׁקָדְמוֹ בְּמִקְרָא.

רַבִּי שְׁמוּאֵל אָחִיו דְּרַבִּי בְּרַכְיָה בְּעֵי: מַעֲתָה, שֶׁל רֹאשׁ הַדֵּשׁ יְקוּדִים לְשְׁעִיר הַבָּא עִמוֹ מִפְּנֵי שְׁקָדְמוֹ! אָמַר רַבִּי בָּא מְרִי, לִית יָכִיל, הַטָּאֵת דִּידֵיהּ חֶסֶר, עַל עוֹלַת הַתְּמִיד יַעֲשֶׂה וְנִסְכּוֹ, סְמִכּוֹ לְעוֹלַת הַתְּמִיד.

קֶרֶבֶן אִישׁ וְקֶרֶבֶן אִשָּׁה – קֶרֶבֶן אִישׁ קוֹדֵם. הָדָא דִּתְּ מֵר בְּשִׁחְוֵי שְׁנֵיהֶן שְׁוִיָּן, אֲכַל אִם הֵיחָ זֶה פֶּר וְזֶה גְדִי, כִּהְיָא דְמֵר רַבִּי פִּינְחָס בְּשֵׁם רַבִּי הוֹשֻׁעִיָּה: וְעַבְדֵּי מִכְּיָא פֶּר וְרַבּוֹ מִכְּיָא שְׁעִיר – עַבְדֵּי קוֹדֵם לְרַבּוֹ. דְּתַנְיִן תַּמּוּ, פֶּר מְשִׁיחַ וּפֶר עֵדָה עוֹמְדִים – פֶּר מְשִׁיחַ קוֹדֵם לְפֶר עֵדָה לְכָל מַעֲשִׂיוֹ.

מַעֲשֶׂה בִּי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ וְרַבִּי עֲקִיבָה שְׁעִלּוּ לְהוֹלֵת אֲנִטּוּכִיא עַל עַפְקֵי מִזְבֵּחַ הַכְּמִים, וְהָיָה תַּמּוּן חַד אֲבָא יְהוּדָה. עֵבִיד מִצְוָה בְּעִינ מוֹכְרָה, פֶּעַם אַחַת יָרַד מִנְּכֶסֶי, וְרָאָה רַבּוֹתֵינוּ וְנִתְיָאֵשׁ מִקֵּה, עָלָה לֹא לְבֵיתוֹ וּפְנֵי הוֹלְנִיתוּ. אִמְרָה לֹא אִשְׁתּוּ, מִפְּנֵי מַה פְּנִיךְ הוֹלְנִיתוּ? אָמַר לָהּ, רַבּוֹתֵינוּ כָּאֵן וְאִינִי יוֹדֵעַ מַה אַעֲשֶׂה! אִשְׁתּוּ שְׁהֵיחָתָּ צְדָקָת מִפְּנֵי אִמְרָה לֹא, נִשְׁתַּיְרָה לָךְ שְׂדֵה אַחַת, לָךְ וּמְכוֹר חֲצִייהָ וְתַן לָהּ, הִלָּךְ וְעֵשָׂה בֵּן וְכָא אֲצֵל רַבּוֹתֵינוּ וְנִתְן לָהּ. וְנִתְהַלְלוּ עֲלֵינוּ רַבּוֹתֵינוּ. אָמְרוּ לֹא, אֲבָא יְהוּדָה, הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וְיִמְלֵא חֶסְרֵנוּתֵיךְ! עִם בְּשִׁחְלָכוּ לָהֶם יָרַד לְחֵרוֹשׁ בְּתוֹךְ חֲצִי שְׂדֵהוּ, עִם בְּשִׁחְוֵי חֵרוֹשׁ בְּתוֹךְ חֲצִי שְׂדֵהוּ, שְׁקַעָה פֶּרְתוֹ וְנִשְׁבְּרָה. יָרַד לְהַעֲלוֹתָהּ, וְהָאִיר הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עֵינָיו וּמִצָּא סִימָא, אָמַר: לְמוֹכְרֵי נִשְׁבְּרָה רַגְלֵ פֶּרְתֵי.

[דף י"ח ע"א]

וּבְהַדְרוֹת רַבּוֹתֵינוּ שְׁאֵלֶנּוּ עֲלוּי, אָמְרוּ, מַה אֲבָא יְהוּדָה עֵבִיד? אָמְרוּן מֵאֵן יָכִיל חֲמֵי אִפּוּי דְאֲבָא יְהוּדָה! אֲבָא יְהוּדָה דְּתוֹרִי! אֲבָא יְהוּדָה דְּנִמְלוּ! אֲבָא יְהוּדָה דְּחִמְרוּ! חוֹר אֲבָא יְהוּדָה לְכְמוֹת שְׁהֵיחָ. וְכָא אֲצֵל רַבּוֹתֵינוּ וְשָׂאל בְּשִׁלּוּמֵן. אָמְרוּן לֵיהּ: מַה אֲבָא יְהוּדָה עֵבִיד? אָמַר לָהּ: עֲשֵׂתָה תְּפִילַתְכֶם פִּירוֹת וּפִירֵי פִירוֹת! אָמְרוּ לֹא: אַף עַל פִּי שְׁנַתְנּוּ אַחֲרֵים יוֹתֵר מִמָּךְ בְּרָאשׁוֹנָה, אוֹתָךְ פֶּתְכְנוּ רֹאשׁ טִימוּס. נְטִלוּהוּ וְהוֹשִׁיבוּהוּ אֲצֵלְכֶם, וְקִרְאוּ עֲלָיו תְּפִסּוּק תְּהֵן (משלי יח) מִתֵּן אָדָם יִרְחִיב לֹא וְלִפְנֵי גְדִלִים יִנְחֶנּוּ.

רבי חייה בר בא עביד פסיקא בתיז בית מדרשא דטיביריא, והוון תפון מן אילין דבר סילני, ופסק הדיא ליטרא דהב, נטלו רבי חייה רבה והושיבו אצלו, וקרא עליו הפסוק הנה מתן אדם ירחיב לו וגו'.

רבי שמעון בן לקיש עאל לבוצרה, והנה תפון חד רבהון רמייא, חס ליה דלא הנה רמאי, אלא שהיה מרמה במצוות, והנה חמי כמה דציבורא פסק והוא פסיק לקבליה. נטלו רבי שמעון בן לקיש והושיבו אצלו וקרא עליו הפסוק הנה מתן אדם ירחיב לו וגו'.

האיש קודם לאשה וכו'. עד כדון בשתייה זה להחיות וזה להחיות, זה לכפות וזה לכפות. הרי שהיה זה להחיות וזה לכפות? נישמעינה מן הדיא דמר רבי יהושע בן לוי בשם רבי אנטונינוס: כסות אשת חבר וחיי עם הארץ – כסות אשת חבר קודמת לחיי עם הארץ מפני כבודו של חבר. לא מר אלא כסות אשת חבר בחיי חבר. אבל אם היה זה להחיות וזה לכפות, אותו שלהחיות – קודם.

אבידתו ואבידת אביו – שלו קודמת. אבידתו ואבידת רבו – שלו קודמת. אבידת אביו ואבידת רבו – של רבו קודמת, שאביו הביאו לחיי העולם הזה, ורבו שלימדו חכמה הביאו לחיי העולם הבא. ורבו שלימדו משנה, לא רבו שלימדו מקרא. אם היה אביו שקול כרבו – אביו קודם. מה הועיל? אמר רבי יוסי בי רבי בון: בשתייה חצי תלמודו מזה וחצי תלמודו מזה.

אבידת אביו שחצי תלמודו ממנו, ואבידת אמו גרושה מאביו מי קודם? אביו הוא שיקדום או עד שיהא כל תלמודו ממנו אבידת רבו שחצי תלמודו הימני ואבידת אמו גרושה מאביו מי קודם? רבו הוא שיקדום, או עד שיהא כל תלמודו הימני!

אבידתו ואבידת אמו ואבידת אביו ואבידת רבו – שלו קודם לאביו. ואביו לאמו. ואמו לרבו. ולא מתניתא היא? האיש קודם לאשה להחיות ולהשיב אבידה; סברין מימר בשאין רבו שם, אתא מימר לך: ואפילו רבו שם.

הוא ואמו ורבו ואביו עומדים בשכי – הוא קודם לאמו, ואמו לרבו, ורבו לאביו. ולא מתניתא היא, האשה קודמת לאיש לכפות ולהוציאה מביית השכיב אבידה; סברין מימר בשאין רבו שם, אתא מימר לך ואפילו רבו שם.

אי זהו רבו שלימדו חכמה? כל שפתח לו תהילה, דברי רבי מאיר. רבי יודה אומר: כל שרוב תלמודו ממנו. רבי יוסי אומר כל שהאיר עיניו במשנתו. אתא רבי אבהו בשם רבי יוחנן, הלכה כמי שהוא אומר כל שרוב תלמודו הימני. ולמה לא פתח לה כרבי יודה? אית תני ומחליף. רב ליעזר קרע על שפתח לו תהילה.

[דף י"ח ע"ב]

שמואל הלץ על שהאיר עיניו במשנתו. ומה האיר עיניו במשנתו? אמר רבי יוסי כרבי בון: מפתח אחד יורד לאמת בית השחי, אחד פותח פיו. ומהו אחד אחד יורד לאמת בית השחי? שהיה שוחה אמה עד שלא יפתח.

רבי חנניה הוה מוסתמדין ברבי חייה בר בא, בציפריין, חמא כל עמא פריי, אמר ליה: למה כל עמא פריי? אמר ליה: רבי יוחנן יתיב דרש בבית מדרשא דרבי בגייה, וכל עמא פריי מישמענייה, אמר בריה רחמנא דחמי לי פירין עד דאנא בחיים! וכל אנדתא פשמית ליה, חויז ממשלי וקהלת.

שניהם עומדין בקלון, האיש קודם לאשה למה? שהאשה דרפן לכן והאיש אין דרפו לכו. מעשה בי רבי יהושע שעלה לרומי, אמרו על תינוק אחד ירושלמי שהיה אדמוני עם יפה עינים וטוב רואי וקווצותיו מסודרות לו תלתלים והוא עומד בקלון, והלך רבי יהושע לכודקו, פיון שהגיע לפתחו נענה רבי יהושע ואמר לו (ישעיה מב) **מי נתן למששה יעקב וישראל לבזים הלוא הי' נענה התינוק ואמר לו: זו חטאנו לו ולא אבו בדרכיו הלוף ולא שמעו בתורתו. מיד זלגו עיניו דמעוהו. ואמר, מעיד אני עלי את השמים ואת הארץ שאיני זו מיכן עד שאפדנו, ופדאו במקוון הרבה ושילחו לארץ ישראל, וקרא עליו הפסוק הוה (איכה ד) בני ציון היקרים וגו'.**

הלכה ה' מתני' בהן קודם ללוי. לוי לישראל. ישראל לממזר. ממזר לנתני. נתני לגר. וגר לעבד משיהרר. אימת? בזמן שפולן שוין, אבל אם היה ממזר תלמיד חכם וכהן גדול עם הארץ, ממזר תלמיד חכם קודם לכהן גדול עם הארץ.

גמרא חכם קודם למלך. מלך קודם לכהן גדול. בהן גדול קודם לנביא. נביא קודם למשוח מלחמה. משוח מלחמה קודם לראש משמר. ראש משמר קודם לבית אב. בית אב קודם למרפל. והמרפל קודם לגיזבר. גיזבר קודם לכהן הדיוט. בהן הדיוט קודם ללוי. לוי לישראל. ישראל לממזר. ממזר לנתני. נתני לגר. וגר לעבד משיהרר. אימת? בזמן שפולן שוין, אבל אם היה ממזר תלמיד חכם וכהן גדול עם הארץ, ממזר תלמיד חכם קודם לכהן גדול עם הארץ.

חכם קודם למלך, חכם שמת - אין לנו פיוצא בו. מלך שמת - כל ישראל ראויין למלכותו.

אמר רבי יוחנן: כל אותן ארבעים יום שעשה משה בהר, היה למד תורה ומשכחה, ובסוף נתנה לו במתנה. כל כך למה? בשביל להחזיר את הפיפשים.

בד דמך רבי סימון בר זבדי, עאל רבי הילי ואפטר עלוי (איוב כח) **כי יש לבסר מוצא וגו' ברזל מעפר יקח וגו',** אילו אם אבדו - יש להן חליפין. אבל תלמיד חכם שמת - מי מביא פיוצא בו?

(איוב סח) **והחכמה מאין תמצא וגו' ונעלמה מעיני כל חי וגו'.** אמר רבי לוי: מה אם אחי יוסף על שמצאו מציאה יצא ליבם, דכתיב (בראשית מב) **ויצא לבם,** אנו שאבדנו רבי סימון בר זבדי על אחת פמה וכמה.

מלך קודם לכהן גדול, דכתיב (מלאים א, א) **והרפבתם את שלמה בני וגו'.** בהן גדול לנביא. דכתיב (מלכים א, ח) **ומשח אותו שם צדוק הכהן ונתן הנביא למלך.** הקדים צדוק לנתן. רבי יונה בשם רבי חמא בר חנינה, נביא מכפת דיוו ורגליו יושב לו בפניו בהן גדול. ומה מעמא? (זכריה ג) **שמע נא יהושע הכהן הגדול אתה וריעה הישבים לפניך.** יכול היו הדיוטות? תלמוד לומר **כי אנשי מופת הוה, ואין מופת אלא נבואה.** הוה מה דת' מר (דברים יג) **ונתן אליך אות או מופת.**

נביא קודם למשונה מלחמה. משונה מלחמה קודם לראש משמר. ראש משמר קודם לראש בית אב. ראש בית אב קודם למרפל. והמרפל קודם לגיזבר. גיזבר קודם לכהן הדיוט. כהן קודם לקוי. לוי לישראל. לא הוא לוי הוא ישראל! אמר רבי אבון: בשעת הדיוכן שנו. אמר רבי אבון:

[דף י"ט ע"א]

גר ומומר לעבוס, מומר קודם מפני מעשה שאירע. מפני מה הכל רצין אחר הגיורת ואין הכל רצין אחר משוחררת? שהגיורת בהזקת משתמרת, ומשוחררת בהזקת הבקר. ומפני מה הכל רצין אחר העעבך? מפני שעסקו רע עם הבריות. אמר רבי יוחנן: אל תאמין בעבד עד שישא עשר דור. (מלכים ב, כח) **בא ישמעאל בן נתניה בן אלישמע מזרע המלוכה ויבה את גדליהו במצפה.**

רבי יהושע בן לוי אמר: ראש וזקן – זקן קודם, שאינו ראש אם אינו זקן. מה טעמא? (דברים כט) **אתם נצבים היום בלכם וגו', וכתוב (יהושע כד) ויאסף יהושע את כל שבטי ישראל שכמה,** משה הקדים ראשים לזקנים, יהושע הקדים זקנים לראשים? משה, על ידי שהיו הכל תלמידיו, הקדים ראשים לזקנים. יהושע על ידי שלא היו הכל תלמידיו, הקדים זקנים לראשים. משה, על שלא צרף להם בכיבוש הארץ, הקדים ראשים לזקנים. יהושע על ידי שצרף להם בכיבוש הארץ, הקדים זקנים לראשים. משה, על ידי שלא נתייגע בתלמוד תורה, הקדים ראשים לזקנים. יהושע על ידי שנתייגע בתלמוד תורה, הקדים זקנים לראשים. רבי יהושע דסיכנין בשם רבי לוי: משה, על ידי שצפה ברוח הקודש שעתידין ישראל להסתפר במלכות, וראשיהן עומדין על גביהן, הקדים ראשים לזקנים.

תני, הסודרן קודם לפילפולן. רבי שמואל אחוי דרבי ברכיה בעי: אפילו ברבי אמי? אמר ליה: מיתבעי מרבי אמי? דהוא סדרן הוא הפילפולן! הדא אמרה, משנה קודם למקרא. ודא מסייעא ליה, דתני רבי שמעון בן יוחי: העוסק במקרא – מידה שאינה מידה. ורבנן עבדין מקרא במשנה.

רבי שמואל בר נחמן אמר: משנה קודם לתלמוד. ומה טעמא? (משלי ד) **קנה חכמה קנה בינה וגו'.** רבי יוחנן אמר: תלמוד קודם למשנה. ומה טעמא? (משלי טו) **קנה חכמה מה טוב מחרוץ.** מה מקוים רבי יוחנן טעמא דרבי שמואל בר בר נחמן, מוס בזול ויין ביוקר, אפשר לעולם להיות בלא יין, אי אפשר לעולם להיות בלא מים! ומה מקוים רבי שמואל בר נחמן טעמא דרבי יוחנן? מלח בזול, פילפולין ביוקר. אפשר לעולם להיות בלא פילפולין, אי אפשר לעולם בלא מלח!

[דף י"ט ע"ב]

לעולם הוי רץ אחר המשנה יותר מן התלמוד. הדא דת מר עד שלא שיקע בו רוב משניות, אבל מששיקע רבי רוב משניות – לעולם הוי רץ אחר התלמוד יותר מן המשנה.

דרש רבי שמואל בריה דרבי יוסי בי רבי בון: (משלי כח) **חכם בעיניו איש עשיר ודל מבין יחקרנו. חכם בעיניו איש עשיר – זה בעל התלמוד. ודל מבין יחקרנו – זה בעל אנדה. לשנים שנכנסו**

לְעִיר. בְּיַד זֶה עֲשֵׂתוֹת שֶׁל זֶהָ, וּבְיַד זֶה פְּרוֹטְרוֹט. זֶה שְׁבִידוֹ עֲשֵׂתוֹת שֶׁל זֶהָ – אֵינּוּ מוֹצִיא וְהָיָה, וְזֶה שְׁבִידוֹ פְּרוֹטְרוֹט – מוֹצִיא וְהָיָה.

דָּרַשׁ רַבִּי אֲחָא: (משלי טז) פֶּלֶס וּמַאֲזֵי מִשְׁפַּט לֵה' מַעֲשֵׂהוּ כָּל אַבְנֵי כִּיס. פֶּלֶס – זֶה הַמְּקָרָא. מַאֲזֵי – זֶה הַמְּשֻׁנָּה. מִשְׁפַּט – זֶה הַתְּלִמּוּד. לֵה' – זֶה הַתּוֹסֶפֶת. מַעֲשֵׂהוּ כָּל אַבְנֵי כִּיס – כּוֹלֵהֶם נִזְמָלִין שְׁכָרוֹן מְכִים אֶחָד.

רַבִּי אֲבָא בַר כְּהֵנָא אָזַל לְחַד אֶתְרָא, אֲשֶׁכַּח רַבִּי לְוִי יְתִיב דְּרַשׁ, (קהלת ו) אִישׁ אֲשֶׁר יִתֵּן לוֹ הָאֱלֹהִים עֶשֶׂר וּנְכָסִים וּכְבוֹד וְאֵינְנו חֹסֵר לְנַפְשׁוֹ מִכָּל אֲשֶׁר יִתְּנֵהוּ וְלֹא יִשְׁלִיטְנוּ הָאֱלֹהִים לְאָכַל מִמֶּנּוּ כִּי אִישׁ נִכְרִי יֵאָכְלֵנוּ. עוֹשֵׁר – זֶה הַמְּקָרָא. נְכָסִים – אֵילוּ הַלְכוֹת. וּכְבוֹד – זֶה הַתּוֹסֶפֶת. וְאֵינְנו חֹסֵר לְנַפְשׁוֹ מִכָּל אֲשֶׁר יִתְּנֵהוּ – אֵילוּ מִשְׁנֵינֹת גְּדוּלוֹת, כְּגוֹן מִשְׁנֵתוֹ שֶׁל רַבִּי חוּנְיָה וּמִשְׁנֵתוֹ שֶׁל רַבִּי הוֹשֻׁעִיָּה וּמִשְׁנֵתוֹ שֶׁל בַּר כְּפָרָא. וְלֹא יִשְׁלִיטְנוּ הָאֱלֹהִים לְאָכַל מִמֶּנּוּ – זֶה בַּעַל אַגְדָּתָא, שְׂאִינּוּ לֹא אוֹסֵר וְלֹא מוֹתִיר, לֹא מְטַמֵּא וְלֹא מְטַהֵר. כִּי אִישׁ נִכְרִי יֵאָכְלֵנוּ – זֶה בַּעַל הַתְּלִמּוּד. קָם רַבִּי אֲבָא בַר כְּהֵנָא וְנִשְׁקִיָּה בְּרֵאשִׁיָּה. אָמַר: זְכִינְתָּה מִיּוֹרִינְהָ יְקִים, תְּזַכִּי מִיּוֹרִינְהָ מִיְתִיב.

בִּיקְשׁוּ לְמִנּוֹת זְקֵנִים, מֵאִיכֵן הֵן מְמַנִּים? מִפְּיִבְרִיָּה אִמְרוּרְחוּ? אָמַר רַבִּי סִימּוֹן: (שופטים א) יְהוּדָה יַעֲלֶה. אָמַר לִיהֵ רַבִּי מְנָא: הֲדָא דִּתְ מוֹר לְמַלְחָמָה, אֲכַל לְמַנּוּי (אסתר א) רֵאִי פְּנֵי הַמֶּלֶךְ הַיְשָׁבִים רֵאשְׁנָה בְּמַלְכוּתָא.

רַבִּי יַעֲקֹב בַר אִידִי בְּשֵׁם רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לְוִי: מַעֲשֵׂה שְׁנַכְנְסוּ זְקֵנִים לְעַלְיִית בֵּית גְּדִיָּא בִּירְחוֹ, וְיִצְתָּה בֵּית קוֹל וְאִמְרָה לְהֵן, יֵשׁ בֵּינֵיכֶם שְׁנַיִם רְאוּיִין לְרוּחַ הַקּוֹדֶשׁ, וְהִלַּל הַגּוֹן אֶחָד מֵהֶן. נִתְּנּוּ עֵינֵיהֶן בְּשִׁמוּאֵל הַקָּטָן.

שׁוּב נִכְנְסוּ זְקֵנִים לְעַלְיִיהָ בִּיבְנָה, וְיִצְתָּה בֵּית קוֹל וְאִמְרָה לְהֵן: יֵשׁ בֵּינֵיכֶם שְׁנַיִם רְאוּיִין לְרוּחַ הַקּוֹדֶשׁ, וְשִׁמוּאֵל הַקָּטָן אֶחָד מֵהֶן. נִתְּנּוּ עֵינֵיהֶם בְּאַלְעָזָר בֶּן הוֹרְקָנוֹס. וְהָיוּ שְׂמִיחִים עַל שְׁהַסְפִּיקָה דַּעְתָּן לְדַעַת רוּחַ הַקּוֹדֶשׁ.

אֵילִין דְּבַר פְּזִי וְדְבַר הוֹשֻׁעִיָּה הָיוּ עֲלִין וְשְׂאֵלִין בְּשִׁלְמִיָּה דְנִשְׂיָא בְּכָל יוֹם, וְהָיוּ בְּלוּמִיָּה עֲלִין קְדֵמָאִי, אֲזֵלוּן אֵילִין דְּבַר פְּזִי וְאֵיתְהַתְּנִין בְּנִשְׂיָאוֹתָא, אֲתוּן בְּעוֹן מִיעוּל קְדָמִי, אֲתוּן וְשְׂאֵלִין לְרַבִּי אִימִי, (שמות כז) וְהִקְמַת אֶת הַמִּשְׁכָּן בְּמִשְׁפַּטוֹ, וְכִי יֵשׁ מִשְׁפַּט לְעַצְמִים! אֲלֵא אִי זֶה קִרְשׁ זָכָה לִינְתָן בְּצַפּוֹן יִנְתָן בְּצַפּוֹן. בְּדָרוֹס יִנְתָן בְּדָרוֹס.

תִּרְתִּין זְרַעִין בְּצִיפְרִין בְּלוּמִיָּה וּפְגַנְיָא, הָיוּ עֲלִין וְשְׂאֵלִין בְּשִׁלְמִיָּה דְנִשְׂיָא בְּכָל יוֹם, וְהָיוּ בְּלוּמִיָּה עֲלִין קְדֵמָאִין וּנְפִקִין קְדָמָאִי. אֲזֵלוּן פְּגַנְיָא וְזָכוּן לְאוֹרֵייתָא, אֲתוּן בְּעוֹן מִיעוּל קְדָמָאִי. אִישְׁתַּאֲלַת לְרַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לְקִישׁ, שְׂאֵלָה רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לְקִישׁ לְרַבִּי יוֹחָנָן. עֵאל רַבִּי יוֹחָנָן וְדַרְשָׁה בְּבֵית מִדְרָשָׁא דְרַבִּי בְּנִיָּה, אֲפִילוּ מִמּוֹר תְּלִמִיד חָכֵם וְכַהֵן גְּדוֹל עִם הָאֲרִי, מִמּוֹר תְּלִמִיד חָכֵם קוֹדֵם לְכַהֵן גְּדוֹל עִם הָאֲרִי. סְבָרִין מִימֵר לִפְדוּת וְלַתְּחִיּוֹת וְלְכַסּוֹת, הָא לִישׁוּבָה לֹא. אָמַר רַבִּי אֲבוּן אֶפֶר לִישׁוּבָה. וְזַמְּה מַעֲמָא? (משלי א) יְקַרְהָ הִיא מִפְּנֵינִים וְאֲפִילוּ מוֹדָה שְׁהוּא נִכְנָס לְפָנֵי וְלְפָנִים.

הַדְרִין עֲלֵךְ כַּהֵן מְשִׁיחַ שְׁחָטָא וְסָלְקָא לָהּ מִסְכְּתָא דְהוֹרְיֹת וְכוּלְיָהּ סִידְרָא דְנִזְיָקִין

הדרן עלך מסכת היריות והדרן עלך, דעמן עלך מסכת היריות ודעתך עלן, לא נתנשי מגן מסכת היריות ולא תתנשי מן, לא בעלמא הדין ולא בעלמא דאחי: (גי' ע"א)

זיה רעון מלפניך זי אלהינו ואלהי אבותינו, שתהא תורתך אמנותנו בעולם הזה, ותהא עמנו לעולם הבא:

תניא בר פסא. רמי בר פסא. נחמן בר פסא. אחאי בר פסא. אבא מרי בר פסא. רביש בר פסא. סורחב בר פסא. אדא בר פסא. דרו בר פסא:

הערב נא זי אלהינו את דברי תורתך פבינו ובפיפיות עמך בית ישראל, ונתיה בלנו אנהנו ונאעאינו ונאעאי עמך בית ישראל בלנו יודעי שקמך ולומדי תורתך: מאיבי תחמני מצותך, מי לעולם היא לי: זיה לבי תמים בחקך, למען לא אבוש: לעולם לא אשכח פקודיך, כי כם חיינני: ברוך אתה זי, למדני חקך: אמון אמון אמן סלה ועד:

מודים אנהנו לפניך זי אלהינו ואלהי אבותינו, ששמת חלקנו מיושבי בית המדרש, ולא שמת חלקנו מיושבי קרנות. שאנו משימים והם משימים. אנו משימים לדברי תורה, והם משימים לדברים בטלים. אנו עמלים והם עמלים, אנו עמלים ומקבלים שכר, והם עמלים ואינם מקבלים שכר. אנו רצים והם רצים, אנו רצים לחיי העולם הבא, והם רצים לבאר שחת, שנאמר ואתה אלהים תורידם לבאר שחת, אנשי דמים ומרמה לא יחצו ימיהם, ונאני אבטח בך:

זיה רעון מלפניך זי אלהי, כשם שעורנתי לפימסכת היריות, בן מעורני להתחיל מסכתות וספרים אחרים ולסיקום, ללמוד וללמד לשמור ולעשות ולקיים את כל דברי תלמוד תורתך באהבה:

זכות כל המנאים ונאמוראים ותלמידי חכמים, נעמוד לי ולזרעי, שלא תמוש התורה מפי ורפי ונרעי ונרעי עד עולם.

ותתקם בי, בהתהלך מנחה אחר, בשכבך תשמר עליך, וחקיצות היא תשיחך:

כי בי ירבו ימך, ויוסיפו לך שנות חיים: אורך ימים בימינו, בשמאלה עשר וקבוד: זי עז לעמו: זי יקרך את עמו בשלום:

מסכת נדה

פרק ראשון

[דף א' ע"א]

הלכה א' מתני' שמיא אומר: כל הנשים - דיין שעתן. הלל אומר: מפקידה לפקידה, אפילו לזימים הרבה. וחקמים אומרים: לא כדברי זה ולא כדברי זה, אלא מעת לעת ממעטת על יד מפקידה לפקידה, ומפקידה לפקידה ממעטת על יד מעת לעת.

כל אישה שיש לה ווסת - דייה שעתה. והמשמשות בעדים - הרי זו בפקידה, וממעטת על יד מעת לעת, ועל יד מפקידה לפקידה.

גמרא מהו דיין שעתן? שאינן מטמאות טהרות למפרע.

והחקמים אומרים: לא כדברי זה ולא כדברי זה, לא בשמיא שלא נתן כוין לדבריו, ולא בהלל שהפליג על מודותיו. אלא מעת לעת ממעטת על יד מפקידה לפקידה, וממעטת על יד מעת לעת.

ביצד "מעת לעת ממעטת על יד מפקידה לפקידה"? בדקה עצמה בשני בשבת, וראת בהמישי בשבת - איז טמא אלא עד מעת לעת דארבעתא.

ביצד "מפקידה לפקידה ממעטת על יד מעת לעת"? בדקה בשחרית וראת במנחה - איז טמא אלא עד שחרית.

תמן תנינן: השרץ שנמצא במבוי - מטמא למפרע.

רבי אמי בעי: מתניתא דלא בשמיא!

אמר רבי יוסי: אין לית הוא בשמאי, אפילו בהלל לית היא! ולא מודה הלל במבוי שהוא מתכבד ושטף של גשמים עובר בו – שהוא טהור!

שמאי אומר: הך אשה, על ידי שהיא רגילה במי רגלים – עשו אותה במבוי שהוא מתכבד ושטף של גשמים עובר בו – והוא טהור.

עד גדון בשפדקה ומצתה נגוב,

[דף א' ע"ב]

בדקה ומצתה טהור? רבי אמי בשם רב, רבי בא בשם רב יהודה: בדקה ומצתה טהור – אסורה לביתה עד שיתנגב מעיניה.

חד רבי טובי, אמר בשם רבי אבהו: אסורה לביתה עד מעת לעת.

אמר רבי יעקב בר אבהו: בד סליקית להבא, שמעיתה מן כל רבנן: מותרת לביתה מיד.

הוון בעיי מימר: מאן דמר מותרת לביתה – מפקידה היא למעט מעת לעת, ומאן דמר אסורה לביתה – אינה מפקידה למעט מעת לעת.

ואפילו כמאן דמר אסורה לביתה – מפקידה היא למעט מעת לעת. ולמה היא אסורה לביתה? שמתוד שהיא מתרגלת בדמים טהורין – היא מתרגלת בדמים טמאין.

בדקה ומצתה ספק – פשיטא אינה מפקידה למעט מעת לעת.

הוא עצמו מהו שייטמא בספק? נישמעניה מן הדא: מוטום ואנדרוגינם שראו – דיין שעתן. מה את שמע מינה? אמר רבי יוסי: מוטום ואנדרוגינם – ספק, ומעת לעת – ספק, ואין ספק לספק.

וכא – ראיתה ספק, ומעת לעת ספק, ואין ספק לספק.

הונא בר חייה אומר: מעת לעת שאמרו – לקדשים אכל לא לטהרות.

התיב רב הודא: והתני: מעשה בריכה אחת בעייתלו שהפסיקה לה שלש עונות ולא ראת, ואחר כך ראת, ובה מעשה לפני חכמים, ואמרו: דייה שעתה. וכי יש קדשים בעייתלו? אלא בשנעשו לטהרת הקודש.

ולא כהילין הן? תיפתר: שנעשו לטהרת מי טהאת, שמי טהאת חמורין מן הקודש.

תני: מעת לעת שאמרו – תולין אכל לא שורפין. והנה רבי זעירא חדי בה.

אשבח תני: הרואה בתם – מטמא למפרע. ומה היא מטמאה? האוכלין והמשקים, והמושבות והמושבות, ומקולקלת למינינה, ומטמא את בועלה למפרע.

מַסְכַּת בְּבֵא מְצִיעָא פְּרָק שִׁישִׁי

ו, א אין פוסקין על הפרות עד שיצא השער, אפלו ישנות הולכות מארבע - אין פוסקין על התדשות מארבע, עד שיצא השער לחדש ולישון. יצא שער לאחרים, אף על פי שאין לו - מתר לקוץ הימנו. במה דברים אמורים? בזמן שמוצא לקח באותו השער, אבל אם היו לקוטות והולכות מארבע, והוא אינו מוצא לקח, אלא משלשה - הרי זה אינו פוסק עד שיצא השער ללוקט ולמוכר, ופוסק עמו על הגדיש של תבואה, ועל העביט של ענבים, ועל המעטים של זיתים, אף על פי שלא יצא השער. אבל אחרים לא יקיצו על גביו. ופוסק עמו על הזבל באשפות כל ימות השנה, אף על פי שאין לזה - יש לזה.

ו, ב אין פוסקים על הביצים של יוצר, אלא עד שיעשו. אמר רבי יוסי: במה דברים אמורים? באלו העושים בעפר לכן, אבל באלו העושים בעפר שחור, כגון כפר חנניא וחברותיה, כפר שיחין וחברותיה - מתר לקוץ. שאף על פי שאין לזה יש לזה. אין פוסקין על החלב ועל הגזין, אלא עד שיעשו. התחיל לחלב - מתר לקוץ. התחיל לגז - מתר לקוץ. אין פוסקין, לא על האפרוחין ולא על הפרגיות, ולא על הדגים בטבריא, ולא חבילי קש. אבל פוסקין על הביצים, ועל הצפרים, ועל הדגים, שבשאר כל מקומות, ועל חבילי עצים. זה הפלל: כל שיש לו גרן - קוצץ עמו כשער גרן. וכך שאין לו גרן - קוצץ עמו כל שעה שירצה.

ו, ג היו לפניו מאה צאן, ואמר לו: הרי גזיהם של אלו עשויות עליך במאה של

זהב - מתר. מליטרא כף וכך - אסור. אם יש לו - מתר לגז ולתן לו. היו לפניו מאה כר, אמר לו: קמה זו עשויה עליך במאה של זהב - מתר. בכור כף וכך - אסור. ואם יש לו - מתר לקצר ולתן לו. ואמר אדם לחברו: הילך מאתים וזו על מה ששדך עושה, ובלבד שלא יאמר לו מארבע בסלע, מסאתים בסלע, מלוח אדם את אריסיו מארבע בסלע, מסאתים בסלע, במה דברים אמורים? בזמן שלא ירד לתוך שדהו, אבל אם ירד לתוך שדהו - הרי הוא ככל אדם. פוסק אדם עם אריסיו לזרע להוצאה - הרי זה אסור. ולא עוד, אלא אפלו זרע והוסיף בסאתים - לא יוציאם לאמצע לתוך שדהו, עד שיעשה עליו דמים, פסק הימנו חטין, ונתן לו שעורין, שעורין ונתן לו חטין - אסור. לא יאמר לו: הילך מנה וצא קח לך מן השוק, אלא לוקח ונותן לו. ואמר אדם לחברו: הלוני חבית אחת של יין, עד שיבא בני, או עד שאפתח את הדות. היתה לו חבית בתוך הדות, ונפתח הדות ונפלה ונשברה, אף על פי שתיב באחרייתה - מתר. והלל אוסר. למה זה דומה? לנותן מעות לחברו לתן לו פרות בגרן, ונגנבו, או אבדו - חייב באחרייתן. אם פחתו או הותרו - חייב להעמיד לו.

ו, ד לקח הימנו לגין וחצי לגין, רביעית ושמנינית - רשאי שיאמר לו: תן לי מיד בפחות, ואינו חושש משום רבית. כיוצא בו, הלוקח מקח מחברו על מנת לתן לו מכאן ועד שנים עשר חדש, רשאי שיאמר לו: תן לי מיד בפחות, ואינו חושש משום רבית. המוכר יין ושמן לחברו כל ימות השנה - חייב להעמיד לו כדרך שהעמיד בקוטלזין², ולא יהא מוכר את החבית

² שוק למכירת יינות.

בשְׁלֹשָׁה שְׁעָרִים, וְאִם הָיָה מְסַבֵּב וְהוֹתִיר - מוֹכֵר אֶת הַשְּׂאֵר בְּאִיזָה מִהֵן שִׁירְצָה. אֲגַרְי-מְמוֹן³ הָיָה בִירוּשָׁלַיִם, וְלֹא הָיוּ מְכוֹנְנִים עַל הַשְּׁעָרִים, אֲלָא עַל הַמְדוּת, כְּשֶׁהִיָּתָה חֲבִית נִמְכָּרָה בִירוּשָׁלַיִם בְּשִׁלְשָׁה שְׁעָרִים, פִּיָּה שׂוּלְיָהּ וְאֶמְצָעָה.

וְהָ אֹמֵר אָדָם לְחִבְרוּ: יִלְךְ חֲמוּרֵי עֲמָךְ הַיּוֹם, וְשִׁלְךְ עֲמִי לְמַחֵר. תַּחֲרַשׁ פְּרִתִי עֲמָךְ הַיּוֹם וְשִׁלְךְ עֲמִי לְמַחֵר. אֲבָל לֹא יֹאמֵר לוֹ: חֲמוּרֵי עֲמָךְ הַיּוֹם לְמַזְרַח וְשִׁלְךְ עֲמִי לְמַחֵר בְּמַעֲרָב, תַּחֲרַשׁ פְּרִתִי עֲמָךְ הַיּוֹם בְּמַזְרַח וְשִׁלְךְ עֲמִי לְמַחֵר בְּמַעֲרָב, וְאִם הָיָה שֶׁכָּר שָׁוָה - הָרִי זֶה מֵתָר. רַבִּי יְהוּדָה אֹמֵר: כָּל יְמֵי הַגְּרִיד אֶחָד, וְכֹל יְמֵי הַרְבִּיעָה אֶחָד. הָאוֹמֵר לְפוֹעַל: 'הִילְךְ מִנָּה זֶה, וְיֵהָא בִּידְךָ שִׁתְעַשֶּׂה עֲמִי בַפְעֻלָּה בְּגֵרָן מְדִינַר לַיּוֹם', וְהָיָה יָפָה סֹלַע בְּיוֹם - מֵתָר. הַנּוֹתֵן מְעוֹת לְחִבְרוּ לְתַן לוֹ פְרוֹת בְּגֵרָן - חֵיב לְהַעֲמִיד לוֹ בְּשַׁעַר בֵּינוֹנִי. וְאִיזָה שְׁעַר בֵּינוֹנִי הָיָה הוֹלְכוֹת מִשְׁמוֹנָה וְתִשְׁעָה וּמַעֲשָׂרָה - נוֹתֵן לוֹ מִתְשַׁעָּה. בְּשַׁעַר הַזּוּל - נוֹתֵן לוֹ בְּשַׁעַר הַזּוּל. בְּשַׁעַר הַיֶּקֶר - נוֹתֵן לוֹ כְּשַׁעַר הַיֶּקֶר. רַבִּי יְהוּדָה אֹמֵר: לְעוֹלָם נוֹתֵן לוֹ כְּשַׁעַר הַזּוּל. לֹא יֹאמֵר לוֹ: 'תֵּן לִי כְּשַׁעַר הַזּוּל', אֲלָא אֹמֵר לוֹ: 'תֵּן לִי מְעוֹתֵי שְׁלוֹקַח אֲנִי בְהֵן כְּשַׁעַר הַזּוּל'. בְּמָה דְבָרִים אֲמוּרִים? בְּזִמְן שְׂמוּצָא לְקַח בְּכָל מְעוֹת שְׁנֵתָן לוֹ, אֲבָל אֵינוֹ מוּצָא לְקַח אֲלָא כּוֹר אֶחָד בְּסֹלַע - נוֹתֵן לוֹ כּוֹר אֶחָד בְּסֹלַע, וְהַשְּׂאֵר נוֹתֵן לוֹ כְּשַׁעַר בֵּינוֹנִי.

וְרַבִּי נַחֲמִיָּה וְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב פּוֹטְרִין בְּלִבְלָר, וּפְטָרוּ אֶת הַמְּלוּהַ מִלְּלִקוֹת מִפְּנֵי שֶׁהוּא בְּקוּם עֲשָׂה. אָמַר רַבִּי יוֹסִי:

בּוֹא וְרָאָה כַּמָּה סְמוּיּוֹת עֵינֵיהֶם שֶׁל מְלוֹי רַבִּית. אָדָם קוֹרָא לְחִבְרוּ "עוֹבֵד כּוֹכְבִים וּמַגְלָה עֲרִיּוֹת וְשׁוֹפֵף דְּמִים" - מְבַקֵּשׁ שִׁפּוֹל עֲמוֹ לְחַיִּים, וְהֵלָה מְבִיא אֶת הַלְּבָלָר, וְאֶת הַקְּלָמוֹס, וְאֶת הַדִּיּוֹ, וְאֶת הַשְּׁטָר וְאֶת הַעֲדִים, וְאוֹמֵר: בּוֹאוּ וְכַתְּבוּ עֲלֵינוּ שְׂאִין לוֹ חֵלֶק בְּמִי שִׁפּוֹקֵד עַל הַרְבִּית, וְכוֹתֵב וּמַעֲלָה בְּעַרְכָּאִים, וְכֹפֵר בְּמִי שֹׁמֵר וְהָיָה הַעוֹלָם, הָא לְמַדְתָּ, שְׁמִלּוֹי בְּרַבִּית כּוֹפְרִין בְּעַקְרָא. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אֹמֵר: יֵתֵר עַל מָה שְׁמַרְוִיחִין - הֵן מִתְחַיְבִין, שֶׁהֵן עוֹשִׂין אֶת הַתּוֹרָה פְּלִסְטָר, וְאֶת מֹשֶׁה טַפֵּשׁ, וְאוֹמְרִין: אֵילּוּ הָיָה מֹשֶׁה יוֹדֵעַ שֶׁכֶּף אָנוּ מְרוֹיחִין - לֹא הָיָה כּוֹתְבוֹ. רַבִּי עֲקִיבָא אָמַר: קֶשֶׁה רַבִּית, שְׂאֵף שְׂאֵלֵת שְׁלוֹם רַבִּית. כִּיֶּצֶד? וְהוּא שְׂלֹא שְׂאֵל בְּשִׁלּוּמוֹ מִיָּמָיו, עַד שְׁלוּהַ הַיָּמָנוּ, הַקְּדִים לוֹ שְׂאֵלֵת שְׁלוֹם, הָיוּ אֵף שְׂאֵלֵת שְׁלוֹם - רַבִּית.

רַבִּי שְׁמַעְיָה אֹמֵר: כָּל שֵׁישׁ לוֹ מְעוֹת וְאֵין מְלוּהַ אוֹתָן בְּרַבִּית, עֲלֵינוּ הַכְּתוּב אֹמֵר (תְּהִלִּים טו, ה): "כִּסְפוֹ לֹא נָתַן בְּנִשְׁךְ עוֹשֶׂה אֱלֹהִים לֹא יִמוּט לְעוֹלָם", הָא לְמַדְתָּ, שְׁמִלּוֹי רַבִּית מִתְמוֹטְטִין וְהוֹלְכִים מִן הַעוֹלָם. מְטָמוּט זֶה אֵינִי יוֹדֵעַ מָה הוּא, כְּעִנְיַן שְׁנֶאֱמַר (מִשְׁלֵי כד, יא): "הִצַּל לְקַחִים לְמוֹת" וְגו'.

מִסְכַּת בְּבֵא מְצִיעָא פֶּרֶק שְׁבִיעִי

ז, א הַשּׁוֹכֵר אֶת הַפּוֹעֲלִים, בֵּין שֶׁהִטְעוּ אֶת בַּעַל הַבַּיִת וּבֵין שֶׁבַעַל הַבַּיִת הִטְעָה אוֹתָן - אֵין לָהֶם זֶה עַל זֶה אֲלָא תַרְעוּמוֹת. בְּמָה דְבָרִים אֲמוּרִים? בְּזִמְן שִׁלְא הֵלְכוּ, אֲבָל שֶׁכָּר הַחֲמֵרִין וְהֵלְכוּ וְלֹא מְצָאוּ; שֶׁכָּר אֶת הַפּוֹעֲלִים וְהֵלְכוּ וּמְצָאוּ אֶת הַשְּׂדֵה כְּשֶׁהִיא לְחָה - נוֹתֵן לָהֶם שְׁכָרָם מְשָׁלֵם, שְׂאֵינוֹ דוּמָה

³ יש כמה שגורסים כאן כמילה אחת: איגראנאסין או אגראסין - פירושו: הממונים להלקות את מעותי המזוט.

שְׁהִבְרִיא, לֹא יֹאמֵר לוֹ: טוֹל מֵה שֶׁהִבֵּאתָ
בְּשִׁכְרְךָ! אֲלֵא נֹתֵן לוֹ שְׁכָרוֹ מִשְּׁלָם.

ז, ג, הַשׁוֹכֵר אֶת הַפּוֹעֵל לְחַרֵּשׁ - לֹא יֹאמֵר לוֹ:
בֹּא וְנִכְשׁ. לְנִכְשׁ - לֹא יֹאמֵר לוֹ: בֹּא וְחָרוּשׁ.
לְחַרֵּשׁ בְּשָׂדֶה זו - לֹא יֹאמֵר לוֹ: בֹּא וְחָרוּשׁ
בְּשָׂדֶה אַחֶרֶת. לְנִכְשׁ בְּשָׂדֶה זו - לֹא יֹאמֵר לוֹ:
בֹּא וְנִכְשׁ בְּשָׂדֶה אַחֶרֶת. שְׁכָרוֹ לְנִכְשׁ וְגַמֵּר
אֶת שְׂדֵהוּ - לֹא יֹאמֵר לוֹ: בֹּא וְעַדֵּר שְׁתֵּי
גִפְנִים. שְׁכָרוֹ לְעַדֵּר וְגַמֵּר אֶת שְׂדֵהוּ - לֹא
יֹאמֵר לוֹ: בֹּא וְנִכְשׁ אֶת שְׁתֵּי גִפְנִים. גַּמֵּר
בְּחִרְשׁוֹ הַיּוֹם - לֹא יֹאמֵר לוֹ: בֹּא וְחָרוּשׁ
בְּשָׂדֶה אַחֶרֶת, שִׁיאֵמֵר לוֹ: פְּרִינֵס לִי מִלְּאֲכָה
מִתּוֹךְ שֶׁלָּךְ אוֹ תֵּן לִי שְׁכָרִי בְּמֵה שֶׁעָשִׂיתִי.
גַּמֵּר נְכוּשׁ בְּחִצּוֹת הַיּוֹם - לֹא יֹאמֵר לוֹ: בֹּא
וְנִכְשׁ בְּשָׂדֶה אַחֶרֶת, שִׁיאֵמֵר לוֹ פְּרִינֵס לִי
מִלְּאֲכָה [מִתּוֹךְ] שֶׁלָּךְ אוֹ תֵּן לִי שְׁכָרִי בְּמֵה
שֶׁעָשִׂיתִי, וְכֵן הוּא שֶׁגַּמֵּר חֲרִישׁוֹ בְּחִצֵּי הַיּוֹם
- לֹא יֹאמֵר לוֹ: הַרְיֵנִי חוֹרֵשׁ בְּשָׂדֶה פְּלוֹנִי.
גַּמֵּר אֶת נְכוּשׁוֹ בְּחִצֵּי הַיּוֹם - לֹא יֹאמֵר לוֹ:
הַרְיֵנִי מְנַכֵּשׁ עִמָּךְ בְּשָׂדֶה פְּלוֹנִי, וְאִם הִתְנַהֵּ
עָלֶיךָ מִתְחַלֵּה עַל מְנַת כֵּן - הַרִי זֶה מְתֵר.
רְשָׁאֵי בְעַל הַבַּיִת לְשִׁנּוֹתוֹ לְמִלְּאֲכָה קֵלָה,
אֲבָל לֹא לְמִלְּאֲכָה חֲמוּרָה. הֵא כִּיצַד? שְׁכָרוֹ
לְנִכְשׁ בְּשָׂדֵהוּ, וְגַמֵּר אֶת שְׂדֵהוּ, אוֹמֵר לוֹ
מִדְּעָתוֹ: בֹּא וְעַדֵּר שְׁתֵּי גִפְנִים. שְׁכָרוֹ לְעַדֵּר,
וְגַמֵּר אֶת שְׂדֵהוּ, אוֹמֵר לוֹ עַל כְּרָחוּ: בֹּא
וְנִכְשׁ שְׁתֵּי גִפְנִים.

ז, ד, הַשׁוֹכֵר אֶת הַפּוֹעֵל לְעִשׂוֹת בְּתוֹךְ שְׁלוֹ,
וְטַעוּ וְעָשׂוּ בְּתוֹךְ שֶׁל חֲבֵרוֹ - הוּא נֹתֵן לָהֶם
שְׁכָרָן מִשְּׁלָם, וְחוֹזֵר וְנוֹטֵל מִבְּעַל הַבַּיִת מֵה
שֶׁהֵנּוּ אוֹתוֹ. הֲרָאֵם בְּתוֹךְ שְׁלוֹ, וְהִלְכוּ וְעָשׂוּ
בְּתוֹךְ שֶׁל חֲבֵרוֹ, הוּא אֵינִי נֹתֵן לָהֶם כְּלוּם,
וְהֵן הוֹלְכִין וְנוֹטְלִים מִבְּעַל הַבַּיִת, מֵה
שֶׁהֵנּוּ אוֹתוֹ.

הַעוֹשֶׂה מְלֵאכָה לְיוֹשֵׁב בְּטַל, וְאֵינוֹ דוֹמֵה
הֵבֵא טַעוּן לְכֹא רִיקָן. בְּמֵה דְבָרִים אֲמוּרִים?
בְּזִמְן שֶׁלֹּא הִתְחִילוּ, אֲבָל אִם הִתְחִילוּ - הַרִי
אֵלוֹ שְׁמִין לָהֶם. כִּיצַד? קִבְּלוּ הִימְנוּ קָמָה
לְקַצֵּר בְּשִׁתֵּי סַלְעִים, קַצֵּר חִצְיָה וְהִנִּיחַ
חִצְיָה. טְלִית לְאַרְג בְּשִׁתֵּי סַלְעִים, אֲרַג חִצְיָה
וְהִנִּיחַ חִצְיָה - הַרִי אֵלוֹ שְׁמִין לוֹ, אִם הָיָה מֵה
שֶׁעָשָׂה יָפֵה שֶׁשָּׂה דִינְרִין - נֹתֵן לוֹ סַלַע, אוֹ
יְגַמֵּר מִלְּאֲכָתוֹ. וְאִם הָיָה יָפֵה סַלַע - נֹתֵן לוֹ
סַלַע. רַבִּי דוּסָא אוֹמֵר: שְׁמִין עַל מֵה שֶׁעָתִיד
לְהַעֲשׂוֹת, אִם הָיָה מֵה שֶׁעָתִיד לְהַעֲשׂוֹת יָפֵה
חֲמֻשָּׁה דִינְרִין - נֹתֵן לוֹ שֶׁקֶל, אוֹ יְגַמֵּר
מִלְּאֲכָתוֹ. וְאִם הָיָה יָפֵה שֶׁקֶל - נֹתֵן לוֹ
שֶׁקֶל. בְּמֵה דְבָרִים אֲמוּרִים? בְּדָבָר שֶׁאֵינוֹ
אֲבוּד, אֲבָל דְּבַר הָאֲבוּד - שׁוֹכֵר עָלֶיְהֵן אוֹ
מִטְעֵן. כִּיצַד? אוֹמֵר לוֹ סַלַע פְּסַקְתִּי לָךְ,
הַרְיֵנִי נֹתֵן לָךְ שְׁתֵּים, הִלָּךְ וְשׁוֹכֵר מִמְּקוֹם
אַחֵר - בָּא וְנוֹטֵל מִזֶּה וְנֹתֵן לָזֶה. בְּמֵה דְבָרִים
אֲמוּרִים? בְּזִמְן שֶׁפּוֹסֵק עָלָיו בְּמְקוֹם שֶׁאֵינוֹ
מוֹצֵא לְשׁוֹר, אֲבָל רָאָה חֲמֵרִין מִמְּשֻׁמְשִׁין
וּבְאֵין, וְאָמֵר לוֹ צֵא וּשְׁכּוֹר לָךְ אֶחָד מֵאלוֹ -
אֵין לוֹ עָלָיו אֲלֵא תַרְעֻמָּת.

ז, ב, הַשׁוֹכֵר אֶת הַסְּפִינָה וּפְרָקָה עָלָיו בְּאֲמֻצַּע
הַנָּמָל - אֵין לוֹ עָלָיו אֲלֵא תַרְעֻמָּת. הַשׁוֹכֵר
אֶת הַפּוֹעֵל וּמַת לוֹ מַת, אוֹ שֶׁאֲחֻזְתּוֹ חֲמָה -
הַרִי אֵלוֹ שְׁמִין לוֹ. כִּיצַד שְׁמִין לוֹ? אִם הָיָה
שְׁכִיר חֲדָשׁ - נֹתֵן לוֹ לְפִי שְׁכִירוֹתוֹ. קִבְּלָן
- נֹתֵן לוֹ לְפִי קִבְּלוֹתוֹ. הַשׁוֹכֵר אֶת הַפּוֹעֵל
לְהֵבִיא שְׁלִיחוֹת מִמְּקוֹם לְמְקוֹם, וְהִלָּךְ וְלֹא
הִבִּיא - נֹתֵן לוֹ שְׁכָרוֹ מִשְּׁלָם. הַשׁוֹכֵר אֶת
הַפּוֹעֵל לְהֵבִיא קְנִים וְדוֹקֻנִים לְכָרֶם, וְהִלָּךְ
וְלֹא הִבִּיא - נֹתֵן לוֹ שְׁכָרוֹ מִשְּׁלָם. הַשׁוֹכֵר
אֶת הַפּוֹעֵל לְהֵבִיא עֲנָבִים וְתַפּוּחִים
וְדִרְמִסְקָנוֹת⁴ לְחוּלָה, וְהִלָּךְ וּמִצָּאוֹ שְׁמַת, אוֹ

⁴ פרי הבא מעיר דמשק ונקרא על שמה.

מחשבין לפי נפשות, ואין משנין ממנהג הולכי שירא. ספינה שהיתה באה ביים, ועמד עליה נחשול והקלו ממשאה - מחשבין לפי משאוי ואין מחשבין לפי נפשות, ואין הספנין משנין ממנהג הולכי שירא. המשפיר לחברו ספינה או קרון - מחשבין לפי משאוי ולפי נפשות, ואין מחשבין לפי ממון.

ז, ח גרדי שהניח גר בצד הבגד ודלק - חיב לשלם, מפני שהוא כנושא שכר. נפלה עליו מפלת, עד שלא נגמר מלאכתו - חיב. משנגמרה מלאכתו, אם הודיע לבצעליו - פטור. ואם לאו - חיב. גמרו ונגנב או אבד, אם הודיע בו לבצעליו - פטור. ואם לאו - חיב.

ז, ט אמר לו: 'חלוק אמרתי לך'. והוא אומר: 'טלית אמרת לי' - על בעל הבית להביא ראיה. רבי יהודה אומר: אם היה עושה אצל בעל הבית - יקבל בעל הבית את שלו. אצל אמן ובעל הבית נכנס ויוצא עליו - יקבל בעל הבית את שלו. אצל אמן ואין בעל הבית נכנס ויוצא עליו - אמן צריך להביא ראיה. אמר לו: סלע אמרתי לך, והוא אומר: שתיים אמרת לי, כל זמן שאצל אמן - בעל הבית צריך להביא ראיה. אצל בעל הבית ובתוך זמנו - אמן צריך להביא ראיה. אחר זמנו - גרדי נשבע ונוטל.

ז, י הנותן כליו לאמן לעשות לו ונגמרה מלאכתו, ונגנב או שאבד עד שלא נתקבל שכרו - הרי הוא כנושא שכר. משנתקבל שכרו - הרי הוא כשומר חנם. אימתי? בזמן שתבעו ואומר לו: בא וטול את שלך. לא תבעו ולא אמר לו: בא וטול את שלך, אף על פי שמתקבל שכרו - הרי הוא כנושא שכר. האומר לחברו: השאלני ואשאלך, שמור לי ואשמר לך - הרי הוא כשומר חנם,

ז, ה השוכר את החמור והבריקה או נשתתה - אינו חיב להעמיד לו חמור. מתה או שנטלתה אנגריא - חיב להעמיד לו חמור. רבי שמעון בן אלעזר אומר: אם בדרך הליכתה נטלה - אינו חיב להעמיד לו חמור. אם שלא כדרך הליכתה נטלה - חיב להעמיד לו חמור. וכן היה רבי שמעון בן אלעזר אומר: האומר לחברו שכור לי חמורך וארכב עליה מכאן ועד מקום פלוני והבריקה או נשתתה - חיב להעמיד לו חמור. השוכר את הפועל ונזדמנה לו אנגריא, לא יאמר: הרי זה לפניך! אלא נותן שכרו כמה שעשה. המשפיר בהמה לחברו - לא ישנה לו את הבהמה. השפיר לו חמור - לא ישיבנו על הפרד. פרד - לא ישיבנו על הסוס. סוס - לא ישיבנו בקרון.

ז, ו השוכר את החמור להביא לתך חטין והביא ששה עשר שעורין - פטור. אם הוסיף על משאו - חיב, וכמה יוסיף על משאו ויהא חיב? סומכוס אומר משום רבי מאיר: קב לכתף, שלשה סאין לעגלה וספינה לפי מה שהיא. השוכר את החמור להרכיב איש - לא ירכיב אשה. אשה - מרכיב איש. להרכיב אשה - מרכיב אשה עליה, בין מעברת בין מיניקה. השוכר את החמור לרכב עליה - בעל הבית נותן כסותו ומזונותיו וכל כלי תשמישו. יתר על כן - חמר מעכב על ידו. חמר נותן שעורים ותבן ומזונותיו עד שמגיע ללינה, יתר על כן - בעל הבית מעכב על ידו. השוכר את החמור וטענו דברים האסורים, נטלם ממנו חרמין או מוכסין - חיב, ואם הודיעו שהוא מוכס כדרך המוכסין - פטור.

ז, ז שירא שהיתה במדבר, ונפל עליה גיס וטרפה - מחשבין לפי ממון ואין מחשבין לפי נפשות. ואם שלחו תיר לפניהם - אף

וְאִינוּ עָלָיו כְּנוֹשָׂא שְׂכָר. אָבָא שְׂאוּל אֹמֵר: מִתָּר אָדָם לְהַשְׁכִּיר מִשְׁכּוֹנוֹ שֶׁל עֲנִי בְּפָחוֹת, וְשֶׁל עֲשִׂיר - אֵין רְשָׁאֵי לִיגַע בּוֹ.

מִסְכַּת בָּבָא מְצִיעָא פְּרָק שְׁמִינִי

ח,א הַשׁוֹכֵר אֶת הַפּוֹעֵל לְשִׁמּוֹר לּוֹ אֶת הַפְּרָה, לְשִׁמּוֹר לּוֹ אֶת הַתֵּינּוֹק - אֵין נוֹתֵן לוֹ שְׂכָרוֹ שֶׁל שַׁבָּת. לְפִיכָף - אֵין אֲחֲרִייתָן עָלָיו בְּשַׁבָּת. וְאִם הָיָה שְׂכִיר שַׁבָּת, שְׂכִיר חֲדָשׁ, שְׂכִיר שָׁנָה, שְׂכִיר שְׁבוּעָה - נוֹתֵן לוֹ שְׂכָרוֹ שֶׁל שַׁבָּת, לְפִיכָף אֲחֲרִייתָן עָלָיו בְּשַׁבָּת. וְאִם הָיָה שְׂכִיר שַׁבָּת - לֹא יֹאמֵר לוֹ: תֵּן לִי שְׂכָרִי שֶׁל שַׁבָּת, אֲלֹא אֹמֵר לוֹ: תֵּן לִי שְׂכָרִי שֶׁל עֶשְׂרֵה יָמִים.

ח,ב אֵין הַפּוֹעֵל רְשָׁאֵי לַעֲשׂוֹת מִלֵּאכְתּוֹ בְּלִילָה וְלַהֲשַׁכִּיר אֶת עֲצָמוֹ בַּיּוֹם, לְחַרֵּשׁ בְּפִרְתּוֹ עֲרֵבִית וְלַהֲשַׁכִּירָהּ שַׁחְרִית, לֹא יִהְיֶה מְרַעֵיב וּמְסַגֵּף אֶת עֲצָמוֹ וּמֵאֲכִיל מְזוֹנוֹתָיו מִפְּנֵי גִזְלֵי מִלֵּאכְתּוֹ שֶׁל בַּעַל הַבַּיִת. רְשָׁאֵין פּוֹעֲלִין לֵאֲכַל פֶּתֶן בְּצִיר כְּדֵי שִׂיאֲכֻלוֹ עֲנָבִים הֶרְבֵּה. וְרְשָׁאֵי בַּעַל הַבַּיִת לְהַשְׁקוֹתָן יַיִן, כְּדֵי שֶׁלֹּא יֵאָכְלוּ עֲנָבִים הֶרְבֵּה, רְשָׁאֵי בַּעַל הַבַּיִת לְהַרְעִיב וּלְסַגֵּף אֶת פִּרְתּוֹ, כְּדֵי שֶׁתֹּאכַל הֶרְבֵּה בְּשַׁעָה שְׂדֵשָׁה. וְרְשָׁאֵי הַשׁוֹכֵר לְהֵאָכִילָהּ פְּקִיעִין עֲמִיר כְּדֵי שֶׁלֹּא תֹאכַל הֶרְבֵּה בְּשַׁעָה שְׂדֵשָׁה.

ח,ג חֲמוֹר וְגַמֵּל אוֹכְלִין מִמִּשְׁאָאֵי שֶׁעַל גִּבָּן בְּדֶרֶךְ הַלֵּיתָן, וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יִטּוּל בִּידוֹ וַיֵּאָכִילֶם. הָיָה מְשַׁמֵּר אֲרַבְעָה וַחֲמִשָּׁה מִקְּשָׁאוֹת - לֹא יִהְיֶה מְמַלֵּא כְּרֶסוֹ מֵאֲחַת מֵהֶן, אֲלֹא אוֹכֵל מִכָּל אַחַת וְאַחַת לְפִי חֶשְׁבוֹן. רַבִּי יוֹסִי בֶן רַבִּי יְהוּדָה אֹמֵר: מַה "דִּישׁ" מֵיחַד, דְּבָר שֶׁעוֹשֶׂה בִּידָיו וּבְרַגְלָיו וּבְגוּפוֹ, יֵצֵא

עוֹשֶׂה בִּידָיו אָבָל לֹא בְּרַגְלָיו, בְּרַגְלָיו אָבָל לֹא בְּגוּפוֹ. מַה "דִּישׁ" מֵיחַד, דְּבָר שֶׁלֹּא נִגְמְרָה מִלֵּאכְתּוֹ, יֵצֵא הֵלֶשׁ וְהַמְקַטֵּף וְהַאוֹפֶה שֶׁנִּגְמְרָה מִלֵּאכְתּוֹ. מַה "דִּישׁ" מֵיחַד, דְּבָר שֶׁגְדוּלָּיו מִן הָאָרֶץ, יֵצֵא הַחֹלֵב וְהַמְחַבֵּץ וְהַמְגַבֵּן, דְּבָר שֶׁאֵין גְּדוּלָּיו מִן הָאָרֶץ. מַה "דִּישׁ" מֵיחַד דְּבָר הַתְלוּשׁ מִן הַקֶּרֶע, יֵצֵא הַמְנַכֵּשׁ בְּשׁוּם וּבְבַצְלִים - דְּבָר הַמְחַבֵּר בְּקֶרֶע. מַה "דִּישׁ" מֵיחַד, דְּבָר שֶׁלֹּא נִגְמְרָה מִלֵּאכְתּוֹ לְמַעֲשְׂרוֹת, יֵצֵא הַבּוֹדֵל בְּתַמְרִים וּבְגִרוֹגְרוֹת, דְּבָר שֶׁנִּגְמְרָה מִלֵּאכְתּוֹ לְמַעֲשְׂרוֹת, כָּל שֶׁאֵינוֹ כִּיּוֹצֵא בּוֹ בְּאֵל עֲשׂוֹת הַמַּעֲשְׂרוֹת, אֲסוּר אַחַר גְּרָם לוֹ. שְׂכָרוֹ סֵתֶם - פּוֹדֶה וּמֵאֲכִיל, מַעֲשֵׂר וּמֵאֲכִיל, וְאִם קִצְצֵן עִמּוֹ - הֲרִי זֶה אֵינוֹ אוֹכֵל. כָּל שֶׁהוּא כִּיּוֹצֵא בּוֹ אֵינוֹ בְּאֵל עֲשׂוֹת הַמַּעֲשְׂרוֹת - הֲתֵר אַחַר גְּרָם לוֹ. שְׂכָרוֹ סֵתֶם - הֲרִי זֶה אֵינוֹ אוֹכֵל, וְאִם קִצְצֵן עִמּוֹ - הֲרִי זֶה אוֹכֵל.

ח,ד אוֹכֵל פּוֹעֵל עַד שֶׁלֹּא יִתְחַיל בְּמִלֵּאכָה אֲשַׁכּוּל אֶפְלוֹ בְּדִינָר, וְקִשּׁוֹת אֶפְלוֹ בְּדִינָר, וְכוֹתֵבֶת אֶפְלוֹ בְּטָרִיסִית, מִשּׁוּם רַבִּי אֶלְעָזָר חֶסְמָא אָמְרוּ: לֹא יֵאָכַל פּוֹעֵל יֵתֵר עַל שְׂכָרוֹ, וְחֻכְמִים מִתִּירִין.

ח,ה הַאוֹכֵל מִן הַתּוֹרָה - לֹא יִקַּלֵּף בְּתֵאנִים וְלֹא יִמְצֵץ בְּעֲנָבִים. הַעוֹשֶׂה כָּכָל גּוּפוֹ - אוֹכֵל בְּכָל שַׁעָה שִׁירְצָה. רַבִּי יְהוּדָה אֹמֵר: אֵינוֹ אוֹכֵל אֲלֵא בְּשַׁעָה שְׁפוּרָק, וּבְשַׁעָה שְׁטוּעָן, מִפְּנֵי גִזְלֵי מִלֵּאכְתּוֹ שֶׁל בַּעַל הַבַּיִת.

ח,ו הַמְרַכֵּס⁶ בְּתַבּוּאָה אֵינוֹ מִשּׁוּם "כֹּל תַּחֲסֵם", אָבָל מִפְּנֵי מְרֵאִית הָעֵינַן מִבֵּיא קְרַצְטְלִין⁷ וְתוֹלָה בְּפִיהָ. יִשְׂרָאֵל הִדָּשׁ בְּפִרְתּוֹ שֶׁל עוֹבֵד כּוֹכָבִים - עוֹבֵר מִשּׁוּם "כֹּל תַּחֲסֵם". וְעוֹבֵד כּוֹכָבִים הִדָּשׁ בְּפִרְתּוֹ שֶׁל

⁶ שורים שעורים במים ומייבשים אותן בתנור והפרשות דשות עליו

כדי להסיר קליפתן.

יִשְׂרָאֵל - אֵינוֹ עוֹבֵר מִשּׁוֹם "בֵּל תַּחֲסֹם". דָּשׁ תְּרוּמָה וּמַעֲשֵׂה - עוֹבֵר מִשּׁוֹם "בֵּל תַּחֲסֹם". כִּיצַד הוּא עוֹשֶׂה? מְבִיא קַפִּיפּוֹת וְתוֹלֵה בְצִוְאֵי בְהֵמָה וְנוֹתֵן לוֹ לְתוֹכָהּ חֲלִין מֵאוֹתוֹ הַמֵּיִן. הַחֹסֶם אֶת הַפֶּרֶה - לֹא יַפְחוֹת לָהּ מִשְׁשֵׁת קִבִּין. הַחֹסֶם אֶת הַפֶּרֶה, וְהַמְזוּג אֶת הַפֶּרֶה - פֶּטוּר, אֵין לָךְ שֶׁהוּא חֵיֵב, אֲלֹא הִנְהוּג וְהַמְנַהֵיג בִּלְבַד. אֵימַת אָמְרוּ שׁוֹמֵר חֲנֹם נִשְׁבַּע וְיֹוצֵא? בּוֹמֵן שֶׁשְּׁמֵר כְּדַרְךְ הַשׁוֹמְרִין, נַעַל כְּרֹאֵי נִתְּנוּ בַמַּקְטוּרִין לְאַחֲרֵיוּ בַפְּנֵדָתוֹ וּפִיָּה לְמַעְלָה, בְּשִׁדָּה וּבַמַּגְדָּל וְנַעַל בַּפְּנָיו וְאָבַד - הָרִי זֶה נִשְׁבַּע וְיֹוצֵא. אִם יֵשׁ עֵדִים שֶׁעָשָׂה כֵּן - פֶּטוּר מִן הַשְּׁבוּעָה. נַעַל שְׁלֹא כְּרֹאֵי, קֶשֶׁר שְׁלֹא כְּרֹאֵי, נִתְּנוּ בַמַּקְטוּרִין וְהַפְּשִׁילוֹ לַפְּנֵי בַפְּנֵדָתוֹ וּפִיָּה לְמַטָּה, נִתְּנוּ בַפְּרֹפְנֵדָתוֹ, אוֹ שִׁנְתָנוּ בְּרֵאשׁ גָּגוֹ וְנִגְנַב אוֹ שֶׁאָבַד - חֵיֵב. נִתְּנוּ בַמָּקוֹם שֶׁנִּתְּן אֶת שְׁלוֹ, אִם רֹאֵי לְשִׁמְרָה - פֶּטוּר. וְאִם לֹא - חֵיֵב. אֵיזְהוּ שׁוֹכֵר? שׁוֹכֵר מִמֶּנּוּ בְהֵמָה, שׁוֹכֵר מִמֶּנּוּ פְלִים, אֵיזְהוּ הוּא נוֹשֵׂא שְׂכָר? שְׂכָרוֹ לְשִׁמּוֹר לוֹ אֶת הַבְּהֵמָה, שְׂכָרוֹ לְשִׁמּוֹר לוֹ אֶת הַכֶּלִים, וְהִלְכָה לְמָקוֹם גְּדוּדֵי חַיָּה וְלִיסְטִים, טְרַפְתָּהּ חַיָּה אוֹ שְׁנַטְלוּהָ לְסִטִּים - הָרִי זֶה אֲנִס. הוֹלִיכָה לְמָקוֹם גְּדוּדֵי חַיָּה וְלִיסְטִים, טְרַפְתָּהּ חַיָּה אוֹ שְׁנַטְלוּהָ לְסִטִּים - אֵין זֶה אֲנִס. מֵתָה כְּדַרְכָּה - הָרִי זֶה אֲנִס. סִגְפָה וּמֵתָה - אֵין זֶה אֲנִס. עֲלֵתָה לְרֵאשֵׁי הַצּוֹקִין וְנִפְלָה - הָרִי זֶה אֲנִס. הֶעֱלָה לְרֵאשֵׁי הַצּוֹקִין וְנִפְלָה - אֵינוֹ אֲנִס. אֵלוֹ הֵן אוֹנְסִין שֶׁשׁוֹמֵר שְׂכָר פֶּטוּר בָּהֵן: כְּגוֹן שֶׁהוּא אוֹמֵר (אֵיּוֹב א, טו): "וְתוֹפֵל שָׁבָא וְתַקְחֶם" וְגו'. זָאֵב אֶחָד - אֵינוֹ אֲנִס. שְׁנֵי זָאֵבִים - אֲנִס. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: בִּשְׁעַת מִשְׁלַחַת זָאֵבִים - אֵין זָאֵב אֶחָד אֲנִס. גִּנְבַּ אֶחָד - אֵין אֲנִס. שְׁנֵי גִנְבִים - אֲנִס. רַבִּי יְהוּדָה

אוֹמֵר: אִם הָיָה מְזִין - אֵין גִּנְבַּ אֶחָד אֲנִס. רוּעָה שֶׁהָיָה סוֹמֵא וְכֹא זָאֵב וְטָרַף, אָרִי וְדָרַס - פֶּטוּר. הַנִּיחַ מִקְלוֹ וְתִרְמִילוֹ עָלֶיהָ - חֵיֵב. רָעָה שֶׁהִנִּיחַ צֶאֱנוּ וְנִכְנַס לְעִיר, וְכֹאֵו לְסִטִּים וְנִטְלוּם, רוֹאֵין אוֹתוֹ כְּאֵלוֹ הוּא שֵׁם, אִם יְכוּל לְהַצִּיל - חֵיֵב. וְאִם לֹא - פֶּטוּר.

ח, מִתְּנָה שׁוֹמֵר חֲנֹם לְהִיּוֹת כְּשׁוֹאֵל, וְהַשׁוֹאֵל לְהִיּוֹת כְּשׁוֹמֵר חֲנֹם, וְהַשׁוֹאֵל לְהִיּוֹת כְּנוֹשֵׂא שְׂכָר, וְהַשׁוֹכֵר כְּנוֹשֵׂא שְׂכָר, וְהַשׁוֹכֵר אֶת הַפֶּרֶה וְכֹא וְהַעֲמִידָה עַל אָבוֹס בְּעַלְיָהּ, וְנִגְנַבָה אוֹ אָבְדָה, אִם הוֹדִיעַ בָּהּ לְבַעֲלִים - פֶּטוּר. וְאִם לֹא - חֵיֵב.

ח, הַשׁוֹאֵל אֶת הַפֶּרֶה, וְשָׂאֵל בְּעַלָּה עִמָּה. הַשׁוֹכֵר אֶת הַפֶּרֶה וְשָׂכַר בְּעַלָּה עִמָּה, שְׂאֵלָה וְשָׂאֵל בְּעַלָּה, שְׂכָרָה וְשָׂכַר בְּעַלָּה, שְׂאֵלָה וְשָׂכַר בְּעַלָּה, שְׂכָרָה וְשָׂאֵל בְּעַלָּה וּמֵתָה אוֹ נִשְׁבְּרָה, אֵין עַל פִּי שֶׁהַבַּעֲלִים עוֹמְדִין וְחוֹרְשִׁין בַּמָּקוֹם אַחֵר, נִפְלָה וּמֵתָה - פֶּטוּר, שְׁנֹאֵמֵר (שְׁמוֹת כב, יג): "אִם בְּעַלְיוֹ עִמּוֹ לֹא יִשְׁלֹם". שְׂאֵלָה וְאַחֵר כֶּךָ שְׂאֵל בְּעַלְיָהּ, שְׂכָרָה וְאַחֵר כֶּךָ שְׂכָר בְּעַלְיָהּ, שְׂאֵלָה וְאַחֵר כֶּךָ שְׂכָר בְּעַלְיָהּ, אוֹ נִשְׁבְּרָה, אֵין עַל פִּי שֶׁהַבַּעֲלִים עוֹמְדִין וְחוֹרְשִׁים עַל גְּבַהּ, וְנִפְלָה וּמֵתָה - חֵיֵב, שְׁנֹאֵמֵר (שְׁמוֹת כב, יג): "בְּעַלְיוֹ אֵין עִמּוֹ שְׁלֹם יִשְׁלֹם". הָרִי הֵיא מִשְׂאֵלֶת לָךְ הַיּוֹם שֶׁתִּשְׁמֵר לִי חֲבֵרְתָהּ לְמַחֵר, הָרִי חֲבֵרְתָהּ מִשְׂאֵלֶת לָךְ הַיּוֹם שֶׁתִּשְׁמֵרְנָה לִי לְמַחֵר, מִשְׂאֵלֶת לָךְ עַד חִצּוֹת שֶׁתִּשְׁמֵרְנָה לִי מִחִצּוֹת וְלַמַּעְלָה, הָרִי הֵיא מִשְׂאֵלֶת לָךְ עַד חִצּוֹת שֶׁתִּשְׁמֵר לִי חֲבֵרְתָהּ מִחִצּוֹת וְלַמַּעְלָה, הָרִי חֲבֵרְתָהּ מִשְׂאֵלֶת לָךְ עַד חִצּוֹת שֶׁתִּשְׁמֵרְנָה לִי מִחִצּוֹת, הָרִי הֵיא מִשְׂאֵלֶת לָךְ

לְעֲצֹמוֹ. הַשְּׁתַּפִּין שְׁמַחְלוֹ לָהֶם הַמוֹכְסִים -
 מֵה שְׁמַחְלוֹ, מַחְלוֹ לְאַמְצַע. וְאִם אָמְרוּ:
 'בְּשִׁבְיֵל פְּלוּנֵי מַחְלָנוּ - מֵה שְׁמַחְלוֹ, מַחְלוֹ
 לוֹ. הַגִּבְאֵין וְהַמוֹכְסִין - תְּשׁוּבְתָן קָשָׁה,
 וּמַחְזִירִין לְמַכְרִין, וְהַשָּׂאָר - עוֹשִׂין בְּהֵן
 צְרִכֵי רַבִּים.

ח,י הַשׁוֹכֵר חֲנוּת מִחֲבֵרוֹ - אֵין פְּחוּת מִשְׁנֵים
 עֶשֶׂר חֲדָשׁ. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה בְּמֵה דְבָרִים
 אָמְרוּרִים? שְׁחַל שְׁנַיִם עֶשֶׂר שְׁלוֹ לְהִיּוֹת
 לְמוֹצָאֵי הַחֵג, אָבָל אִם חָל שְׁנַיִם עֶשֶׂר חֲדָשׁ
 לְהִיּוֹת לְמוֹצָאֵי הַפֶּסַח - נוֹתַנִּין לוֹ שְׁלֹשׁ
 רְגָלִים עַד שִׁיגְבֵה כָּל הַקָּפוֹ. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן
 גַּמְלִיאֵל אָמַר: שֵׁל נַחְתוּמִין וְשֵׁל צְבָעִים
 שְׁלֹשׁ שָׁנִים, מִפְּנֵי שְׁעִסְקָן מְרַבֵּה, כְּשִׁאֲמְרוּ
 שְׁלֹשִׁים יוֹם וְכִשְׁאֲמְרוּ שְׁנַיִם עֶשֶׂר חֲדָשׁ, לֹא
 שְׂיִדוּר בּוֹ שְׁלֹשִׁים יוֹם וְלֹא שְׂיִדוּר בּוֹ שְׁנַיִם
 עֶשֶׂר חֲדָשׁ, אֲלֹא שְׂיִדוּיעֵנוּ קֹדֶם שְׁלֹשִׁים יוֹם,
 שְׂיִדוּיעֵנוּ קֹדֶם שְׁנַיִם עֶשֶׂר חֲדָשׁ. וְכִשֶּׁם שְׂאִין
 הַשׁוֹכֵר רִשְׁאֵי לְפָנוֹת עַד שְׁעָה שְׂיִדוּיעֵנוּ, כִּךְ
 אֵין הַמְשַׁכֵּר רִשְׁאֵי לְפָנוֹת עַד שְׁעָה שְׂיִדוּיעֵ.
 גַּת - כָּל שְׁעַת הַגַּת. בַּד - כָּל שְׁעַת הַבַּד.
 וְצִירָה⁸ - אֵין פְּחוּת מִשְׁנֵים עֶשֶׂר חֲדָשׁ. אָמַר
 רַבִּי נַחֲמִיָּה: בְּמֵה דְבָרִים אָמְרוּרִים? בְּאֵלוֹ
 הָעוֹשִׂין בְּעַפְּרָ שְׁחוּר, אָבָל בְּאֵלוֹ הָעוֹשִׂין
 בְּעַפְּרָ לְבָן - כּוֹנֵס אֶת גְּרָנוֹ וּמִסְתַּלֵּק.

ח,יא הַשׁוֹאֵל פְּגִדָק מִחֲבֵרוֹ לְלִינָה - אֵין
 פְּחוּת מִיּוֹם אֶחָד. לְשִׁבְיֵתָה - אֵין פְּחוּת מִשְׁנֵי
 יָמִים. לְנִשְׁוֹאִין - אֵין פְּחוּת מִשְׁלֹשִׁים יוֹם.
 הַשׁוֹאֵל מִחֲבֵרוֹ חֲלוֹק לִילָךְ בּוֹ לְבֵית הָאָבֶל -
 כְּדֵי שִׁילָךְ וְיַחְזוֹר. לְבֵית הַמְּשֻׁתָּה - כָּל הַיּוֹם.
 לְבֵית הָאָבֶל וּלְבֵית הַמְּשֻׁתָּה שְׁלוֹ - אֵין פְּחוּת
 מִשְׁבַּעַת יָמִים. רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר: אֵין פְּחוּת
 מִן שְׁתֵּי שַׁבָּתוֹת, מִפְּנֵי שְׁבִית חֲמִיּוֹ בְּאֵין
 אֲצִלוֹ שַׁבַּת שְׁנִיָּה. וְכֵן הִיָּה רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן

מַחְצוֹת וּלְמַעְלָה שֶׁתִּשְׁמַר לִי חֲבָרְתָּה עַד
 חֲצוֹת - הָרִי הֵן כְּשׁוֹמְרֵי חֲנָם, וְאִינוּ אֲלֹא
 כְּנוֹשְׂאֵי שְׂכָר, בֵּין שְׁשָׂאֵלָה הַיּוֹם וּשְׂכָרָה
 לְמַחַר, בֵּין שְׂכָרָה הַיּוֹם וְשָׂאֵלָה לְמַחַר, אוֹ
 שְׁהִיוּ שְׁתַּיִם, אַחַת שְׁאוּלָה וְאַחַת שְׂכוּרָה, זֶה
 אוֹמֵר אֵינִי יוֹדֵעַ, וְזֶה אוֹמֵר אֵינִי יוֹדֵעַ -
 יִחְלָקוּ. זֶה אוֹמֵר שְׁאוּלָה, וְזֶה אוֹמֵר שְׂכוּרָה
 - הָרִי זֶה נִשְׁבַּע וְנוֹטֵל, וְאִינוּ מִשְׁלֵם, שְׁכָל
 הַנִּשְׁבָּעִים שַׁבְּתוֹרָה נִשְׁבָּעִים וְאֵין מִשְׁלָמִין;
 דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. וְחֲכָמִים אוֹמְרִים: הַמוֹצֵיאַ
 מִחֲבֵרוֹ עָלָיו הָרְאִיָּה. הַמוֹכֵר פֶּרֶה לְחֲבֵרוֹ,
 וְנִמְצְאָתָה מַעֲבֵרַת וְיִלְדָה, זֶה אוֹמֵר בְּרִשׁוּתִי
 יִלְדָה, וְהִלָּה שׁוֹתֵק - זָכָה. זֶה אוֹמֵר אֵינִי
 יוֹדֵעַ, וְזֶה אוֹמֵר אֵינִי יוֹדֵעַ - יִחְלָקוּ. זֶה אוֹמֵר
 בְּרִשׁוּתִי, וְזֶה אוֹמֵר בְּרִשׁוּתִי - הָרִי זֶה נִשְׁבַּע
 וְאִינוּ מִשְׁלֵם, שְׁכָל הַנִּשְׁבָּעִין שַׁבְּתוֹרָה
 נִשְׁבָּעִין וְלֹא מִשְׁלָמִין; דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי
 יְהוּדָה אוֹמֵר: לְעוֹלָם הוֹלֵךְ בַּחֲזָקַת הַמוֹכֵר.
 וְחֲכָמִים אוֹמְרִים: הַמוֹצֵיאַ מִחֲבֵרוֹ עָלָיו
 הָרְאִיָּה. וְכֵן הַמוֹכֵר שַׁפְּחָה לְחֲבֵרוֹ וְנִמְצְאָתָה
 מַעֲבֵרַת וְיִלְדָה, זֶה אוֹמֵר בְּרִשׁוּתִי יִלְדָה
 וְהִלָּה שׁוֹתֵק - זָכָה. זֶה אוֹמֵר אֵינִי יוֹדֵעַ, וְזֶה
 אוֹמֵר אֵינִי יוֹדֵעַ - יִחְלָקוּ. זֶה אוֹמֵר בְּרִשׁוּתִי
 וְזֶה אוֹמֵר בְּרִשׁוּתִי - הָרִי זֶה נִשְׁבַּע וְאִינוּ
 מִשְׁלֵם, שְׁכָל הַנִּשְׁבָּעִין שַׁבְּתוֹרָה נִשְׁבָּעִין
 וְלֹא מִשְׁלָמִין; דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. וְחֲכָמִים
 אוֹמְרִים: אֵין נִשְׁבָּעִין לֹא עַל הָעֲבָדִים וְלֹא
 עַל הַשְּׁטָרוֹת וְלֹא עַל הַקְּרָקְעוֹת.

ח,יב שִׁירָא שְׁהִיתָה בְּאָה בַּמְדָּבָר, וְנִפְּלָ עָלֶיָּהּ
 גִּיס, וְעָמַד אֶחָד מֵהֶן וְהִצִּיל - מֵה שְׁהִצִּיל,
 הִצִּיל לְאַמְצַע. וְאִם הִתְנָה עִמָּהֶן בְּבֵית דִּין -
 מֵה שְׁהִצִּיל, הִצִּיל לְעֲצֹמוֹ. חֲמַרִּין שְׁהִיוּ
 מְהַלְכִין בְּדַרְךְ, וְנִפְּלוּ עָלֵיהֶם לְסֻטִים, וְעָמַד
 אֶחָד מֵהֶן וְהִצִּיל, מֵה שְׁהִצִּיל, הִצִּיל לְאַמְצַע.
 וְאִם נִתְּנוּ לוֹ רִשׁוּת - מֵה שְׁהִצִּיל, הִצִּיל

⁸ בית היוצר, מקום שעושים שם כלי חרס.

גְּמִילָאֵל אומר: האומר לחברו השאילני חֲלוּקָה, וְאֵלַי וְאֶבְקַר אֶת אֲבָא שְׁהוּא חוּלָה, וְהֵלֶךְ וּמָצְאוּ שְׁמַת - קורע ומשלים את נזקה. שְׁאֵלוּ הֵימְנוּ סֶתֶם - אין רשאי לגע בו.

ח,יב השוכר בית מחברו - ממחה בידו על מקום התנור, ואין ממחה בידו על מקום הכירה. שֹׁכֵר הֵימְנו חָצֵר - אין ממחה בידו, לא על מקום התנור ולא על מקום הכירה, אלא מעמיד את התנור במקום הראוי לו, ואת הכירה במקום הראוי לה. הַזָּבֵל הַיּוֹצֵא מִן הַחָצֵר, מה שהוא קולט באויר - הרי הוא שְׁלוּ, שִׁבְרַפֶּת וְשִׁבְחָצֵר - הרי הן של בעל חצר.

ח,יג המשפיר בית לחברו ונתננע, אומר לו: הרי שלך לפניך, הקדישו - הדר בו מעלה שֹׁכֵר לְהַקְדֵּשׁ. השוכר בית מחברו, מעמיד בו רחים של חמור, אבל לא רחים של יד, ולא מרתף מפני שמכחישים את הכתלים. ולא יגדל בו את התרנגולים מפני שהן מחטטין את הכתלים. ולא יעשה בתוכו מכתשת קבועה מפני שמזיע את הכתלים. ולא יעשה רפת בקר ולא אוצר של תבואה.

ח,יד המשפיר בית לחברו בשנים עשר זהובין לשנה - הרי זה מחלקן כל ימות השנה עד אדר. נתעברה שנה, זה אומר עד אדר ראשון, וזה אומר עד אדר שני - חולקין ביניהן. עד סוף אדר, זה אומר עד סוף אדר ראשון וזה אומר עד סוף אדר שני - חולקין ביניהן. המשפיר בית לחברו, ונפל - חיב להעמיד לו בית. היה מקרה בארזים - לא יקרנו בשקמים. בשקמים - לא יקרנו בארזים. היו בו חלונות - אינו רשאי שלא לפתח בו חלונות. לא היו בו חלונות - אינו רשאי לפתח בו חלונות. אימתו? בזמן

שֹׁכְרוּ לְזִמְן מְרַבָּה, אֲבָל שֹׁכְרוּ מִמְנוּ לְזִמְן מַעֲט - אומר לו הרי שלך לפניך.

מִסְכַּת בְּבֵא מְצִיעָא פֶּרֶק תְּשִׁיעִי

ט,א השוכר את השדה מחברו, והיה בה תבואה לקצר, ענבים לכצר, זיתים למסוק - הרי אלו שמין אותה. ושמין לו תבואה קצורה, ענבים בצורות, זיתים מסוקין - אין שמין לו. הניחה ויצא, והיה בה תבואה לקצר, ענבים לכצר, זיתים למסוק - הרי אלו שמין לו. כיצד שמין לו? אם היה שכיר - נוהגין לו לפי שכירותו, קבלן לפי קבלנותו.

ט,ב החוכר שדה בית השלחין מחברו - אין פחות משנים עשר חדש, שדה בית הבעל - כונס את גרנו ומסתלק, שדה בית השלחין אני שוכר ממך, שדה בית האילן אני שוכר להעמיד לו מעין אחר, וחיב להעמיד לו אילן אחר, שדה בית השלחין זה אני שוכר ממך, שדה בית האילן זה אני שוכר ממך, יבש המעין נקצץ האילן - חיב להעמיד לו מעין אחר, שדה בית האילן - מנכה לו מן חכורו. השוכר שדה מחברו והיו בו אילנות, מקום שנהגו להשכיר אילנות עם השדות - הרי הן של שוכר. בפני עצמן - הרי הן של משפיר.

ט,ג הלוקח שדה קיצה מחברו, והיו בה תפוחין ורמונים. רבן שמעון בן גמליאל אומר: כל שלא היה בכלל הקנין - הרי הוא של מוכר. עשה בדרך אחר עד שלא כלה הקנין - הרי הוא של לוקח. משיכלה הקנין - הרי הוא של מוכר. השוכר שדה ירק מחברו, והיה בו שורה של ירק אחר - הרי הוא של לוקח, ואם היה מקצה בפני עצמו - הרי הוא של מוכר. החוכר שדה מחברו -

9 מוכר לו את השדה לפירות קיץ שבה.

לא יהא נרה שנה וזרעה שנה, אלא נר חציה וזרע חציה, כדי שיהא לו מאין לגבות. השוכר שדה מחברו, והיה נרה שנה וזרעה שנה אחת - לא יאמר לו לגרן, תן לי חכרי של שתי שנים, אלא נותן לו של שנה שנה בפני עצמה. השם קמתו של חברו בעשרת כורין חטין, ועשתה בפחות או ביותר - נותן לו שומו. רבי יהודה אומר: עשתה בפחות - נותן לו שומו. ביתר - נותן לו כל מה שהשדה עושה. רבי יוסי אומר: עולה ויורד עמו, וכשם שהלקיחה בכסף בשטר ובחזקה, כך שכירה בכסף בשטר ובחזקה.

ט, ד המקבל שדה מחברו, מקום שנהגו לתן פול בשעורין - נותן פול בשעורין שעורים כפלים בחטים - נותן כפלים בחטים, וכל דבר שמתקבל לאוצר. רבי יהודה אומר: עדשים וכרשינין - הרי הן כחטין. וכל דבר שמתקבל לאוצר. מקום שנהגו להושיב שומר למחצה לשליש ולרביע - יושיבו. ואין משנין ממנהג המדינה.

ט, ה המקבל שדה מחברו משזכה בה הובירה - שמין אותה כמה ראויה היא לעשות ונותן לו, ואין שמין אותה כנגד שדות שבצדה, שמא זו נירה וזו אינה נירה זו, מזבלת וזו אינה מזבלת, זו מטיבה וזו אינה מטיבה, אלא שמין אותה כמה היא ראויה לעשות, ונותן לו, שכותב לו: "אם אוביר ולא אעביד אשלם במיטבא". המקבל שדה מחברו ולא עשתה, אם יש בה

כדי להעמיד כרי - חייב לטפל בה, שכך הוא כותב לו: "אנא אניר ואזרע ואדוש ואקצר ואוקים כריא ואת תיתי ותיסב פלגא בעבורא ובתבנא ואנא בעמלי ובנפקת ידי פלגא". וכשם ששדה הזרע אם יש בה כדי להעמיד כרי - מטפל בה, כך שדה בית האילן, אם יש בה כדי להעמיד יציאותיו - מטפל בה. ואם לאו - אין מטפל בה. המקבל שדה מחברו - קוצר ומעמר ודש וזורה. הפליין¹⁰, והחפורות¹¹, הסנטר¹², והאנקולמוס¹³ - באים ונוטלים מן האמצע. הבירין¹⁴, והבלין¹⁵, הספר, וההפן¹⁶, בזמן שבאין מכח בעל הבית - נוטלין מכח בעל הבית. מכח אריס - נוטלים מכח אריס. ואין משנין ממנהג המדינה.

ט, ו המקבל שדה מחברו, ומת, לא יאמר לבניו: "תנו לי מה שאכל אביכם". וכן הן לא יאמרו לו: "תן לנו מה שעשה אבינו", אלא שמין לו. המקבל שדה מחברו, ורעה שנה ראשונה ולא צמחה, כופין אותו לזרעה שניה, שניה ולא צמחה - אין כופין אותו לזרעה שלישית.

ט, ז המוכר זרעוני גנה לחברו זרעים שאינן נאכלין, זרען ולא צמחו - חייב באחריותן. זרעים הנאכלים, זרען ולא צמחו - אין חייבין באחריותן. ואם התנה עליו מתחלה לזרע - חייב באחריותן. מה נותן לו? דמי הזרע. ויש אומרים: כל יציאותיו. המקבל שדה מחברו לטע - הרי זה מקבל עליו עשר

¹⁴ ממונה על בארות מים לרחיצה.

¹⁵ מחמם מרחצאות.

¹⁶ או זה שממונה לשטוף זרם מים אחרי העבודה כדי לשטוף את הזיעה. ויש גורסים והספן, שמעביר את המגיעים לשדה בספינה על גבי נהר.

¹⁰ המודדים את השדות.

¹¹ חפירת בורות.

¹² הממונה מן העיר להגיד ולהראות תחומי השדות של מי זה ושל מי זה.

¹³ סופר ממונה לכתוב מספר הבתים והשדות וכמה מס יש

לגבות מהם.

בִּירְאוֹת לְבַיִת סָאָה. יִתָּר עַל כֵּן, מְגַלְגֵּלִין עֲלֵינוּ אֶת הַכֹּל.

ט, ח הַמְקַבֵּל שְׂדֵה מַחְבְּרוֹ לְטַע, מְקוֹם שֶׁנֶּהְגוּ לְהִיּוֹת נוֹטֵעַ עַל אַרְבַּע אַרְבַּע, וְעַל חֲמֵשׁ חֲמֵשׁ, וְעַל שֵׁשׁ שֵׁשׁ, וְעַל שִׁבְעַת שִׁבְעַת, וְאִין מְשַׁנָּה מִמְּנַהֵג הַמְדִינָה. הַמְקַבֵּל שְׂדֵה מַחְבְּרוֹ לְטַע. עַד מָתִי חֵיב לְטַפֵּל בְּנִטְעוֹת? עַד כְּדֵי שִׁיחֻלוּ. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: בְּתַאנִּים מְשִׁיעֶכְבוּ הַמַּחְרְשָׁה. הַמְקַבֵּל כָּרֶם מַחְבְּרוֹ - חֵיב לְטַפֵּל בוֹ, עַד שִׁיעֲשֻׁנָה יִין זֵיתִים, עַד שִׁיעֲשֹׂם צְבוֹר פִּשְׁתָּן, עַד שִׁיעֲשֻׁנוּ קוֹרְצִין - חוֹלֵק וְנוֹתֵן לוֹ. זֶה מְכַנִּים חֲלָקוֹ לְעִיר, וְזֶה מְכַנִּים חֲלָקוֹ לְעִיר. הַמְקַבֵּל שְׂדֵה תַּאנִּים מַחְבְּרוֹ, מְקוֹם שֶׁנֶּהְגוּ לְעֲשׂוֹתָן קְצִיעוֹת - עוֹשֶׂה אוֹתָן קְצִיעוֹת, גְּרוּגְרוֹת - עוֹשֶׂה אוֹתָן גְּרוּגְרוֹת. דְּבַלָּה - עוֹשֶׂה אוֹתָן דְּבַלָּה. וְאִין מְשַׁנֵּן מִמְּנַהֵג הַמְדִינָה. הַמְקַבֵּל שְׂדֵה יֶרֶק מַחְבְּרוֹ, מְקוֹם שֶׁנֶּהְגוּ לְמַכּוֹר בְּשׁוּק - מוֹכֵר בְּשׁוּק. בְּשְׂדֵה - מוֹכֵר בְּשְׂדֵה, וְאִין מְשַׁנֵּן מִמְּנַהֵג הַמְדִינָה. הַחוֹכֵר שְׂדֵה מַחְבְּרוֹ, אֶפְלוּ לֹא חָכְרוּ הֵימְנוּ אֲלֵא לְזֵיתִים, לֹא יֹאמֵר לוֹ אִין לָךְ בָּהּ אֲלֵא זֵיתִים בְּלָבַד, אֲלֵא כָּל הַפְּרוֹת שְׁעוֹשֶׂה - הָרִי אֵלּוּ שְׁלוֹ.

ט, ח הַחוֹכֵר שְׂדֵה מַחְבְּרוֹ לְזָרַע - אִין לוֹ בְּאֵילָן, בֵּין שִׂיאֵמֵר לוֹ: אֲחֹכֵר שְׂדֵה זוֹ, אֲזָרַע שְׂדֵה זוֹ, אֲעֲשֶׂה שְׂדֵה זוֹ, אֲבָל אִם אָמַר לוֹ: חָכֵר שְׂדֵה זוֹ, זָרַע שְׂדֵה זוֹ, עֲשֶׂה שְׂדֵה זוֹ - כָּל הַפְּרוֹת שְׁעוֹשֶׂה, הָרִי אֵלּוּ שְׁלוֹ. הַחוֹכֵר שְׂדֵה נֵיר מַחְבְּרוֹ, וְהָיָה נֵרָה שְׁנָה אַחַת וְזוֹרְעָה שְׁנָה אַחַת, עֲמַד עֲלֵיו בְּשַׁעַת הַנֵּיר, וְאָמַר לוֹ: תָּן לִי חֲכִירוֹת שֶׁל שְׁתֵּי שָׁנִים - אִין שׁוּמְעֵין לוֹ, אֲלֵא יִמָּתִין עַד שֶׁתִּגְיַע גְּרָן. הַחוֹכֵר שְׂדֵה מַחְבְּרוֹ - לֹא יֵהָא נֵרָה שְׁנָה אַחַר שְׁנָה, חֲכָרָה הֵימְנוּ לְזָמַן מְרַבָּה, נֵרָה שְׁנָה

אַחַר שְׁנָה, וְזוֹרְעָה שְׁנָה אַחַר שְׁנָה. הַחוֹכֵר שְׂדֵה מַחְבְּרוֹ - לֹא יֵהָא נֵר חֲצִיָּה וְזוֹרְעָה חֲצִיָּה, וְלֹא זוֹרְעָה שְׁנֵי מִינִין. הַחוֹכֵר מִמְּנוּ שְׁתֵּי שְׁדוֹת, נֵר אַחַת וְזוֹרַע שְׁנֵי מִינִין. הַחוֹכֵר נֵיר מַחְבְּרוֹ, נֵר חֲצִיָּה וְזוֹרַע חֲצִיָּה, וְזוֹרְעָה מִינִין הַרְבֵּה. הַחוֹכֵר שְׂדֵה תְּבוּאָה מַחְבְּרוֹ, לֹא יֹאמֵר לוֹ אִינִי בֹא עַד שֶׁתִּכְלֶה, וְאִינִי רִשְׁאֵי לְזוֹרְעָה פְּעַמִּים. הַחוֹכֵר שְׂדֵה אֵילָן מַחְבְּרוֹ, לֹא יֹאמֵר לוֹ: 'אִינִי בֹא עַד שֶׁיִּכְלוּ פְּרוֹת מִתּוֹכָה', וְאִינִי רִשְׁאֵי לְאַכְלָה פְּעַמִּים.

ט, י הַמְקַבֵּל שְׂדֵה מַחְבְּרוֹ, נֵרָה וְלֹא זָרַעָה - נוֹתֵן לוֹ חֲכוּרוֹ, אִף עַל פִּי כֵּן שְׁמִין לוֹ, שְׂאִינוּ דוֹמָה מְנִיחָה נֵרָה לְמִנִּיחָה שְׁלֵף¹⁷. הַחוֹכֵר שְׂדֵה מַחְבְּרוֹ לְשַׁחַת וְגִזְזָה, כָּל הַפְּרוֹת שְׁעוֹשֶׂה - הָרִי אֵלּוּ שְׁלוֹ. חֲכָרָה לְזָרַע וְגִזְזָה לְשַׁחַת, לֹא יֹאמֵר: 'הָרִינִי מִמָּתִין עַד שֶׁיִּכְלֶה אוֹתוֹ הַמִּין מִתּוֹכָה', אֲלֵא כָּל הַפְּרוֹת שְׁעוֹשֶׂה - הָרִי אֵלּוּ שְׁלוֹ.

ט, יא הַמְקַבֵּל שְׂדֵה מַחְבְּרוֹ שָׁנִים מוֹעֲטוֹת - אִין לוֹ בְּקוֹרוֹת שְׁקָמָה. לְפִיכֵךְ הַזְּמוּרוֹת וְהַקְּנִיָּים שְׁלוֹ. קְבֵלָה מִמְּנוּ שִׁבְעַת שָׁנִים, מְקוֹם שֶׁנֶּהְגוּ לְזָרַע פִּשְׁתָּן, אֶפְלוּ חֲמֵשׁ שָׁנִים - זוֹרְעָה שְׁנָה שְׁנִיָּה פִּשְׁתָּן, וְיֵשׁ לוֹ בְּקוֹרוֹת שְׁקָמָה. הַמְקַבֵּל שְׂדֵה מַחְבְּרוֹ לְזָרַע שְׁעוֹרִין - לֹא יִזְרַעְנָה תִּלְתָּן, תִּלְתָּן - לֹא יַעֲשֶׂה מְקָשָׁה, מְקָשָׁה - יִזְרַעְנָה תִּלְתָּן. תִּלְתָּן - יִזְרַעְנָה שְׁעוֹרִין. חֲטִים - לֹא יִזְרַעְנָה פִּשְׁתָּן. פִּשְׁתָּן - יִזְרַעְנָה חֲטִים. הַמְקַבֵּל שְׂדֵה מַחְבְּרוֹ לְזָרַע חֲטִין - לֹא יִזְרַעְנָה שְׁעוֹרִין. שְׁעוֹרִין - לֹא יִזְרַעְנָה פִּשְׁתָּן. פִּשְׁתָּן - יִזְרַעְנָה שְׁעוֹרִין.

ט, יב הַשׁוֹכֵר שְׂדֵה מַחְבְּרוֹ, וְעַמַּד הַשׁוֹכֵר וְהַשְׂכִּירָה לְאַחַר - רִשְׁאֵי בְּעַל הַבַּיִת, שִׂיאֵמֵר לוֹ: אִין לִי חֲשׁוֹבִין עִם כָּל אָדָם אֲלֵא עִמָּךְ.

¹⁷ אחר קצירת התבואה ממנה.

י, ב השְׁכִיר - נִשְׁבַּע בְּזַמְנוֹ וְנוֹטַל. עֵבֶר זְמַנו - אין נִשְׁבַּע וְנוֹטַל. אִם יֵשׁ עֲדִים שֶׁתִּבְעוּ בַתּוֹךְ זְמַנו, וְאִפְלוּ לְאַחַר זְמַנו - הֲרִי זֶה נִשְׁבַּע וְנוֹטַל. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: בְּמָה דְבָרִים אָמורים? בְּזַמַּן שֶׁאָמַר לוֹ 'נִתְתִּי לָךְ שְׁכָרְךָ', וְהוּא אָמַר: 'לֹא נִתַּתְּ לִי'. אָבָל אִם אָמַר: 'לֹא נִשְׁכַּרְתִּי', וְהוּא אָמַר: 'לֹא! שְׁכַרְתִּיךָ'. סֵלַע אָמַרְתִּי לָךְ, וְהוּא אָמַר שֶׁתִּים אָמַרְתָּ לִּי - הַמוֹצֵיא מִחִבְרוֹ עָלָיו הֲרָאִיָּה. הַנּוֹתֵן כְּלָיו לְאֵמָן לְעִשְׂוֹת, וְגִמְרָה מְלֹאכְתּוֹ, אִפְלוּ הוּא אֲצָלוּ שְׁלֹשָׁה יָמִים - אֵינּוּ עוֹבֵר עָלָיו. הַחֲזִירוֹ לוֹ בַּחֲצוֹת הַיּוֹם, כִּיּוֹן שֶׁשֶׁקֶעָה הַחֲמָה - עוֹבֵר עָלָיו.

י, ג הַמְלוֹה אֶת חִבְרוֹ - אֵינּוּ רֹשָׁא לְמִשְׁכְּנוֹ. וְאִם מִשְׁכְּנוֹ - צָרִיךְ לְחֹזֵר לוֹ, וְעוֹבֵר עַל כָּל שֵׁם וְשֵׁם שֵׁיִשׁ בּוֹ. שְׁלִיחַ בֵּית דִּין הַבָּא לְמִשְׁכָּן, הוּא עוֹמֵד מִבְּחוּץ וְהִלָּה מוֹצֵיא לוֹ אֶת הַמִּשְׁכָּן, שֶׁנֶּאֱמַר (דְּבָרִים כד): "בְּחוּץ תַּעֲמֹד" וְגו'. מִשְׁכְּנוֹ בְּשְׁנֵי כְּלִים, אֶחָד שֶׁצָּרִיךְ לוֹ וְאֶחָד שֶׁאֵין צָרִיךְ לוֹ, זֶה שֶׁצָּרִיךְ לוֹ - נוֹטְלוֹ וּמְחִזְרוֹ. וְזֶה שֶׁאֵין צָרִיךְ לוֹ - נוֹטְלוֹ וְאֵין מְחִזְרוֹ. וְאִם מְחִזְרוֹ עַד עוֹלָם, לָמָּה הוּא נוֹטְלוֹ? רַבִּי אָמַר: אִם אָמַר אֲנִי, שְׂמָא תְּבוּאָה שְׁמִיטָה וְתִשְׁמַטְנוּ, אוֹ שְׂמָא יָמוֹת הִלָּה וְנִמְצָאוּ מְטַלְטְלִין בְּיַד הַיּוֹרְשִׁין. אֲלַמְנָה, בֵּין שֶׁהִיא עֲנִיָּה בֵּין שֶׁהִיא עֲשִׂירָה - אֵין רֹשָׁא לְמִשְׁכָּן, שֶׁנֶּאֱמַר (דְּבָרִים כד): "לֹא תַחֲבֹל בְּגַד אֲלַמְנָה"; אַחַת עֲנִיָּה וְאַחַת עֲשִׂירָה; דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה. רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר: עֲנִיָּה - אֵין רֹשָׁא לְמִשְׁכָּן. עֲשִׂירָה - נוֹטַל וְאֵין מְחִזֵּר, שְׁלֹא יֵהָא הוֹלֵךְ וּבָא אֲצִלָּהּ שְׁלֹא לְהִשְׂיָאָה שֵׁם רַע. חֲבַל בּוֹ זוּג שֶׁל מִסְפָּרִים צָמַד שֶׁל פְּרוֹת חֲזִיב עַל זֶה בְּעִצְמוֹ וְעַל זֶה בְּעִצְמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (דְּבָרִים כד): "לֹא יַחֲבֹל רְחִים וְרִכְבּ"; מַה רְחִים וְרִכְבּ מִיַּחֲדִים שְׁנֵי כְּלִים הַמְשֻׁמְשִׁין מְלֹאכָה אַחַת וְחֲזִיב, עַל זֶה בְּעִצְמוֹ וְעַל זֶה בְּעִצְמוֹ, אִף כָּל

עֵמֵד בְּעַל הַבַּיִת וְהַשְׁכִּירָה לְאַחַר - רֹשָׁא הַשׁוֹכֵר שִׁיאֵמַר לוֹ: אֵין לִי חֶשְׁבוֹן עִם כָּל אָדָם אֲלֹא עִמָּךְ. עֵמֵד בְּעַל הַבַּיִת וּמְכָרָה - מְחַשְׁבִּין עִם בְּעַל הַבַּיִת, וְכִדְרָךְ שֶׁהַעֲרִים הַשְּׁנִי וְנִהְיָה מְשָׁלֵם לְרֹאשׁוֹן. עֵמֵד בְּעַל הַבַּיִת וְהַקְדִּישָׁה - אֵינָהּ מְקַדְּשֶׁת עַד שֶׁתַּחֲזוֹר לְרִשְׁתּוֹ. וְכָל מָה שֶׁנִּהְיָה הַיָּמֵנָה - הֲרִי הוּא הַקְדֵּשׁ. עֵמֵד הַשׁוֹכֵר וְהַקְדִּישָׁה - הֲרִי זֶה מְקַדְּשֶׁת עַד שֶׁתַּצֵּא מִרִשְׁתּוֹ, וּמַעֲלָה שְׁכָר לְכַעֲלִים, וּמַעֲלָה שְׁכָר לְהַקְדֵּשׁ.

מִסְכַּת בְּבֹא מְצִיעָא פְּרָק עֲשִׂירִי

י, א הַמְלוֹה אֶת חִבְרוֹ סֵתָם - אֵין פְּחוֹת מְשֻׁלְשִׁים יוֹם. וּבְמַדִּינָה שֶׁהִיא נוֹהֶגֶת פְּחוֹת מִכֵּן אוֹ יִתֵּר עַל כֵּן - אֵין מְשִׁינִן מִמֶּנְהָ הַמְדִּינָה. שְׁכִיר שְׁעוֹת בַּיּוֹם - גּוֹבֵה כָּל הַיּוֹם. שְׁכִיר שְׁעוֹת בְּלֵילָה - גּוֹבֵה כָּל הַלַּיְלָה וְכָל הַיּוֹם. שְׁכִיר שַׁבַּת, שְׁכִיר חֲדָשׁ, שְׁכִיר שָׁנָה, שְׁכִיר שָׁבוּעַ, יָצָא בַיּוֹם - גּוֹבֵה כָּל הַיּוֹם. יָצָא בְּלַיְלָה - גּוֹבֵה כָּל הַלַּיְלָה. וְעַל כֵּן, אֵינּוּ עוֹבֵר עָלֵיהֶן אֲלֹא לֵילָה הָרִאשׁוֹן בַּלְבַּד. הַכּוֹבֵשׁ שְׁכָר שְׁכִיר - עוֹבֵר מִשׁוּם חֲמֻשָּׁה לְאֹרֶן, מִשׁוּם "בַּל תַּעֲשֶׂק", ו"בַּל תַּגְזוֹל", ו"בַּל תִּלִּין פְּעֻלַת שְׁכִיר אֶתְךָ עַד בִּקְרָה", "בְּיוֹמוֹ תִתֵּן שְׁכָרוֹ וְלֹא תְבֹא עָלָיו הַשְּׂמֶשׁ כִּי עֲנִי הוּא". אֶחָד שְׁכָר אָדָם וְאֶחָד שְׁכָר בְּהֵמָה וְאֶחָד שְׁכָר כְּלָים - עוֹבֵר מִשׁוּם שְׁמוֹת הַלָּלוּ. רַבִּי יוֹסִי אָמַר: שְׁכָר אָדָם - עוֹבֵר מִשׁוּם שְׁמוֹת הַלָּלוּ, שְׁכָר בְּהֵמָה וּשְׁכָר כְּלָים - עוֹבֵר מִשׁוּם בַּל תַּעֲשֶׂק וּמִשׁוּם בְּיוֹמוֹ תִתֵּן שְׁכָרוֹ. הַמְּחַהֵה אֲצֵל חֲנֻנִי וְאֲצֵל שְׁלַחְנִי - הֵן עוֹבְרִין עָלָיו וְהוּא אֵין עוֹבֵר עָלֵיהֶן. וְאִם הִתְנָה עִמּוֹ מִתְחִלָּה עַל מִנַּת כֶּן, אִף הֵם אֵין עוֹבְרִין עָלָיו וְהוּא אֵין עוֹבֵר עָלֵיהֶן. וְאִם אָמַר לְאַחַר לְשֹׁכֵר לוֹ - זֶה אֵינּוּ עוֹבֵר עָלָיו.

בְּרִשׁוֹת הַרְבִּים לְהַעֲלוֹתָן לְרֹאשׁ הַדִּימוּס, וְאִם לְשִׁהוּתָן - הֲרִי זֶה אֶסוּר. וְאִם בֹּא אַחַר וְהִזְק בָּהֶן - הֲרִי זֶה חֵיב:

יֵא, הַ מְסֻרָן הַחֲצָב לְגַמֵּל - הַגַּמֵּל חֵיב. גַּמֵּל לְסַתָּת - הַסַּתָּת חֵיב. סַתָּת לְסַבֵּל - הַסַּבֵּל חֵיב. הַעֲלוֹן לְרֹאשׁ הַדִּימוּס וְנִפְלוּ - בְּלֵן חֵיבִין. מְסֻרָן גַּמֵּל לְסַתָּת וְהִזְק בָּהֶן בֵּין בְּאֶבֶן וּבֵין בַּסַּתָּת - הַסַּתָּת חֵיב. סַתָּת לְסַבֵּל וְהִזְק בַּסַּתָּת - הַסַּתָּת חֵיב. בְּאֶבֶן - הַסַּבֵּל חֵיב. יִשְׁבָּה עַל גְּבֵי דִימוּס אוֹ שֶׁהִיָּה מְפַקֵּק בָּהּ, וְנִפְלָה - אֲדַרְיִכֵּל חֵיב. מִבִּיא אָדָם עֶפֶר וְצוֹבְרוֹ עַל פֶּתַח בֵּיתוֹ לְרִשׁוֹת הַרְבִּים - לְשִׁרְתוֹ לְטִיט, וְאִם לְשִׁהוּתוֹ - הֲרִי זֶה אֶסוּר. וְאִם בֹּא אַחַר וְהִזְק בּוֹ - הֲרִי זֶה חֵיב. וְלֹא יִהְיֶה מְגַבִּיל בְּצַד זֶה וּבּוֹנָה בְּצַד זֶה, אֲלֵא מְגַבִּיל בְּמִקּוֹם שֶׁהוּא בּוֹנֶה. נָפֵל הַכְּתָל מִחֻמַּת הַזּוֹעוֹת, וּמִחֻמַּת הָרוּחַ, וּמִחֻמַּת הַגְּשָׁמִים, אִם בְּנֹא וְדָרְכוּ - פְּטוּר. אִם לֹא - חֵיב. נִתְּנוּ לוֹ זְמַן, נָפֵל בְּתוֹךְ זְמַן - פְּטוּר. לְאַחַר זְמַן - חֵיב. וְכַמָּה הוּא זְמַן? אֵין פְּחוּת מִשְׁלֹשִׁים יוֹם. מוֹצִיא אָדָם זָבָלוֹ וְצוֹבְרוֹ עַל פֶּתַח בֵּיתוֹ בְּרִשׁוֹת הַרְבִּים לְהוֹצִיאָו לְזָבָלִים. וְאִם לְשִׁהוּתוֹ - הֲרִי זֶה אֶסוּר. וְאִם בֹּא אַחַד וְהִזְק בּוֹ - הֲרִי זֶה חֵיב. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: בְּשַׁעַת הוֹצֵאת זָבָלִים - מוֹצִיא זָבָלוֹ וְצוֹבְרוֹ עַל פֶּתַח בֵּיתוֹ בְּרִשׁוֹת הַרְבִּים, כְּדִי שִׁישׁוּף בְּרַגְלֵי אָדָם וּבְרַגְלֵי בַּהֲמָה שְׁלֹשִׁים יוֹם, שְׁעַל מְנַת כֵּן הַנְּחִיל יְהוֹשֵׁעַ לְיִשְׂרָאֵל אֶת הָאָרֶץ:

יֵא, וּ לְזָה חֲצַר סְמוּכָה לְכֹאֵן וְלְזָה חֲצַר סְמוּכָה לְכֹאֵן - זֶה סוּמְךָ לְחֲצָרוֹ וְזֶה סוּמְךָ לְחֲצָרוֹ. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: לֹא הוֹרְשׁוּ אֲלֵא שְׁלֹשִׁים יוֹם, הִזְק בְּתוֹךְ שְׁלֹשִׁים יוֹם - פְּטוּר. לְאַחַר שְׁלֹשִׁים יוֹם - חֵיב. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: לֹא הוֹרְשׁוּ אֲלֵא שְׁלֹשָׁה יָמִים, הִזְק בְּתוֹךְ שְׁלֹשָׁה יָמִים - חֵיב. וְכֵן הִיָּה רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: כְּבֵית תְּשַׁעָה חֲצָאֵי קַבִּין לְזָה וְכְבֵית

שֶׁהֵן שְׁנֵי כְּלִים הַמְּשֻׁמְשִׁין מְלֹאכָה אַחַת - חֵיב עַל זֶה בְּעַצְמוֹ וְעַל זֶה בְּעַצְמוֹ. הִיוּ לוֹ חֲמִשָּׁה רִיחִים - אֵין רִשְׁאֵי לְמִשְׁכָּן אֶפְלוּ אַחַת מֵהֶן, אִם אֵין עוֹשֶׂה מְלֹאכָה אֲלֵא בְּאַחַת מֵהֶן - אֵין חֵיב אֲלֵא עַל אוֹתָהּ בְּלִבָּד.

מִסְכַּת בְּבֹא מְצִיעָא פְּרָק אַחַד-עָשָׂר

יֵא, א הַבֵּית וְהַעֲלִיָּה שֶׁל שְׁנַיִם שְׁנִפְלוּ - שְׁנִיָּהֶן חוֹלְקִין בְּעַצְמָם וּבְאֲבָנִים וּבְעַפְרָא. בְּמָה דְּבָרִים אֲמוּרִים? בְּזְמַן שֶׁהִיוּ שׁוֹיִן, אָבֵל אִם אַחַד מֵהֶם גָּדוֹל וְאַחַד קָטָן - זֶה נוֹטֵל לְפִי שְׁלוֹ וְזֶה נוֹטֵל לְפִי שְׁלוֹ, וְרוֹאִין אֶת הַעֲלִיּוֹנוֹת כְּאִלוֹ הֵן רְאוּיוֹת לְהַשְׁבֵּר:

יֵא, ב הַבֵּית וְהַעֲלִיָּה שֶׁל שְׁנַיִם, וְרָצוּ שְׁנֵיָּהֶם שְׁלֹא לְכַנּוֹת - הַתְּחַתּוֹן נוֹטֵל שְׁנֵי חֲלָקִין וְהַעֲלִיּוֹן שְׁלִישׁ. הַבֵּית וְהַעֲלִיָּה שֶׁל שְׁנַיִם, וְהָרִי בְּעַל הַעֲלִיָּה מְבַקֵּשׁ לְעִשׂוֹת דִּיּוּטָא אַחֲרָת, וְאֵין בְּעַל הַבֵּית מְנִיחוֹ - מִקּוֹם שְׁנִיָּהֶן לְעִשׂוֹת שְׁנֵי דִיּוּטוֹת - עוֹשֶׂה. שְׁלֹשׁ - עוֹשֶׂה. וְאֵין מְשַׁנֵּין מִמְּנַהֵג הַמְּדִינָה. הַבֵּית וְהַעֲלִיָּה שֶׁל שְׁנַיִם, נִפְתְּחָה מְצִיעָבָה; רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: מְנַחֵם בְּנֵי אוֹמֵר, הַתְּחַתּוֹן נוֹתֵן אֶת הַתְּקָרָה וְהַעֲלִיּוֹן נוֹתֵן אֶת הַמְּצִיעָבָה, כְּגוֹן תְּנִיּוֹת הַפְּתוּחוֹת לְסִטְיוֹ, שֶׁהַתְּחַתּוֹן נוֹתֵן אֶת הַתְּקָרָה וְהַעֲלִיּוֹן נוֹתֵן אֶת הַמְּצִיעָבָה:

יֵא, ג הִיָּתָה חֲרַבְתּוֹ בְּצַד גְּנָתוֹ שֶׁל חֲבָרוֹ, וְעַמֵּד וְגִדְרָה - מְגַלְגְּלִין עֲלָיו יְצִיאוֹתָיו שֶׁל כְּתָל כְּדָרְךָ שֶׁהוּא בּוֹנֶה, הִיָּתָה סְמוּכָה לְחֲצָרוֹ שֶׁל חֲבָרוֹ, אִף עַל פִּי שְׁלֹא נִתַּן אֶת הַקְּנִרָה לְאוֹתוֹ הָרוּחַ - נוֹתְנִין לוֹ יְצִיאוֹתָיו שֶׁל כְּתָל בְּשַׁעָה שֶׁהוּא בּוֹנֶה:

יֵא, ד הִיָּתָה לְמַעְלָה מִחֲצָרוֹ שֶׁל חֲבָרוֹ, לֹא יֵאמֵר לוֹ הָרִינִי מִיַּסַּד עִמָּךְ מְכַנְגֵּד חֲצָרִי לְמַעְלָה, אֲלֵא מִיַּסַּד עִמּוֹ מְלִמְטָה וְעוֹלָה. הִיָּתָה לְמַעְלָה מִגַּגוֹ שֶׁל חֲבָרוֹ - אֵין זְקוּק לוֹ מִבִּיא אָדָם אֲבָנֵי וּמְפָרְקָן עַל פֶּתַח בֵּיתוֹ

בְּנֵה בַּיִת לַפְּנִים מִגְּנָתוֹ - אֵין לוֹ בְּחֶצֶר אֶלָּא אַרְבַּע אַמּוֹת בַּלְבָּד. חֶלֶק בַּיִתוֹ לַפְּנִים מִבַּיְתוֹ, וְגִנָּה לַפְּנִים מִבַּיְתוֹ, וְגִנָּה לַפְּנִים מִגְּנָתוֹ - אֵין לוֹ בְּחֶצֶר אֶלָּא אַרְבַּע אַמּוֹת בַּלְבָּד. וְלֹא יִפְתָּחם לַחֲצַר הַשְּׂתַפְּיִן, אֲבָל פּוֹתֶחֶן לַתּוֹךְ שָׁלֵשׁ:

יא, ט מי שֵׁישׁ לוֹ פֶּתַח בְּמָבוֹי - אֵין בְּנֵי מָבוֹי כּוֹפִין אוֹתוֹ לַעֲשׂוֹת הַיִּמְנּוֹ דְּלֶת לַמָּבוֹי, שְׂכִיב לֹמֵר רְצוֹנִי שְׂאֲכַנְס בְּחִבְלֹתֵי עַל פֶּתַחֵי. כּוֹפִין בְּנֵי מָבוֹי זֶה אֵת זֶה שְׁלֹא לְהוֹשִׁיב בִּינֵיהֶן לֹא חִטָּ וְלֹא בּוֹרְסִי וְלֹא אֶחָד מִן כָּל בְּעָלֵי אֲמָנוּת. לְשַׁכְּנוּ - אֵין יְכוּלִין לְכּוּפּוֹ. רַבֵּן שְׂמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: אִף לְשַׁכְּנוּ יְכוּלִין לְכּוּפּוֹ. מִי שֵׁישׁ לוֹ בַּיִת בְּחֶצֶר אַחֲרָת - בְּנֵי חֶצֶר אַחֲרָת מְשַׁעְבְּדִין אוֹתוֹ לַעֲשׂוֹת עִמָּהֶן דְּלֶת נֶגֶר וּמִנְעוּל לַחֲצַר. שְׂאֵר כָּל הַדְּבָרִים - אֵין מְשַׁעְבְּדִין אוֹתוֹ. אִם הִיָּה שְׂרוּי עִמָּהֶן בְּאוֹתָהּ חֶצֶר - מְשַׁעְבְּדִין אוֹתוֹ לַחֲפֵר עִמָּהֶן בּוֹרוֹת שִׁיחִין וּמַעְרוֹת, וְלִתְקַן אֵת הַמְּקוֹאוֹת וְאִמַת הַמַּיִם, וְשְׂאֵר כָּל הַדְּבָרִים - אֵין מְשַׁעְבְּדִין אוֹתוֹ. וְאִם הִיָּה שְׂרוּי עִמָּהֶן בְּאוֹתָהּ הָעִיר - מְשַׁעְבְּדִין אוֹתוֹ עַל הַכֹּל. כּוֹפִין בְּנֵי חֶצֶר זֶה אֵת זֶה לַעֲשׂוֹת לַחֵי וְקוֹרָה לַמָּבוֹי:

יא, י כּוֹפִין בְּנֵי בִקְעָה זֶה אֵת זֶה לַעֲשׂוֹת בִּינֵיהֶן תְּרִיץ וּבֶן תְּרִיץ. תְּמַשׁ חֲצֵרוֹת הַפְּתוּחוֹת לַמָּבוֹי אֶחָד, וְנִתְקַלְקַל - בְּלֵן מְשַׁמְשׁוֹת עִם הַחֲצִיזוֹנָה, וְהַחֲצִיזוֹנָה מְשַׁמְשֶׁת לַעֲצָמָה, וְהַשְּׂאֵר מְשַׁמְשׁוֹת עִם הַשְּׂנִיָּה, וְהַשְּׂנִיָּה מְשַׁמְשֶׁת לַעֲצָמָה, הַפְּנִימִית שְׂבַכְלֵן - מְשַׁמְשֶׁת לַעֲצָמָה וּמְשַׁמְשֶׁת עִם בְּלֵן. רְצוֹ בְּנֵי הַפְּנִימִית לַפְּתַח לְהֵן פֶּתַח מִמָּקוֹם אַחֵר - יְכוּלִין לַעֲכַב עַל יָדָן. הִיָּה סְתוּם וְנִמְלֵךְ לַפְּתַחוֹ - מַעֲכָב עַל יָדוֹ; דְּבָרֵי רַבִּי שְׂמַעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר. תְּמַשׁ חֲצֵרוֹת הַפְּתוּחוֹת לַחֲנוּת - בְּלֵן מְשַׁמְשׁוֹת בְּמָבוֹי. תְּמַשׁ דִּיּוֹטָאוֹת

תְּשַׁעָה חֲצָאֵי קַבִּין לְזֶה, כְּדִי שִׁיְהֵא אַכְר אֲמֵן חוֹרֵשׁ וְשׁוֹנָה. כְּלָלוֹ שֶׁל דְּבָר! כָּל שְׂשָׁם הָרֵאשׁוֹן קְרוּי עָלָיו - אֵין רֵשָׁאֵי לַחֲלָקוֹ:

יא, ז אֵין חוֹלְקִין אֵת הָאֲבוּלִים עַד שִׁיְהֵא בְּהַ כְּדִי שַׁעוֹר לְזֶה וְכְדִי שַׁעוֹר לְזֶה. אָמַר אֶחָד מִהֵן לַחֲבֵרוֹ: טוֹל אֵת הַפְּחוֹת וְתֵן לִי שַׁעוֹר - שׁוּמְעִין לוֹ. רַבִּי שְׂמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: אֵין שׁוּמְעִין לוֹ, מִפְּנֵי כְבוֹד אֲבוֹתָיו. וְשְׂאֵר כָּל הַדְּבָרִים שְׂשָׁם הָרֵאשׁוֹן קְרוּי עָלֵיהֶן - הַרְשׁוֹת בְּיָדוֹ. פֶּתַחִים שְׂבַחְצַר גְּדוּלִים שֶׁל אֶחָד, וְקַטְנִים שֶׁל אֶחָד. גְּדוּלִים - אֵין לָהֶם אֶלָּא אַרְבַּע אַמּוֹת. וְקַטְנִים - נוֹתְנִין לָהֶן אַרְבַּע אַמּוֹת לְכָל אֶחָד וְאֶחָד. אֶחָד נוֹטֵל פֶּתַח הַגְּדוֹל, וְאֶחָד נוֹטֵל שְׁנֵי פֶתַחִים קְטָנִים, זֶה שְׁנוּטֵל פֶּתַח גְּדוֹל - אֵין לוֹ אֶלָּא אַרְבַּע אַמּוֹת. וְזֶה שְׁנוּטֵל שְׁנֵי פֶתַחִים קְטָנִים - נוֹתְנִין לוֹ אַרְבַּע אַמּוֹת לְכָל אֶחָד. הִיָּה שֵׁם אֶחָד רַחֵב מִעֶשֶׂר אַמּוֹת - נוֹטֵל אַרְבַּע אַמּוֹת בְּחֶצֶר, פְּחוֹת מִכֵּן - מְשַׁלְּמִין לוֹ אֵת הַמַּדָּה, כְּנִגְדוֹ נוֹתְנִין לוֹ. מְכַנְּסִי וּמוֹצִיא אַרְבַּע אַמּוֹת בְּחֶצֶר.

יא, ח זָבַל שְׂבַחְצַר - מִתְחַלֵּק לְפִי פֶתַחִים וְאֲכַסְנָאֵי - לְכָל אָדָם, הַפֶּתַח פְּתוּחַ לְמַרְפֵּס - אֵין לוֹ אַרְבַּע אַמּוֹת, מַרְפֵּסַת עֲצָמוֹ - יֵשׁ לוֹ אַרְבַּע אַמּוֹת. תְּמַשֶּׁה פֶּתַחִים פְּתוּחִין לְמַרְפֵּסַת - אֵין לְמַרְפֵּסַת בְּחֶצֶר אֶלָּא אַרְבַּע אַמּוֹת בַּלְבָּד. מִי שֵׁישׁ לוֹ אֲכַסְדָּרָה לַפְּנִים מִבַּיְתוֹ, בְּזִמְן שְׂמַגְפֶּת - נוֹתְנִין לוֹ, מְכַנְּסִי וּמוֹצִיא אַרְבַּע אַמּוֹת בְּחֶצֶר. אֵינָה מִגְפֶּת - הָרִי הִיא כְּשְׂאֵר כָּל הַחֶצֶר. סֵלֶם הַצּוּרִי - יֵשׁ לוֹ אַרְבַּע אַמּוֹת. וְלַמַּצְרִי - אֵין לוֹ אַרְבַּע אַמּוֹת. אִם הִיָּה קְבוּעַ בְּמַסְמֵר - יֵשׁ לוֹ אַרְבַּע אַמּוֹת. הִיָּצִיעַ, וְהַדּוֹת, וְהָעֲלִיָּה - אֵין לָהֶן אַרְבַּע אַמּוֹת. חֲלִית הַבָּאָר - יֵשׁ לָהּ אַרְבַּע אַמּוֹת. בָּאָר הַקְּרוּב לְאִמָּה - מִתְמַלֵּא רֵאשׁוֹן. וְאִם קָדָם הַשְּׁנִי וּמֵלֵא - הָרִי זֶה זְרִיז וְנִשְׁפָּר.

צְרִיכִין לְהַעֲמִיד לוֹ חֲמוּר. וְאִם אָמַר: תָּנוּ לִי וְאֲנִי לֹקֵחַ לְעֲצֵמִי - אֵין שׁוּמְעִין לוֹ אֲלָא לֹקַחֲחִין וְנוֹתְנִין לוֹ. רִשְׁאִין הַסְּפָנִין לֹמַר: כָּל מִי שֶׁתְּאַבֵּד סְפִינָתוֹ - נַעֲמִיד לוֹ סְפִינָה אַחֲרָת. אֲבָדָה בְּכּוֹסְיָא - אֵין צְרִיכִין לְהַעֲמִיד לוֹ. דְּלָא בְּכּוֹסְיָא - צְרִיכִין לְהַעֲמִיד לוֹ. וְאִם פִּרְשׁ לְמָקוֹם שְׂאִין בְּנֵי אָדָם פּוֹרְשִׁין - אֵין צְרִיכִין לְהַעֲמִיד לוֹ:

יֵא, יג מי שְׁהִיָּה בְּלָן לְרַבִּים, סִפְר לְרַבִּים, נַחְתּוּם לְרַבִּים, שְׁלַחֲן לְרַבִּים, וְאֵין שֵׁם אַחַר אֲלָא הוּא, וְהִגִּיעַ שַׁעַת הַרְגָל וּמִבְקָשׁ לִילָף לְתוֹךְ בֵּיתוֹ - יְכוּלִין לְעַכֵּב עַל יָדָיו עַד שְׂיַעֲמִיד אַחַר תַּחְתָּיו. וְאִם הִתְנָה עִמָּהּ בְּבֵית דִּין, אוֹ שְׁעָבְרוּ עָלָיו אֶת הַדֶּרֶךְ - הָרְשׁוּת בִּידוֹ. הַנוֹטֵעַ אֵילָן לְרַבִּים - מְלַקֵּט וְאוֹכֵל, מְלַקֵּט וּמְכַנֵּס לְתוֹךְ בֵּיתוֹ, וְלֹא יְהֵא מְלַקֵּט וְעוֹשֶׂה גְרוּגְרוּת, מְלַקֵּט וְעוֹשֶׂה דְבָלָה, שְׁמַתְחִלָּה לֹא נִטְעוּ אֲלָא עַל מְנַת כֶּן, וְלַעֲוָבְרֵי דְרַכִּים מְלַקֵּט וְאוֹכֵל, וְאָסוּר לְהַכְנִיס לְתוֹךְ בֵּיתוֹ.

הַחֹפֵר בּוֹר לְרַבִּים - מְמַלֵּא וְשׁוֹתֵה, מְמַלֵּא וּמְכַנֵּס לְתוֹךְ בֵּיתוֹ, וְלֹא יְהֵא מְמַלֵּא וּמִשְׁקָה וּמוֹכֵר בְּשׁוֹק. הַצְּמָרִין וְהַצְּבָעִין - מְמַלְאִין לְשִׁתּוֹת וְאֵין מְמַלְאִין לְסַחֲוֹרָה. הַבִּיר וְהַבְּלָן וְהַסֶּפֶר - מְמַלְאִין לְשִׁתּוֹת וְאֵין מְמַלְאִין לְהַשְׁתַּמֵּשׁ, אֲבָל מְכַבְּשִׁין בְּהֵן אֶת הַכְּבָשִׁים, מַדִּיחִין בְּהֵן אֶת הַיֵּרֶק לְעוֹבְרֵי דְרַכִּים מְמַלֵּא וְשׁוֹתֵה, וְאָסוּר לְהַכְנִיס לְתוֹךְ בֵּיתוֹ. הָיוּ פּוֹעֲלִים עוֹשִׂין בְּצִדּוֹ - לֹא יְהֵא מְמַלֵּא וּמִשְׁקָה אוֹתָן אֲלָא הוֹלֵךְ כָּל אֶחָד וְאֶחָד וְשׁוֹתֵה וְעוֹשֶׂה:

יֵא, יד הַעוֹשֶׂה מְעֻרוֹת לְרַבִּים - מִרְחִיץ פְּנָיו יָדָיו וְרַגְלָיו בְּהֵן. הָיוּ יָדָיו וְרַגְלָיו מְלַכְלָכוֹת בְּטִיט וּבְצוֹאָה - אָסוּר. וּבְכוּר וּבְשִׁיחַ - בֵּין כֶּךָ וּבֵין כֶּךָ אָסוּר. הַנֶּכְנֵס לְמִרְחִץ - מִתְחַמֵּן לֹא אֶת הַצּוֹנֵן, וּמְצַנֵּן לוֹ אֶת הַחֲמִין. חוֹפֵף אֶת

מִשְׁתַּמְשׁוֹת בְּבַת אַחַת, וְנִתְקַלְקַל - בְּלָן מִשְׁתַּמְשׁוֹת עִם הָרֵאוּשׁוֹנָה, וְהָרֵאוּשׁוֹנָה מִשְׁמֶשֶׁת לְעֲצָמָה, וְהַשְּׂאָר מִשְׁמֶשֶׁת עִם הַשְּׂנִיָּה, וְהַשְּׂנִיָּה - מִשְׁמֶשֶׁת לְעֲצָמָה, וְשְׁלִישִׁית שְׂבָכְלָן - מִשְׁמֶשֶׁת לְעֲצָמָה וּמִשְׁתַּמְשׁוֹת בְּכָלָן. הַעֲשׂוֹי לְכַבִּיסָה - אֵין מִמְחִין בִּידוֹ לְגִשְׁמִים, לְגִשְׁמִים - אֵין מִמְחִין בִּידוֹ לְכַבִּיסָה:

יֵא, יא חֲמֵשׁ גִּנּוֹת מִשְׁתַּמְשׁוֹת בְּאַמָּה אַחַת, וְנִתְקַלְקַלָּה - כָּלָן מִתְקַנּוֹת עִם הָעֵלְיוֹנָה, וְהָעֵלְיוֹנָה מִתְקַנְתָּ לְעֲצָמָה, וְהַשְּׂאָר מִתְקַנּוֹת עִם הַשְּׂנִיָּה, וְהַשְּׂנִיָּה מִתְקַנְתָּ לְעֲצָמָה. הַתַּחְתּוֹנָה שְׂבָכְלָן מִתְקַנְתָּ לְעֲצָמָה וּמִתְקַנְתָּ עִם בְּלָן. כּוֹפִין בְּנֵי חֶצֶר זֶה אֶת זֶה לְעִשׂוֹת לְחֶצֶר גַּג גְבוּהָ עֲשָׂרָה טַפְחִים. בְּחֻזְקַת שְׁנָתָן. שׁוּמְעִין לוֹ שְׁלֹא לְסַמֵּךְ אֶת הַקּוֹרָה, לְפִיכְךָ בְּחֻזְקַת שְׁלֹא נָתַן. אֵין שׁוּמְעִין לוֹ לְסַמֵּךְ אֶת הַקּוֹרָה. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: הָיָה שֵׁם אֶחָד מֵעַכֵּב - הוֹפֵף אֶת הַחִזִּית אֲצָלוֹ, לְפִיכְךָ אִם נָפַל הַכֶּתֶל - הַעֲצִים וְהָאֲבָנִים שְׁלוֹ:

יֵא, יב כּוֹפִין בְּנֵי הָעִיר זֶה אֶת זֶה לְבָנוֹת לְהֵן בֵּית הַפְּנִסֶּת, לְקַנּוֹת לְהֵן סִפְר תּוֹרָה וּנְבִיאִים, וְרִשְׁאִין בְּנֵי הָעִיר לְהִתְנַחֵם עַל הַשְּׁעָרִים וְעַל הַמְדוֹת וְעַל שְׂכַר הַפּוֹעֲלִים. רִשְׁאִין לְעִשׂוֹת קִיצָתָן. רִשְׁאִין בְּנֵי הָעִיר לֹמַר: כָּל מִי שִׁירְאָה אֲצַל פְּלוּנִי - יְהֵא נוֹתֵן כֶּךָ וְכָךְ. כָּל מִי שִׁירְאָה אֲצַל מְלָכוֹת - יְהֵא נוֹתֵן כֶּךָ וְכָךְ. כָּל מִי שִׁרְצָה אוֹ שִׁתְּרַעָה פְּרָתוֹ בֵּין הַזְּרָעִים - יְהֵא נוֹתֵן כֶּךָ וְכָךְ. וְכָל מִי שִׁתְּרַעָה בְּהֵמָה פְּלוּנִית - יְהֵא נוֹתֵן כֶּךָ וְכָךְ. רִשְׁאִין לְעִשׂוֹת קִיצָתָן. וְרִשְׁאִין הַצְּמָרִין וְהַצְּבָעִין לֹמַר: כָּל מִקְּחַ שְׂבִיבָא לְעִיר נְהֵא בְּלָנוּ שְׁתַּפִּינן בּוֹ. רִשְׁאִין הַנַּחְתּוּמִין לְעִשׂוֹת רְגוּעָה בֵּינֵיהֶן. רִשְׁאִין הַחֲמָרִין לֹמַר: כָּל מִי שְׂיָמוֹת לוֹ חֲמוּר לְעַמֵּד לוֹ חֲמוּר אַחַר מֵתָה בְּכּוֹסְיָא אֵין צְרִיכִין לְהַעֲמִיד לוֹ חֲמוּר דְּלֹא בְּכּוֹסְיָא -

ראשו בנתר ובמימי רגלים, אף על פי שעשה תקלה לבאים אחריו, שעל מנת פן הנחיל יהושע לישראל את הארץ.

מעין של בני העיר, הן והן ואחרים - הם קודמים לאחרים. אחרים ובהמתן - חיי אחרים קודמים לבהמתן. רבי יוסי אומר: בהמתן קודמת לחיי אחרים. בהמתן ובהמת אחרים - בהמתן קודמת לבהמות אחרים. אחרים וכביסתן - חיי אחרים קודמין לכביסתן. ורבי יוסי אומר: כביסתן קודמת לחיי אחרים. כביסתן וכביסת אחרים - כביסתן קודמת לכביסת אחרים. בהמת אחרים קודמת לכביסתן. בית השלחין שלהם ובהמת אחרים - בית השלחין שלהם קודמת לבהמת אחרים. וכלן עולין לחשבון באחרונה:

מסכת בבא בתרא פרק ראשון

א, א לא יחפר אדם בור סמוך לבורו של חברו, אלא אם פן הרחיק מפתלו של חברו שלשה טפחים וסד בסיד. רבי יהודה אומר: בסלע הבא בידו - זה חופר בארו מכאן, וזה חופר בארו מכאן. זה מרחיק שלשה טפחים וסד בסיד, וזה מרחיק שלשה טפחים וסד בסיד. מרחיקין את הנברכת ואת הבקיע ואת ירקות מפתלו של חברו שלשה טפחים וסד בסיד. מרחיקין את הגפת ואת הזבל ואת המלח ואת הסיד ואת הסלעים ואת החול מפתלו של חברו שלשה טפחים וסד בסיד.

א, ב מרחיקין את הזרעים ואת המחרשה ואת מי רגלים מן הכתל שלשה טפחים. מרחיקין את הרחים של יד שלש מן השכב, שהן ארבע מן הרכב. ושל חמור שלשה מן האסטרוביל, שהוא ארבעה מן הקלת. רבי

יהודה אומר: תוקע יתד בארץ וסומך עליו את הקורה, ובלבד שלא יתקע לתוך של חברו. מרחיקין את התנור שלשה טפחים מן הכליא, שהן ארבעה מן הכפה. ובכירה - טפח. לא יטיל אדם מי רגלים בכתלו של חברו, אלא אם פן הרחיק שלשה טפחים, ומאבנים - טפח, ובצונמא - מתר:

א, ג באמת ביני התירו, אבל לא ברפת בקר. ואף על פי שממעטו אינו אלא משביחו. ואם קדמו חנות ורפת את האוצר - אין יכול למחות בידו ולומר לו: איני יכול לישן לא מקול הפטיש, ולא מקול הרחים, ולא מפני ריח רע, ולא מקול תינוקות.

א, ד לשכנו - אין יכולין לכופו. רבן שמעון בן גמליאל אומר: לשכנו יכולין לכופו. יש לו חנות ברשות הרבים ומבקש לפותחה לחצר השתפין - יכולין לעכב על ידיו מפני שמרבה עליהן את הדרך. יש לו בית בחצר השתפין, ומבקש לחלקו ולהקרות בו את התינוקות - יכולין לעכב על ידיו מפני שמרבה עליהם את הדרך. יש לו גג ברשות הרבים, ומבקש לבנות על גבו עליה לפותחה לחצר השתפין - יכולין לעכב על ידיו מפני שמרבה עליהן את הדרך. כיצד הוא עושה? עושה לו לולו ופותחה לתוך ביתו.

א, ה מרחיקין את הכתל מן החלונות ארבע אמות למעלה, מן הצדדין - כדי שלא יהא רואה, מלמטה - כדי שלא יציף, מכנגדן - כדי שלא יאפיל. מרחיקין את הסלם מן השוכך ארבע אמות, כדי שיהא זוקף את הסלם. ואת הכתל מן המזחלה ארבע אמות, כדי שיהא לו מקום לסוד:

א, ו מרחיקין את השוכך מן העיר חמשים אמה. הלוקח שוכך מחברו ונפל, אפלו הוא

בית רבע - הרי זה בונה את מקומו. נפול הנמצא מן שתי שובכות רחוק מחמשים אמה לכאן ומחמשים אמה לכאן - הרי הוא של מוצא. רבי עקיבה אומר: לכל רוח הוא עושה ומרחיק חמשים אמה, חוץ ממערכה מפני שאינה תדירה.

אז מרחיקין את המשרה מן הירק, ואת הפרשין מן הבצלים, ואת החרדל מן הדבורים. רבי יוסי מתיר בחרדל, שאומר לו: כדרך שעשית בתוך שלך, אף אני עושה בתוך שלי. וכן היתה רבי יוסי אומר: מרחיקין את הדבורים מן העיר חמשים אמה, כדי שלא ינטשו את בני אדם. רבי נתן אומר: מגדל דבורים כמגדל כלבים. רבי נתן אומר: מרחיקין את הכבשונות מן העיר חמשים אמה, ואת האילן מן העיר עשרים וחמש אמה. וכשם שמרחיקין מן העיר - כך מרחיקין מבורות ושיחין ומעורות. וכשם שמרחיקין מכלן - כך מרחיקין מן הקברות. קבר שהקיפתו העיר, בין מארבע רוחות, בין משלש רוחות, בין משתי רוחות זו כנגד זו רחוק יתר מחמשים אמה לכאן ומחמשים אמה לכאן - אין מפנין אותו. פחות מכך - מפנין אותו. כל הקברות מתפנין חוץ מקבר המלך ומקבר הנביא. רבי עקיבה אומר: אף קבר המלך וקבר הנביא מתפנין. אמרו לו: והלא קבר בית דוד וקבר חלדה הנביאה היו בירושלים ולא נגע בהן אדם מעולם. אמר להם: משם ראיה, מחילה היתה להן והיתה מוציאה טמאה לנחל קדרון:

אח מרחיקין את האילן מן הבור עשרים וחמש אמה. ובחרוב ובשקמה - חמשים אמה, בין מלמעלה בין מן הצד. רבי שמעון אומר: כשם שמרחיקין מלמעלה, כך מרחיקין מלמטה. רבי יוסי מתיר, שלא נתנו שדות אלא לנטיעה. לא יטע אדם אילן

סמוך לשדה חברו, אלא אם כן הרחיק הימנו ארבע אמות. ואם רוצה, עושה מחיצה גבוהה או גדר. אחד גפנים, ואחד כל האילן - מרחיק ארבע אמות ונוטע, כדי שיהא בקר עובר בכליו. היו שרשיו יוצאים לתוך של חברו - מעמיק שלשה טפחים כדי שלא תעכב המחרשה. אילן העולה בין מן הגזע ובין מן השרשין - הרי אלו של בעל הבית. בית השלחין ובית האילן - כנגד המשקלת. אבא שאול אומר: כל אילן סרק - כנגד המשקלת מפני שהצל רע לבית השלחין:

<p>15</p>	<p>ראשון Sunday</p>	<p>ג 3</p>	<p>5:37 נץ החמה 9:19 סו"ז קר"ש - גר"א 10:33 סו"ז תפלה - גר"א 9:38 צה"כ לשיטת ר"ת ב"ך: דברי הימים ב כה-כו תוספתא: בבא מציעא ו</p>	<p>4:25 עלות השחר 8:43 סו"ז קר"ש - מג"א 10:09 סו"ז תפלה - מג"א 8:26 שקיעה בבלי: זבחים צג ירושלמי: הוריות יז</p>
<p>16</p>	<p>שני Monday</p>	<p>ד 4</p>	<p>5:38 נץ החמה 9:19 סו"ז קר"ש - גר"א 10:33 סו"ז תפלה - גר"א 9:38 צה"כ לשיטת ר"ת ב"ך: דברי הימים ב כז-כח תוספתא: בבא מציעא ז</p>	<p>4:26 עלות השחר 8:43 סו"ז קר"ש - מג"א 10:09 סו"ז תפלה - מג"א 8:25 שקיעה בבלי: זבחים צד ירושלמי: הוריות טו</p>
<p>17</p>	<p>שלישי Tuesday</p>	<p>ה 5</p>	<p>5:39 נץ החמה 9:20 סו"ז קר"ש - גר"א 10:34 סו"ז תפלה - גר"א 9:37 צה"כ לשיטת ר"ת ב"ך: דברי הימים ב כט-ל תוספתא: בבא מציעא ח</p>	<p>4:27 עלות השחר 8:44 סו"ז קר"ש - מג"א 10:10 סו"ז תפלה - מג"א 8:24 שקיעה בבלי: זבחים צה ירושלמי: הוריות טז</p>
<p>18</p>	<p>רביעי Wednesday</p>	<p>ו 6</p>	<p>5:40 נץ החמה 9:20 סו"ז קר"ש - גר"א 10:34 סו"ז תפלה - גר"א 9:36 צה"כ לשיטת ר"ת ב"ך: דברי הימים ב לא-לב תוספתא: בבא מציעא ט</p>	<p>4:28 עלות השחר 8:44 סו"ז קר"ש - מג"א 10:10 סו"ז תפלה - מג"א 8:24 שקיעה בבלי: זבחים צו ירושלמי: הוריות יז</p>
<p>19</p>	<p>חמישי Thursday</p>	<p>ז 7</p>	<p>5:41 נץ החמה 9:21 סו"ז קר"ש - גר"א 10:34 סו"ז תפלה - גר"א 9:36 צה"כ לשיטת ר"ת ב"ך: דברי הימים ב לג-לד תוספתא: בבא מציעא י</p>	<p>4:29 עלות השחר 8:45 סו"ז קר"ש - מג"א 10:10 סו"ז תפלה - מג"א 8:23 שקיעה בבלי: זבחים צז ירושלמי: הוריות יח</p>
<p>20</p>	<p>שישי Friday</p>	<p>ח 8</p>	<p>5:42 נץ החמה 9:21 סו"ז קר"ש - גר"א 10:35 סו"ז תפלה - גר"א 9:35 צה"כ לשיטת ר"ת ב"ך: דברי הימים ב לה-לו תוספתא: בבא מציעא יא</p>	<p>4:30 עלות השחר 8:45 סו"ז קר"ש - מג"א 10:11 סו"ז תפלה - מג"א 8:22 שקיעה בבלי: זבחים צח ירושלמי: הוריות יט</p>
<p>21</p>	<p>שב"ק Shabbos</p>	<p>ט 9</p>	<p>Shabbos Chazon 5:42 נץ החמה 9:22 סו"ז קר"ש - גר"א 10:35 סו"ז תפלה - גר"א 9:34 צה"כ לשיטת ר"ת ב"ך: יהושע א-ב תוספתא: בבא בתרא א</p>	<p>דברים, חזון 4:30 עלות השחר 8:46 סו"ז קר"ש - מג"א 10:11 סו"ז תפלה - מג"א 8:22 שקיעה בבלי: זבחים צט ירושלמי: נדה א</p>

Candle Lighting 8:05 ודלקת הנרות

Shabbos Ends 9:34 זמן מוצש"ק

ווער עס ווייניגט ביינאכט ווערט זיין קול שטארק געהערט, און די שטערנס
און די מזלות ווייניגן מיט מיט אים.

(ספר המדות אות תשובה סימן י"ב)